

ȘEAPTE TAINÉ A BESEARECII

**Tipărite cu învățătura și cu toată cheltuiala
Măriei Sale Ioan Vasile Voievoda în tipariul cel domnesc,
în târg, în Iaș, v/17153, noev. 8**

Peceatea Domnii Moldovenești
Vlăhva aceștiia her să o socotești.
Cap de buăr fiind tare,
Arată putearea celui mai mare.
Acesta chip de buăr
Mulț au biruit fără număr.

I // **Cu mila lui Dumnedzău, Ioan Vasilie Voievoda, domnul Țării Moldóvei**

De iaste lumina carea iase și purceade de la soare de luminează și arată lucrurile pre lume mai vârtos prețul mărgăritariului și a pietrilor celor scumpe, prea luminate și cinstite și milostive Doamne, cu mult mai vârtos lumina și soarele cel drept, Domnul nostru, Isus Hristos, au luminat Besareca Sa înaintea ochilor a tot rodul omenesc, cum ca să

II poată vedea și să cunoască fiecare prețul odo // arălor ei, nu de mărgăritariu și de pietri scumpe, ce-s lucrure moarte, ce de lucrure vii, ce-s mai scumpe decât mărgăritariul și pietrile ceale scumpe, carile nu numai ochii trupești, ce și ochii sufletești veselesc cu veselie veacinică și netrecută, și deșteaptă pre om într-o viață fără de moarte. Pre șapte stâlpi iaste întărită casa înțelepciunii¹, că șapte ceate sânt a Besarecii, cum le numără Pável apostol²: întâi apostolii, ai doi prorocii, a treia învățătorii, a patra făcătorii de ciudése, a cincea vendecătorii de boale, a șasea îndireptătorii, a șaptea³ tălmăcii limbilor.

III Dup-acea de șapte // ori într-o dzi să laudă Dumnedzău, cum spune David proroc⁴: „Cu șapte búcine în șapte dzile cădzură zidiurile Erihónului, șapte cuconi născu Ánna⁵ cea stearpă, maica lui Samoil proroc”. Așea, într-acela chip, șapte ceate făcu besareca, șapte roade rodeaște Duhul Svânt, cum dzice Pavel apostol⁶: liúbovul, bucuriia, pacea, îndelungă-răbdarea, credința, blândeatele, oprirea voiei. Șapte daruri sânt a Duhului Svânt, cum spune Isafia proroc⁷: dar de înțelepciune, de înțeleagere, de știință, de credință, de tărie, de svat, de frica lui Dumnedzău. Și sveaștnicul besarecii legii vechi șapte fufeádze și șapte // făclii avea de ardea.

IV Într-acela chip și Besareca lui Hristos șapte taine are, cu carile, ca cu niște lumini, luminează și arată toate lucrurile și toate treabele Besarecii noastre, fără de carele tot omul iaste întunecat și nu ști pre ce cale îmblă. Că aceaste șapte taine sânt șapte daruri și șapte făclii de ard și luminează în Besareca lui Hristos pre tot creștinul cătră cunoștința credinței ceii direapte, carile nu sânt de la altcineva, ce-s de la Domnul nostru Isus Hristos arătate și de la Svinții Apostoli date în

¹ Marginal: *Prigã, gl, f* (= *Proverbele lui Solomon*, cap. 9).

² Marginal: *1 Kori t* (în exemplarul ieșean scris *kari t.*), *zã. rîg* (= *1 Corinteni*, cap. 153).

³ În exemplarul ieșean, scris: *a, aptø*, probabil greșeală.

⁴ Marginal: *Îș Na, gl a^v s* (= *Isus Navi*, cap. 6).

⁵ Marginal: *ã Uρ, gl b* (= *1 Regi*, cap. 2).

⁶ Marginal: *Gal a± zã sã* (= *Galateni*, cap. 201).

⁷ Marginal: *Îșã, gl a^v l e* (= *Isaia*, cap. 35).

- V Svânta Besarecă. Cu adevărat lucru iaste, cât răsare soarele, // zarea⁸ și lumina Lui mainte loveaște în munții cei mari, turnurile și copacii cei înalți luminează, de-acii șesurile și văile. Așea, într-acela chip, Domniia Mării tale, cu aceaste șapte taine, carile le-ai scos și le-ai dat în tipariul Mării tale, întâi agiunge întru ceata cea înaltă sufletească, întru arhieriei și în preoți, de luminează, și în diregătoriia cea lumască, în domni și în boiări. De-acii și întru cei mai mici agiunge lumina și căldura, de luminează și încăldzește pre toți, cătră voia Lui cea svântă,
- VI pentru carile cinstea⁹ și nărocul cel de sus și netrecut // agiung împreună cu gloatele tuturor svinților întru slava ceriului, împărăția cea vestită și bogată, ce nice dănăoară nu-i schimbată, acoló unde împărățesc toți împreună cu Domnul nostru Isus Hristos¹⁰, a căruia-i slava cinstea și mărirea întru veaci de veaci. Amin!

SmTMrenii Varlaam, AĖxiepiskop i mi tropolit STMčavskii¹¹

- 1 // **Pravila pre scurt aleasă den Svintele Scripturi scoasă pre rând și tocmită mai vârtos pentru ceale șapte taine mari a besarecii careaș d-inse rânduită cu toate treabele ei, prin carile și Pravila Svinților Apostoli la tot lucrul deaistvuiăște pre toate obiceiale ce-au lăsat purtătorii de dumnedzăire și într-un nărav cu apostolii, păstorii și a toată lumea învățătorii**
- Svinții Părinți de la ceale șapte săboară, de care lucru arată și Svânta Scriptură**
- 2 // Învățătură pentru tainele Svintei Besareci foarte cu de-adîns trebuiăște tuturor credincioșilor să le aibă cătră mântuința sa, că fără de aceastea nime nu va putea să să spăsască. Deci să nevoim să le ținem bine și cum să cade, că cu aceastea ne svințim și mila și darurile cerești dobândim. Și spre îndireptarea sufletelor noastre ceale păcătoase sânt cum are fi un vas cu carele scoatem apa mântuinței din fântâna muncilor și a morții Domnului nostru, lui Isus Hristos. Sânt ca niște izvoară din carele izvoreaște mântuința // noastră și vviața sufletelor noastre și iertarea păcatelor și alte daruri cerești ce izvorăsc noaă din coastele Mântuitoriului nostru, lui Isus Hristos. Cu aceastea ne naștem sufleteăște, cu aceastea creăște vârsta sufletului nostru, cu nuse hrana cea cerească dobândim și de boala sufletelor noastre ne lecuim și cătră
- 3

⁸ În exemplarul de la Iași scris *zarø*, probabil greșeală (custodele este *zarTM*).

⁹ În exemplarul de la Iași scris *činstø*, probabil greșeală.

¹⁰ Cf. Eugen Munteanu, *Un caz de inconsecvență ortografică cu motivație confesională: I(i)sus H(Ch)ristos*, p. 31-43.

¹¹ În slavonă în original: *Cu umilință, Varlaam, arhiepiscop și mitropolit al Suceavei*.

- 4 viața cea sufletească și nărocită ne îndireptăm și alte daruri cerești dobândim. Alte taine a credinței noastre de nu le va și ști neștine pagubă mare nu fac, iară cine nu va gândi să știe de tainele cu carile toți ne svințim fără de pagubă mare sufletului nu poate hi. // Pentr-aceia foarte cu trezvie mare să avem știință d-inse și spre aceea învătătură să ne avem ochii deșchiși, ca să le ținem și să le facem cum să cade, că Domnul Dumnedzău dintru adâncă înțelepciunea Sa, omului ce iaste învălit în casa trupului, supt chipuri vădzute și trupești, dă darurile Sale ceale nevădzute și cerești. Că de-are fi fost omul numai cu suflet și fără de trup, cum sânt îngerii cu chipuri fără de trup și neatinse, are lua darurile lui Dumnedzău. Iară căci-i cu trupul învălit, nu poate fără de chipuri trupești și vădzute să agiungă la darurile lui Dumnedzău ceale nevădzute. Că sufletul // nostru până iaste în trup nu poate să vadză și să audză fără numai cu simțirile trupului, cumu-s ochii și urechile și alte simțiri. Așea și darurile lui Dumnedzău nu le poate lua, numai cu chipuri vădzute și simțite, cumu-i la botez apa, la preuție hirotoniia și la svinție mirul și la liturghie pâinea și vinul și la pocăință ispoveadaniia, la masle untul de lemn prin carile pre noi Dumnedzău ne svințeaste și ne îndirepteadză și mila Sa noaă o dă. Și cu acestea ne însămnmăm și ne aleagem din păgâni și dintr-alți eretici și necredincioși.

vβpros: Câte taine sânt?

wtbkr. 7.

- 6 // Întăia taină iaste botedzul. A dóa mirul. A treia liturghia, cumenecătura, trupul și singele lui Hristos. A patra preuția. A cincea pocăința. A șasea cununiia. A șaptea maslele ce slujesc preoții la bolnav.

Aceaste șapte taine să împreună cătră ceale șapte daruri a Duhului Svânt, carile, supt chipure vădzute și atinse, varsă în sufletele credincioșilor darurile lui Dumnedzău ceale nevădzute, carile sânt tocmite și date de la Domnul nostru Isus Hristos.

vβpros: Pentru ce sânt tocmite tainele?

- 7 // **wtbkr.** Întăiu, ca să să cunoască sămnlul celora ce sânt adevărați fii lui Dumnedzău, că cela ce să împreună acestóra taine iaste în Beseareca lui Dumnedzău întâiu mādular și după dar fiu lui Dumnedzău. A dóa, ca să avem sămnlul credinței noastre întru Dumnedzău întărit cu credința și cu fapte bune pentru mântuința noastră cea veacinică. A treia, ca să avem leac spre vendecarea păcatelor noastre.

vβpros: Careia iaste întâia taină?

wtbkr. Iaste botedzul.

Această taină a botezului să împarte spre 18 capete.

8 // **Cunoștința tainei cei dintăiu, carea iaste cap tuturor****Glava 1**

vβpros: Când au lăsat Hristos Botedzul?

wtbkt: Cându au dzis Apostolilor: „Duceți-vă prin toate limbile de-i botedzați¹² în numele Tatălui și a Fiului și a Duhului Svânt”.

Glava 2

vβpros: Ce iaste botedzul?

wtbkt: Botedzul iaste a doa naștere sufletească și cu chipul apei desupra darul lui Dumnedzău spală din lontru pre om de toate păcatele. Păcatele sânt unele mainte de botedz, altele după botedz.

Glava 3

vβpros: De carele spală pre om?

9 **wtbkt:** Botedzul spală păcatele numai // cealea ce sânt mainte de botedz, cumu-i păcatul cel dintăiu, născut în pruncii cei mici când să boteadză și și ceale făcute în cei de vârstă mai mari ce să boteadză. Iară păcatele ce să fac după botedz numai cu taina pocăinței să curățesc.

Glava 4

vβpros: Ce trebuiaște la botedz?

10 **wtbkt:** Apă sângură, curată, neamestecată cu altă nemică și preot să o svințească cu molitvele ceale de botedz, foarte bine și cumu să cade după cum tipicuaște acolo și nanaș pravoslăvnic ca să ia pruncul din¹³ mâna preotului, după putearea cuvintelor ce le va dzice preotul când va // turna apa pre prunc de trei ori dzicând: **БѢ ИМѢ ѠЦА, АМИН, И СНА, АМИН, И СТГО ДХА, АМИН**¹⁴. Cu acesta naștere dintr-apă și din Duhul Svânt să împacă omul cu Dumnedzău și i să dă înțrare la împărăția ceriului, după cuvântul mântuitorului Hristos: „Cela ce nu să va naște dintr-apă și din Duhul Svânt nu va întra la împărăția ceriului”.

Glava 5

11 Aceasta taină numai deodată să ia, iară a doară nu să mai poate lua. Că cum naștem dănăoară trupeaște, a doară nu putem. Așea și dănăoară ne botedzăm și naștem sufleteaște, iară a doară nu putem. La botedz au fost în doaă chipuri obicina în Besearecă când au fost botedzând: // unii au

¹² În text *botaqaci*, probabil greșeală de tipar.

¹³ Scris: *di ç*, fenomen care se repetă pe tot parcursul textului.

¹⁴ În slavonă în original: *În numele Tatălui, amin și a Fiului, amin și a Sfântului Duh, amin!*

afundat pre om cu totul într-apă, alții numai desupra ce-au turnat de-au scăldat pre om. Iară amâdoaa obicinea sânt într-un chip și fac botedz adevărat că și Petru apostol, când botedză într-o dzi 3 de oameni, nu poate hi pre toți afundat într-apă. Iară Svinții Otéti¹⁵ au dat învățatură în trei afundături să boteadze pruncul.

Glava 6

Ioan Postnic învață:

„Cuconul când va vrea să-l boteadze, trebuie întâiu să fie gătată scăldătoarea, vasul în carele va fi apa svințită. De-acia, deaca-l va unge cu unt de lemnu în cruciș preotul, să-l ia din mânule nănașului gol și să-l afunde într-apă o dată // și să dzică: «boteadză-să robul lui Dumnedzau *imr* în numele Tatălui, amin» și să-l rădice dintr-apă, de-acia să-l afunde a doa oară și să dzică: «și a Fiiului, amin» și iară să-l scoață dintr-apă, dup-acea să-l afunde a treia oară să dzică: «și a Svântului Duh, amin». De-acia să-l miruiască cu Svântul Mir și să cetească molitvele și altă slujbă toată cum învață acolò. Așijdere, și când să va preleji să nu hie scăldătoare, să n-aibă în ce afunda pruncul, ce va turna apa desupra cuconului, iarăși să facă așa: să toarne o dată și să dzică: «*KpBwaetsâ равъ бжѣи имѣ, въ имѣ вода, ами*¹⁶», să toarne // al doile rând să dzică: «*и сна, аминь*¹⁷», să toarne a treia oară să dzică: «*и стго дха, аминь*¹⁸»”.

Glava 7

Pentru preutul ce boteadză în trei Părinți și în trei Fii și în trei Duhuri Svente. Pravila apostolilor, 49 de capete

Care episcop sau care preot va grăi de trei ori numele Svintei Troițe la botedz și va dzice de trei ori: «*въ имѣ вода и сна и стго дха, аминь*¹⁹» la tustreale afundăturile sau turnăturile apei, ce să dzice în trei părinți și în trei fii și în trei duhuri svinte, aceia să hie lepădați de preoție. Așijdere și preotul ce va // botedza numai într-o afundătură, adecă de va afunda numai o dată pruncul în apă sau va vărsa numai o dată pre capul pruncului apă.

Pravila Apostolilor, 50 de capete, dzice să fie anátema acela preot pentru că n-au dzis Hristos apostolilor „să botedzați întru moartea mea”, ce „întru numele Tatălui și a Fiiului și a Duhului Svânt”. Toți ceia ce vor fi

¹⁵ Scris și cu *t* suprapus.

¹⁶ În slavonă în original: *Se botează robul lui Dumnezeu imr în numele Tatălui, amin!*

¹⁷ În slavonă în original: *Și a Fiului, amin!*

¹⁸ În slavonă în original: *Și a Duhului Sfânt, amin!*

¹⁹ În slavonă în original: *În numele Tatălui și a Fiului și a Duhului Sfânt, amin!*

botedzați numai într-o afundătură sau va fi turnat numai o dată apă pr-inș pre aceia să-i boteadze al doile rând.

Glava 8

Pentru cuconii ce nu să vor ști botedzați sânt au ba Săborul al șesele, 54 de capete și a Cartagenului, 1 cap

- 15 // Aceaste svinte săboară au lăsat învătătură cum un botedz să mărturiseaște la izvodul credinței. Iară avem învătătură de acest dumnedzăiesc botedz și de la Domnul cum cine nu să va naște cu apă și cu Duhul Svânt împărăția ceriului nu va intra. Deci și cuconii cei mici, de să va tâmpla să cadză la robie părinții lor, și de să vor lepăda undeva, pre niscare drumuri, și-i vor găsi niscare creștini, de-i vor lua pentru liubovul lui Dumnedzău, acolea va fi lucrul cu prepús: oare botedzați sânt au ba? Și cuconii iarăș nu știu, nice cunosc nemică, ca niște prunci
- 16 mici. De acesta lucru, // de nu să va afla neștine să mărturisească foarte pre-amănuntul cum simt cu adevărat botedzați, învață acești dumnedzăiești părinți de la aceaste svinte săboară, fără nice de o frică, sau să mai îndelunge vreama dzicând că va mai cerca să poată afla, ce numai să-i boteadze cândăi nu să vor fi prilejit botedzați. Deci apoi să vor scăpa de această svântă curățire și vor rămânea den afară de împărăția lui Dumnedzău, după cuvântul Domnului ce-au răspuns că cela ce nu să va botedza nu va putea intra împărăția ceriului.

Glava 9

- 17 **Pentru pruncul de să va prileji spre moarte și va vrea preotul să-l //
boteadze și să va teame că nu-l va apuca cu suflet să-i cetească
molitvele sau otrîțaniile²⁰**

- De acest lucru au întreat un călugăr, de l-au chemat Dionisie, pre un mitropolit de Crit, de l-au fost chemând Ílie, dzicând: „Un prunc micșor de să va afla bólnav spre moarte și vor aduce preotul la dâns să-l boteadze, iară vădzându-l preotul că iaste pruncul în cumpănă de moarte să va teame cândăi să nu-l scape nebotedzat și va merge acel suflet în perire, atunce nu va ști de ce să va apuca, ce aciiș va înceape: *бѣвѣно*
- 18 *сртѣво ѡца и снѣ и сѣго дѣа*²¹ // și va lăsa otrîțaniile și alte molitve toate ce să cheamă a botedzului și numai ce va apuca de-l va afunda de trei ori în scăldătoare, care lucru iaste cheaia Tatălui și a Fiului și a Duhului Svânt. *вѣпрос*: Iară după ce-l va botedza și de să va prileji să să istelescă pruncul și să va tămădui, poate atunce preotul să-i facă otrîțaniile și să-i

²⁰ În text scris și *t* suprapus.

²¹ În slavonă în original: *Binecuvântată împărăția Tatălui și a Fiului și a Duhului Sfânt!*

- cetească molitvele ceale dintăi ce-au lăsat, au nu poate?
- wrbkr:** Răspunde acest svânt mitropolit Ilie de dzice: „Nu trebuiaște tainele ceale de săvârșit ca să să cheame rugi, nu de svârșit, pentru că
- 19 acesta // lucru iaste deplin și desăvârșit și iaste botedzat pentru ceale trei afundări ce l-au afundat în scăldătoare că aceasta iaste cheaia acelor trei chipuri: Tatălui și Fiiului și Svântului Duh. Și pentru aceste trei afundări să face desăvârșit botedzul celui botedzat și nu mai trebuie nice otrîțanie, nice alte molitve să să cetească pentru că otrîțaniile și molitvele să dzic mainte de scăldătoare. Iară, dacă să scaldă pruncul, atunce iaste botedzat cum am dzis și mai sus. Deci de carele sânt mainte
- 20 de scăldătoare nu pot să să cetească mai apoi // că nu vine bine, nice să tocmeaște lucrul, dacă va svârși taina, să înceapă iarăși dentăi. Acesta lucru nu-l va priimi nime, nice să va găsi scris nice într-o svântă pravilă, cum să fie dat cineva această învățătură, ce, dacă să va botedza pruncul cum am dzis, de nu va muri într-acel ceas, atunce va săvârși slujba ce-au rămas după scăldătoare, ce să dzice după botedz. De-acia va ceti molitvele Svântului Mir și-l va pomăzui pre dâns, de-acia să cânte: *el'ici bBxã krt'si stêsã*²² și să ia cu mâna apă den scăldătoare să-l ude pre cap și să-l tundză în cruciș. De-acia să facă opúst”.
- 21 // *vBpros:* De câte dzile trebuie să fie cuconul cându-l vor botedza?

Glava 10

Ioán Postnic

wrbkr: Dzice acest svânt Ioán, Patriarhul de Alexándriia, cum, în ce ceas să va naște pruncul, de va fi bólnav, să-l boteadze, să nu-l lase până la 40 de dzile, căci iaste sufletul în cumpănă de moarte.

Glava 11

Pentru ca să boteadze de nevoie și mireanul dacă nu să va afla preot Nichífor, Patriarhul de Țarigrad

- 22 Cuconul nebotedzat de să va prileji locul pustiu și nu să va, într-acel ceas, afla preot și va trage pruncul spre moarte // și va fi nebotedzat, de să va prileji acoloá diacon sau călugăr prost, să-l boteadze pre dâns. Iară de nu să va găsi nime, trebuie să-l boteadze cineși să va găsi acoloá creștin, iară de va fi numai tatăl pruncului și nu va fi alt nime, nici un creștin, atunce să-l boteadze tată-său sângur și nice un păcat nu va avea. Însă numai cu apă să-l boteadze, iară molitve să nu să cetească.

Simeón de Solún

Dzice și acest svânt, Simeón, Mitropolitul de Solún, cum nu numai să

²² În slavonă în original: *Câți în Hristos s-au botezat.*

- 23 boteadze mireanul la // vreamă ca aceia de nevoie, ce încă să și cumenece dacă nu să va găsi preot, iară să nu lase să moară nime fără Svânta Priceaștenie. Iară de vor muri acei prunci într-acei botedz nu deplin și de nevoie, pre aceștia încă-i va priimi Dumnedzău ca și pre cei botedzați, și să-i provodească și să le facă toate pámențile după obiceiul creștinesc. Iară de să va tâmpla după botedz să fie viu pruncul și să să însănătoșească, să-l boteadze preotul de iznoavă și deplin.

Glava 12

Cum sânt închise ceriurile omului nebotedzat și deaca să boteadză să deșchid

Xifilin

- 24 // Când să boteadză omul i să deșchid ceriurile carele le-au închis Adam pentru neascultarea lui și au fost tot închise până când au venit Hristos de-au dat darul svântului botedz în lume. Pentr-aceaia să știe tot omul că, până a să botedza, îi sânt încuiate ceriurile despre dâns pururea, până când va lua botedz. Iară dacă să va botedza aciși să deșchid ceriurile și Svântul Duh vine de luminează pre cel botedzat și să cheamă fiu iubit lui Dumnedzău. Pentr-aceaia, de nu să va botedza neștine, ceriurile nu va moșneni, după cuvântul lui Dumnedzău: „Cela ce nu să va naște // cu apă și cu Duhul Svânt întră împărăția ceriului nu va intra”.
- 25

Glava 13

Pentru preotul ce-ș va botedza cuconul sânșur ca un preot ce să dzice să-ș fie el preot sânșur

Manúil, marele hartofilax

- De să va prileji într-un loc să fie numai un preot, să nu fie altul și de va vedea o nevoie, că-i iaste pruncul în cumpănă de moarte, să nu-l lase ce să-l boteadze pre fiu său ca și alt preot și de preuteasă ca să nu să împarță, pentru căce au fost altul nănaș, iară el numai ce-au poslușit.
- 26 Deci nemică nu-l // smenteaște pravila, pentru căci, de nu s-are cădea să-ș boteadze preotul feciorul în loc de preot, are fi toți preoții cumătri cu părinții pruncilor cât boteadză în popoarele lor. Ce numai aceasta să nu fie: când va botedza alt preot pruncul preotului să nu fie tată-său nănaș să-l priimască den svântul botedz că atunce să împarte de preuteasa sa, pentru că atunce o face sor sufletească.

Glava 14

Pentru preotul când va botedza să nu fie mâncat sau băut

Ioán Postnic

- 27 // Preotul dacă va mânca și va bea nu i să cade să boteadze pentru căce

iaste liturghia lui Dumnedzău și iaste, din ceale șapte taine a besearicii, și aceasta una. Iară de să va tâmpla vreo nevoie ca aceeaia și vreo cumpănă de moarte, de va fi și mâncat, tot să boteadze.

Glava 15

Pentru preotul ca să boteadze mainte de Svânta Liturghie

Ioán Postnic

28 Botedzul pruncului, învață acest svânt părinte, să fie mainte de jărtva lui Dumnedzău cea fără de singe, pentru ca să cumenece pruncul la Svânta Liturghie cu prea // svântul și curatul trupul Domnului nostru, lui Isus Hristos. Iară de va fi vreo nevoie, să fie pruncul spre moarte, să-l boteadze ori în ce ceas vor chema preotul, veri fie noapte, veri dzuo, să-l boteadze fără nice de o smenteală.

Glava 16

Pentru cuconi cum nu să boteadză în postul cel mare

Ioán Postnic

29 Dzilele acestui svânt post mare sânt dzile scârbite și cu jeale mare și de pre o parte sânt și deșchise pentru căce să deșchide firea omului spre cunoștința binelui său cel ceresc. Sânt într-acesta chip cum are fi a dzeácea // tuturor dzilelor câte-s prespre an. Pentr-aceaia au socotit acești svinți părinți ce-au tocmit acest canon cum ca să să lase într-o parte toate treabele, carele macar di ce folos mare are fi sufletelor noastre, ce numai ruga și postul să oblăduiască atunce, iară alt nemică. Deci, de vream ce pre acest svânt post mare, lucrurile lui Dumnedzău ceale bune aceastea încă să cuntenesc și au oprealiște, dară cu cât mai vârtos lucrurile diavolului ceale rreale și hicleane, mâncări sau alte 30 răutăți, toate la vreama postului oare nu să va cădea a le părăsi // și a le lepăda de la sine? Drept-aceaia învață acest svânt canon pre aceaste dzile a svântului post ca să nu să boteadze cuconi. Alegând de mare nevoie, de să va afla neștine bólnav²³ spre moarte, pre aceștia să-i boteadze, macár de-are fi și săptămâna cea mare.

Glava 17

Pentru pruncul ce va muri nebotedzat pentru nesocotința preotului sau a părinților pruncului

Nechífor, Patriarhul de Țarigrad

31 De să va prileji pruncului să fie bólnav spre moarte și vor chema preotul să-l boteadze, iară el nu va mearge de sârg, ce să // va leni și va muri

²³ În original scris *bólvan*.

pruncul nebotedzat, acest păcat iaste asupra preotului și să aibă canon foarte tare, după cumu-i va părea Arhiereului. Iară de va muri pruncul nebotedzat pentru leanea și nesocotița părinților foarte să-i canonisească, 3 ai să postească, nice să să cuminece într-acei 3 ai și să facă metanii în toate dzile câte vor putea. Iară miercurea și vinerea să mănânce bucate uscate ce să dzice numai pâine cu apă și aceastea după al noole ceas.

32

// Ioán Zlatoust

Dzice și dumnedzăiescul Ioán Zlatoust: „și de să va svârși pruncul nebotedzat pentru leanea preotului, sufletul lui den mâna preotului să va ceare. Iară de va fi pentru nesocotița părinților, amar acelora părinți!

Glava 18

Învățătura Pravilei Sventilor Otéti

Fiece prunc cându-l vor botedza, atunce să-l și cumenece, fie bólnav, fie sănătos, că cumenecătura iaste una cu botedzul și nice într-un chip nu poate să fie una fără de alta.

33

// Pentru a doa taină

A doua taină iaste mirul. Aceasta treabă a mirului să împarte spre 6 capete.

Glava 1

vβpros: Ce iaste mirul?

34

wtvkr: Mirul iaste taină carea s-au început când au pogorât Duhul Svânt spre apostoli de i-au întărit cu putearea cea dumnedzăiască ca să mărturisească bărbătește credința creștinească. Acesta agiutori trebuiaște și celuia ce să botează, că, cum au pogorât mainte Duhul Svânt în chip de foc // de-au vărsat daruri spre apostoli, așa și acmú, când preotul unge cu mir pre cel botedzat, atunce darurile Duhului Svânt să varsă spr-ins, cu cuvintele carele săvârșește preotul într-aceasta taină de dzice: *pěcăt dār... stōd dxō⁴*, întru tăriia credinței creștinești. Aceastea cuvinte să tocmăscu cu a lui Pável²⁵ apostol unde dzice: *ИЗВѢСТВЪЖИ НА^s СВЪАМИ БВѢА И ПОМАЖАВЪИ НА^k БГЬ ИЖЕ ИЗАПЕЧЕТА^kВЫИ НА[^] i dāv¶i wвржчєніє дѣа вβsr^dca vá, á*. Adecă „Dumnedzău cela ce ne-au încredințat pre noi cu voi întru Hristos și ne-au pomăzuit pre noi și ne-au pecetluit pre noi // și ne-au dat logodna Duhului Svânt întru inimile noastre”. Întăiul cuvânt apostolului iaste adevărat aceștia taine, ce iaste tăriia credinței. Al doile iaste a pomázaniei mirului că dzice „și ne-au

²⁴ În slavonă în original: *Pecetea darului Duhului Sfânt!*

²⁵ Marginal: *бъ Kori^f, zăk. rō (= 1 Corinteni, cap. 170).*

36 pomăzuit pre noi”. Din pomazanie simtem creștini, ca și Isus din pomazanie să cheamă Hristos, cum dzice și Petru apostol de Hristos: „Pomăzuitu-l-au pr-ins Dumnedzău cu Duhul Svânt”. Și Isaiia²⁶ proroc grăiaște: *Духъ гнѣ илмнѣ ѣгоже рѣди помѣзанама*. Adecă „Duhul lui Dumnedzău spre mene ce pentru dânsul mă unse împărații din leagea veache”. Cu unsoare din cornul unsoarei să ungea // de era slăviți ca Saúl și David și Solomón și ș-alții. Și pentr-aceia să chema Hristóși. Așa David dzicea lui Saúl Hristos, adecă pomazanic. Așa și Domnul Isus, pentru căci-L pomăzui Dumnedzău cu Duhul Svânt, să cheamă Hristos, că Hristos să cheamă pomazanic. Așa și noi creștinii, din pomazanie ne chemăm hristiiáni, adecă pomazánici. Al treile cuvânt ce dzice: „și ne-au pecetluit”, adecă ne-au însămnat pre noi, arată crucea ce-l pomăzuiăște în frunte cu mir pre cel botedzat în cruciș.

Glava 2

37 *vβpros*: Pentru ce să miruiaște cu mir pruncul când să boteadză?
 // Pentru căci că botedzul naște pre om al doile rând, care naștere trebuie să aibă rudenie. Deci mirul arată ca rudenii nu-i iaste împărătească, cum grăiaște Petru²⁷ apostol: *Вѣже родъ ѣзбра^т црко свѣниѣ*, adecă „voi sâmteti rudenie aleasă împărătească, preoțască”. Împărătească va să dzică cerească, dumnezeiască, iară fără unsoarea mirului, nu poate fi rudenie împărătească.

Glava 3

vβpros: Poate neștine să să miruiască al doile rând?
wtbkt: Nu poate, fără numai cela ce să va întoarce din păgânătate sau din vro eresă ce va fi cădzut.
 38 // *vβpros*: La câte treabe a besearecii trebuiaște mirul?
wtbkt: Numai la botedz și la svinția besearecii, iară la alt la nemică.

Glava 4

vβpros: Poate fiece preot să facă mir, daca nu va avea?
wtbkt: Nu poate, fără numai Arhiereul de supt cheaia Duhului Svânt.

Glava 5

vβpros: Poate preotul pomăzui cu mir împutiț?
wtbkt: Nu poate, pentr-aceea iaste datoriu în tot anul să ia mir de la vlădicul său.

²⁶ Marginal: *Isaii a, gl. 61* (= Isaiia, cap. 61).

²⁷ Marginal: *Petr, zăknī* (= Petru, cap. 58).

Glava 6

vβpros: Iaste mirul sângur taină?

wtβkt: Nu iaste fără de aceastea cuvinte ce le dzice preotul: *pēça+dâra stġo dxā*²⁸.

39

// **Pentru a treia taină**

A treia taină iaste Dumnedzâiasca Liturghie.

Glava 1

vβpros: Ce iaste Liturghia?

wtβkt: Liturghia iaste taină prin care să dă noă adevărat trupul și adevărat singele Domnului nostru, lui Isus Hristos, supt pâine și supt vin, ca să putem a ne împreuna cu Dumnedzău și să putem împlia cuvântul Lui ce-au dzis: „Petreceț întru mene și eu întru voi!”.

Glava 2

40

vβpros: Cui iaste dată aceasta puteare ca să poată sluji aceștiia taine?

// **wtβkt**: Nice unui om mirean nu iaste dată fără numai preotului, carele cu hirotonia de la vlădic ia aceia puteare pentru chemarea Duhului Svânt.

Glava 3

vβpros: Când au dat Hristos aceia puteare preoților?

wtβkt: Când au dzis: *siē tvorī tē vβmōē vβspomi nāniē*, adecă „aceasta să o faceți întru pomenirea mea!”.

Glava 4

41

vβpros: Carea iaste făptura aceștiia taine și cu care cuvinte să săvârșeaște aceasta taină?

wtβkt: Întăi, trebuie în oltar pre preastol să fie antimis sau și fără de oltar de nevoie cum are // fi în cale unde nu-i besearecă. Să fie antimis svințit, iară fără de acesta nice într-un chip liturghia să nu să facă. A doa, să fie pâine de grâu dospită și vin curat la proscomidie și să amestece și apă în vin, ca să să pomenească singele și apa ce-au curs din coastele Domnului Hristos când L-au împuns cu sulița pre cruce. Și să să împlie cuvântul ce grăiaște: *ѦДИИ ѠВОИИИ КѠПИЕМЪ РЕВРА ѦМОУ* *probodē i`abiē ijīdē krβv` i`voda*²⁹. A treia, să știm ce pace între

²⁸ În slavonă în original: *Pecetea darurilor Sfântului Duh!*

²⁹ În slavonă în original: *Unul dintre ostași cu sulița i-au străpuns coastele și îndată a ieșit sânge și apă.* Marginal: *Ѡwā, zā. Ѧ* (= Ioan, cap. 61).

- 42 Dumnedzău și între oameni face preotul într-acei ceas a svinției cât sângură pâinea aceaia să schimbă // în trupul lui Hristos și sângur vinul să schimbă în singele lui Hristos și să săvârșeaște cu aceastea cuvinte a lui Hristos, ce-au grăit. Pre pâine au dzis: *priimtmtê iæđí tē sé' est ttmlo moê³⁰*, pre vin au dzis: *пійте ѿнѣж въсі сіе ест кръвь моа³¹*. Și dup-aceia cheamă Duhul Svânt și dzice preotul: *posli' dx^a tvói stŃi nanŃ i ĩna pr^{dm} љєжѣщѣа дáры сіа. Исътвори оубо хлѣвъ сіи, Чтпоê ttmlo x^ã tvóego љєже въчáши сіе чтїоá kрBv' x^ã tvóego прѣлóжиа дх^{dm} tvoím stŃm³²*, cum scrie izvodul acoleá la liturghie. Și atunce într-aceiaș dată
- 43 să face schimbare de să schimbă pâinea în tru // pul lui Hristos și vinul în singele lui Hristos; numai ce rămâne chip de pâine și de vin și aceasta să face după putearea cea dumnedzăiască pentru doaă lucruri. Întâi, pentru să nu vedem trupul lui Hristos, ce cu credință să creadem că iaste adevărat acela pentru cuvintele ce-s grăite de la Domnul Hristos: *sê est ttmlo moê, ișiê est kрBb' moa³³*, pentru carea ne-au făgăduit noaă fericie de-au dzis: „Ferice de ceia ce nu văd și cred!”³⁴. A doa, că firea omenească să supără a mânca carne crudă și pentru că să cade omului să
- 44 să împreune cu Domnul Hristos pentru cumenecătura trupu // lui și singelui lui Hristos. Pentr-aceia au tocmit Dumnedzău să-și dea trupul Său și singele Său în bucate și în băutură, să-l mănânce și să-l bea supt chip de pâine și supt chip de vin.

Glava 5

- vBpros*: Pâinea și vinul să schimbă în trupul și în singele lui Hristos au trupul și singele lui Hristos să schimbă în pâine și în vin?
- wtvkr*: Nu să schimbă trupul și singele lui Hristos în pâine și în vin, ce pâinea și vinul să schimbă în trupul și în singele lui Hristos.
- vBpros*: Oare în taina Svintei Liturghii iaste jârtva și giunghiarea carea au făcut sângur Mântuitorul nostru // Hristos pre cruce de s-au giunghiat însuși pre Sine lui Dumnedzău, părintelui, pentru noi?
- 45 *wtvkr*: Tot o jârtvă și o giunghiare iaste, numai căci că pre cruce au fost cu singe, iară în Svânta Liturghie iaste fără de singe; căci că Mântuitorul nostru Hristos trupul și singele Său la cina cea cu taină l-au dat deosebi

³⁰ În slavonă în original: *Luați, mâncați, acesta este trupul Meu!* Marginal: *Ma^f, zăk. rī* (= Matei, cap. 108).

³¹ În slavonă în original: *Beți dintru acesta toți, acesta este trupul Meu!*

³² În slavonă în original: *Trimite Duhul tău cel sfânt peste noi și prefă aceste daruri. Și prefă pâinea aceasta în cinstit trupul lui Hristos și vinul în cinstit sângele lui Hristos ce pentru noi este vărsat.*

³³ În slavonă în original: *Acesta este trupul Meu și acesta este sângele Meu!*

³⁴ Marginal: *lwa^l, zăk. žē* (= Ioan, cap. 65).

- de răstignire fără de singe. Pentru-aceia să cade a ști că Domnul Hristos, mainte de învierea, de doa ori s-au giunghiat pre Sine, o dată la cina cea cu taină fără de singe, când au dzis: „Acesta iaste trupul Mieu ce pentru voi iaste frâmt și acesta iaste // singele Mieu ce pentru voi iaste vărsat întru iertarea păcatelor”, altă dată cu singe pre cruce. De giunghiarea aceasta fără de singe scrie Svântul Chipriián în a doa carte, în trei frundze de dzice: „Aceaia jârtvă au giunghiat Domnul Hristos ce-au giunghiat și Melhisedéc pâine și vin”. Pentru aceasta jârtvă iaste Hristos preot în veaci, după tocmala lui Melhisedéc, cum scrie David proroc³⁵, după jârtva cea fără de singe, iară nu după jârtva cea cu singe pre cruce, că atunce stătu de fu și preot și miel giunghiat, când trupul Său îl deade în pâine să-l mănânce // și singele Său în vin să-l bea. Că cum au făcut în leagea veache Melhisedéc jârtvă cu pâine și cu vin, așa și Hristos însuși pre Sine s-au făcut jârtvă supt pâine și supt vin la cina cea cu taină. Și aceasta preoție în veaci o are când cu mânule preotului supt pâine și supt vin să face pre Sine jârtvă. Iară jârtva cea de pre cruce, ce s-au făcut numai dănăoară, aceaia au săvârșit folosul ceii dintăiu.

Glava 6

- vβpros*: Cui iaste de folos aceasta jârtvă?
- 48 **wtbkt**: Iaste de folos tuturor oamenilor, cum viilor așa și // morților, că așa scrie Chiril *ll̄r sal i mski*³⁶. Cu acea jârtvă de pace, adecă cu Svânta Liturghie rugăm pe Domnul Dumnedzău pentru pacea a toată lumea, pentru împărați, pentru voníci, pentru priiatini, pentru bólnavi, pentru ceia ce pat rău, pentru ceia ce le trebuiaste agiutoriu. Iară ce să atinge de morți, Ioan Zlatoust așa grăiaște în beseada 69: „N-au tocmít în deșert apostolii să să pomenească morții la înfricoșatele taine, că de-acoló mare folos și agiutoriu le merge”.

Glava 7

- 49 // **Arătarea proscomidiei în ce chip să va face**
- Deaca va scoate preotul agnét și partea Precistei, de-acii trebuie să scoată noă parți acelor noă ceate de svenți. Întăi, a îngerilor, adoa, a prorocilor, a treia apostolilor, a patra, a sveatítelilor, a cincea, a măcenicilor, a șasea, a preapodobnicilor, a șaptea, a bezsrebránicilor, a opta, a svântului a căruia iaste dzua în carea să slujeaste Svânta Liturghie, a noa, a direpților. Aceaste noă parți să cade să le puie preotul din gios de partea precistei în díscos, de-a direapta agnétului să

³⁵ Marginal: *ψ-l σ^m ρ̄* (= Psalmul 109).

³⁶ În slavonă în original: *al Ierusalimului*.

- 50 facă trei // rânduri câte trei părți într-un rând. Întăiu să înceapă de la îngeri să dzică: *Сѣтнѣхъ n бѣнѣхъ сіл бѣсплб' ти ѣ*³⁷. Și să scoată o parte din prescurea carea va vrea să ia părțile svenților și să o pue în discos să înceapă rândul dintăiu. De-acii să dzică: *Сѣтнago i slávnago pr^orka prt^dčâ l kr^oтѣтелеа Іwána Івѣсѣхъ стѣхъ pr^ork*³⁸ și să scoată a doua parte să o puie în rând lângă aceea și de-acii să dzică: *St^o slávnѣхъ i vĭBsé' xválnѣхъ ap^ol*³⁹. Și să scoată a treia parte să o puie în rând cu ceale doao părți, să împle acel rând cu aceale trei părți, de-acii să dzică: *Иже въ // стѣхъ ѡцѣ ná, i^x Іерáрхъ Васіліа Великаго, Григоріа бѣгослѡва, Іwána златоуѡстаго, Афанасіа Икирїла, Николáе иже въмирѣхъ i vĭBs^{tmx} stOtel*⁴⁰. Și să scoată a patra parte și să o puie împotiva ceia dintăiu, să înceapă al doile rând mai gios di cel dintăi. De-acii să dzică: *Stġo apoġtola prbvo mġni ka aġxi dġakona Ctéřana, iġstѣхъ velġko mġnġkъ Gešrgġa, Димїтріа, Θεšđора тїрона Иѡεδωδора стратилáта, Іwána нѡваго иже въсѡчáвѣхъ ивѣсѡхъ st^o m^oni^h i mġni^c*⁴¹. Și să ia a cincea parte să o pue în rând lângă ceialaltă în al doile rând. // De-acii să dzică: *prp^dbnѣхъ ѡтецъ náшнѣхъ Andónia, Evfġmia, Sáva, Oñofria, Afanásia, Aġol'skaġ i vĭBs^{tmx} prp^dbnѣхъ ѡцѣ Иmaterġi*⁴². Și să scoată a șasea parte să o puie în rând lângă ceale doaa să împle al doile rând. De-acii să dzică: *St^o безсребръникъ Кѡзми Идамїана Кїра, Іwána, Panteleġmona, Iepmolaa, Самѡѡна Димїтіа ивѣсѣхъ st^o be' srebpbni*⁴³. Și să scoată a șaptea parte să o puie mai gios de ceale doaa rânduri să înceapă al treile rând. De-acii să dzică: *Стġо Имр егоже инамаѣ sbvrB, Iem*⁴⁴. Și să scoată a opta parte să o puie în rând lângă ceaea // a dóa. De-acii să dzică: *St^o pravēdnѣхъ бѣго ѡтецѣ Іwакїма И Анны ивѣсѣхъ*
- 51
- 52
- 53

³⁷ În slavonă în original: *A cinstiului și măritului și fără de trup!*

³⁸ În slavonă în original: *A cinstiului și slăvitului proroc înainte mergător și botezător Ioan și tuturor svinților proroci!*

³⁹ În slavonă în original: *A svinților slăviți și întru toți lăudați apostoli!*

⁴⁰ În slavonă în original: *Și a celor întru sfinți părinți ai noștri [și ierarhi] Vasilie cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur, Atanasie și Chiril, Nicolae și a tuturor sfinților ierarhi!*

⁴¹ În slavonă în original: *Și a sfântului [apostol] întâiul mucenic arhidiacon Ștefan și svinții mari mucenici Gheorghie, Dimitrie, Teodor Tiron și Teodor Stratilat, Ioan cel nou de la Suceava și a tuturor sfinților mucenici și mucenițe!*

⁴² În slavonă în original: *Și a cuvioșilor părinți ai noștri Antonie, Evtimie, Sava, Onofrie, Atanasie cel din Aton și tuturor cuvioșilor părinți și maici!*

⁴³ În slavonă în original: *Și a sfinților [doctori] fără de arginți Cozma și Damian, Chir, Ioan, Pantelemon, Iermolae, Samson Diomida și a tuturor sfinților [doctori] fără de arginți!*

⁴⁴ În slavonă în original: *Și a Sfântului imr a cărui pomenire o săvârșim!*

⁴⁵ În slavonă în original: *A sfinților și dreptilor părinți Ioachim și Ana și a tuturor sfinților pentru ale căror rugăciuni cercetează-ne pre noi, Dumnezeule.*

- st[✠] *ИЖЕ МЛТВА МИ ПОСЪТИ НА БѢ*⁴⁵. Și să scoată a noa parte să o puie în marginea rândului al treile să să împle ș-acela rând. Aceaste noaș parți cum învață aicea să le puie în discos trei rândureale, câte tre[i] parți într-un rând. Așea să le scoată și din prescure. De-acii să pomenească preotul viii și morții, pre cine va vrea, și parțile acestora să nu le puie în rând cu parțile svenților, nice să le ameastece în discos cu acealea, ce să le puie deusebi din gios de agnêt. Să scoată // parțile lor dintr-alte prescuri.

Glava 8

- všpros*: Pentru câte treabe să săvârșeaște Dumnedzâiasca Liturghie în Svânta Besearecă?
- wtvkt*: Întăi, pentru ca să să pomenească muncile și moartea cea nevinovată a Domnului Isus Hristos, după cumu-i dzis: „De câte ori veș mânca de aceasta pâine și veș bea de acesta păhar, moartea Domnului să mărturisii⁴⁶”. A doa, că aceasta să săvârșeaște pentru păcatele viilor și morților, pentr-aceaia nice o liturghie nu să face să nu să pomenească viii și morții. A treia, pentru ca să să cumenece // creștinii de cinstit trupul și singele Domnului nostru, lui Isus Hristos, pentru care svântă cumenecătură să împreună sufletul cu domnedzâirea și trupul să ultuiaște în trupul lui Hristos și să face frate lui Hristos și cu Svinția Sa moșnean întru împărăția ceriului. Pentr-acea, cela ce să va cumeneca, ori preot, ori mirean, trebuie să să găteadze după obicina besearecii, să să ispoveduiască și să să postească și să să împace cu toți.

Glava 9

- všpros*: Cade-să omul mirean să să cumenece de cinstit trupul și singele Domnului nostru, lui Isus Hristos?
- 56 // *wtvkt*: Cade-să și iaste și datoriu, după cuvântul lui Hristos ce-au grăit: „Adevăr, adevăr grăiesc voaș. De nu veți mânca de trupul fiului omenesc și de nu veți bea de singele Lui, viața de veaci nu veți avea întru voi. Iară cine va mânca de trupul Mieu și va bea singele Mieu, întru Mene va petrece și Eu întru dâns⁴⁷”. Mare pagubă iaste omului creștin de să va scăpa de un dar mare și scump ca acesta, că acela să scapă și de viața de veaci. Pentr-aceaia să cade fiece prunc, ori sănătos, ori bólnav
- 57 cându-l va botedza, atunce să-l și cumenece, // într-acei ceas că așa învață svânta pravilă. Ce aceasta cumenecătură de la botedz și de la moarte iaste cum are fi fără de voie, nu iaste cumu-i când să cumenecă

⁴⁶ Marginal: *ā Kori^f, gk āi* (= 1 Corinteni, cap. 11).

⁴⁷ Marginal: *ūwā^l, zāk. kī^r* (= Ioan, cap. 23).

creștinul cu voia sa de face ispovedanie și pocăință și cu osârdie mare și cu inimă înfrântă să apropie la acea strașnică și dumnedzăiască taină.

Glava 10

vβpros: Ce să socoteaște anafora să fie?

wtβkr: Anafora s-au făcut și să dă creștinilor într-acesta chip pentru că dintăi toți ceia ce era creștini, și mari, și mici, să priceștia la toate

58 Sventele Li // turghii de lua Svânta Cumenecătură prespre toată vremea. Iară acmu s-au depărtat de la noi această svântă și dumnedzăiască taină și să dă numai o dată într-un an. Drept aceia au ședzut de-au giudecat Svinții Părinți pentru că va fi mai bine așa și mai cu tocmală și cu cinste, și mai cu svințire și cu frica lui Dumnedzău când să vor curăți oamenii pre aceste dzile a svântului post mare pentru pocăința și ispoveadania. Dece atunce va fi mai cuviință a să da

59 dumnedzăiasca cumenecătură, pentru mai multă svințire și cu // rățire, iertării păcatelor. Și s-au dat în locul priceașténii dumnedzăieștii taine, carea o lua creștinii pururea în chipul aceluia dar. Au tocmit acei svinți părinți să să dea aceasta anafora cum are fi chip aceluia dar. Drept-aceia, în dzua de astăzi, iau creștinii anafora din mâna preotului pentru blagoslovénia și darul svințirii. Deci, de vreme ce iau ei acest dar în

60 locul priceașténii, într-această dzi trebuie să să veaghe și să să socotească și să să ferească de pohte și de împreunarea soțului său ce să dzice bărbat cu fămeaie, deci atunce să ia anaforă // și să sărute svintele icoane. Iară de să va prileji meșterșugul diavolului să facă cuiva pacoste să să împreune cu fămeaia-ș, acela nice să ia anaforă, nice să sărute svintele icoane, că așa dzice Svânta Scriptură: „ceale svinte, celor svințiți”. Aceasta să socoteaște și spre muieri, că cela bărbat ce să vor împreuna cu muiarea-ș anaforă nu vor lua într-aceia dzi.

Glava 11

Întrebare: Care păcate să iartă după moarte pentru liturghiia și ruga și milostenia?

Dionísie Areopagit

61 // De acesta lucru marele Dionísie dzice: „De vor fi păcatele celui mort iușoare, ce să dzice să nu fie niscare păcate mari, den ceale 7 păcate de moarte, acealea pentru Svintele Liturghii și altor rugi și pentru ce să vor face milostenii poate fi că să vor ierta, iară, de vor fi păcate greale și mari, nu să vor ierta pentru că au închis Dumnedzău poarta Raiului despre unii ca aceștia, dece nu li-i nice de un folos, macar ce-are face după moarte”. Drept aceia, trebuie să ne grijim până vom fi vii de

62 sufletele noastre ca să facem lucrure bune de carile // iubeaște Dumnedzău. Și să nevoim până sintem vii pre această lume deșartă, să nu așteptăm după moarte, că acealea păcate ce rămân sânt neiertate, numai de vor fi niscare păcate iușoare, cum dzice mai sus acest svânt Dionisie. Aicea arată așea într-acesta chip, iară mai gios, alt svânt, el scrie într-alt chip, cumu să iartă fiece păcat pentru Svânta Liturghie, după cum vedem că arată aicea acest învățătoriu, cum nu numai celor morți iaste de folos liturghiia și de iertare de păcate, ce încă și celor vii.

Glava 12

63 // **Întrebarea lui Petru Monah:** Oare pot să folosască ceva liturghiile sufletelor celor morți?

Răspuns: Grigorie Dvoeslov⁴⁸, **Papa de Râm:** De să va prileji să nu să iarte niscare păcate până va fi viu omul, iară după moarte foarte poate mult Svânta Liturghie ca să agiute aceluia suflet și să-l izbăvască de munci și să asculte cineva ca să înțeleagă cum de multe ori suflete a morți s-au arătat ș-au pofit ca să să facă liturghii pentru dânse ca să le izbăvască // den munci, după cum scrie de acest lucru și un Filix episcop. Dzice c-au fost odănoară un preot, deci tot au fost can bolnav, într-aceia, tot trepdând la feredeu pentru neputința trupului de se scâlde. Iară când fu odată mearse să să scalde, el află acolo în lontru un bărbat carele nu-l mai vădzuse nice dănoară, nice-l cunoștia. Acela veni și începu a-i posluși și a-l desculța pre dânș și a-l dezbrăca de haine. Și daca întră preotul în lontru să să scalde, el ședzu tot la haine de-i socoti hainele până când // ieși afară de să îmbracă. Și atunce totu-i poslușii și-i făcea cinste și i să închina cu smerenie și-l petrecea până afară, deci de multe ori făcând aceasta și poslușind acestui preot. Iară preotul socoti într-o dzi când vru să margă la feredeu și luo doao prescuri gândind întru sine: „Mult mă poslușeaște cel om! Ce mi-i voia să nu mărg tot cu deșert, ce să-i duc aceaste doaa prescuri!”. Și purcease cumu-i era obicina. Și daca mearse la feredeu iară și-l găsi acolo pre acel om. Iară el, cumu-l vădzu, să bucură foarte // [și]⁴⁹ începu a posluși preotului cumuși-i era obiceiul, cu toată osârđiia. Și daca să spălă preotul și vru să purceadză, scoase de-i deade aceale doo prescuri pentru blagoslovenia și pentru liubóvul lui Dumnedzău. Iară el fiind mahnit și scârbit dzise de răspunse cu lacrimi: „Părinte, svinția ta, pentru ce mi le dai mie această pâine iaste svântă, deci eu nu o poci mânca, că pre mene cum mă vedzi într-acest feredeu, am fost eu oarecând domnul

⁴⁸ În slavonă în original: *Dialogul*.

⁴⁹ Cuvântul este omis în text, este trecut doar împreună cu custodele.

- 67 acestuia și l-am zidit eu și multe răutăți și păcate am făcut eu într-acesta loc. // Și, drept aceeaia, m-am osindit de mă muncesc aicea într-acest loc ce-am făcut păcatele. Iară de veri vrea părinte să-m dai vreun dar, ca să-ț mulțămăsc, aceasta te rog: să-mi faci acest bine să slujești aceaste prescuri liturghie, să mă pomenești pre un păcătos și să rogi pre Dumnedzău pentru păcatele mele. Cândai pentru slujba svintei liturghii să va milostivi Dumnedzău de-m va ierta păcatele. Și de mă va ierta Dumnedzău și mă va scoate de aicea pentru ruga svinții tale, să știi că,
- 68 când veri veni aicea, nu mă ver găsi într-acesta loc ce mă va fi izbăvit // dentr-aceasta muncă”. Și, cumu-ș dzise aceastea cuvente, așa fu nevădzut și de-acii nu s-au mai arătat. Atunce cunoscu preotul că n-au fost om cu trup, ce-au fost numai suflet. Într-acea, audzind aceasta preotu să mâhni foarte și plânse mult. Și, daca veni acasă, începu de-a doo dzi a sluji Svânta Liturghie și a să ruga mult drept acel suflet și feace Svinte Liturghii tocma o săptămână. Și daca să împlu săptămâna mearse iarăș la feredeu după cuvântul acelui om cum i-au fost dzis. Și
- 69 daca au mârș nu l-au mai găsit acoló. Și // despre acesta lucru cunoscu preotul cumu l-au iertat Dumnedzău și l-au izbăvit dentr-acele iad, de s-au fost muncind, pentru darul Svintei Liturghii și l-au spodobit Dumnedzău în ceata creștinilor celor direpți. Deci de pre acest lucru să cunoaște și să mărturiseaște cât poate Svânta Liturghie. Și să creadză fiecine că iaste lucru adevărat că pentru Svintele Liturghii să izbavăsc sufletele păcătoșilor den mănule diavolului și vin în mâna lui Dumnedzău. Și cer sufletele celor păcătoși de la cei vii ca să facă
- 70 liturghii și sámână că // așteaptă păcătoșii să ia izbăvire de toate păcatele lor ce-au făcut în lume, pentru jârtva cea fără de sânge ce iaste Svânta Liturghie. Și nu iaste de folos Svânta Liturghie numai celor morți, ce încă și celor vii. Le iaste lor de mare folos și mult agiutoriu vieții lor. Și ascultați o poveaste foarte minunată: „Un om oarecine să găsiia în robie și-au fost în legături foarte tari. Iară muiarea lui în toate dzile de sârbătoare făcea liturghie pentru bărbatul ei. Deci când era într-acele dzile ce să făcea dumnedzăieștile liturghii o minune // de toate ori: i să dezlega legăturile până vrea svârși Svânta Liturghie. De-acia iarăși să afla în legături cum fusease și dentăi. Deci petrecând acoló acel om tot într-acea nevoie multă vreme, oarecând veni lucrul de scăpă dentr-acea robie și veni acasă-ș și spunea de acest lucru cum în cutare dzi și în cutare, fiind el legat și în tari încuietori, să dezlega de toate legăturile. Iară muiarea lui, audzind aceasta, ținea mente dzilele acealea ce făcuse liturghii pentru bărbatu-ș. Deci spuse tuturor, și mari și mici, cum, în
- 72 vremea ce-au fost // făcând liturghie pentru bărbatu-ș, atunce i s-au fost descuind și dezlegând toate legăturile cu carele au fost. Și audzind

aceasta toți mării și lăuda pre Dumnedzeu pentru minune ca aceasta”.

Glava 13

Pentru ceia ce dau de-și fac ceale 40 de liturghii, ce să dzice o sărăcústă

Svântul Isaiia monáh

Într-un oraș oarecarele ce să chema Nicómidiia să prilejise de muriia un boiarin. Dece cunoscând el că moare, poruncise fămei lui și lăsase
 73 cuvânt cu limbă de moarte să dea dentru avuția lui să facă milostenie // să miluiască pre mulți săraci și mișei, și mai vârtos pre prunci carii vor fi rămaș săraci de părinți. Așijdere să slobodzească pre cine vor fi fost lui robi, numai liturghii să nu dea preoților. Iară având acest boiarin mare nedeajde și plecare spre acest preapodobnic părinte Isaiia și pentru ruga lui ce s-au rugat lui Dumnedzău fu izbăvit de acea boală și fu sănătos ca și întâi. Și aciiș să sculă și să duse la acest svânt părinte. Și cumu-l vădzu părintele să împlu de bucurie și proslăvi pre ceta ce-i iubitoriu de
 74 oameni, Dumnedzău, // și dzise acelui boiárin de ședzu și-l întrebă pre dâns dentru ce ș-au cunoscut vendecarea de s-au însănătoșat. Răspunse cătră dâns acest boiárin: „Părinte, numai cât am pomenit și am dzis să-m facă Dumnedzău parte de ruga svinții tale, atunceș, într-acei ceas, m-am aflat sănătos.” Atunce dzise svântul cătră dâns: „Fiiule, data-i preoților prescuri să facă liturghie pentru sufletul tău?” Răspunse acel boiárin: „N-am dat, cinstite părinte, că de-aș fi dat nu mi-are fi fost nice de un
 75 folos, numai ce aș fi pierdut niște avere”. // Atunce-i dzis acel părinte: „Nu dzice așa fiiule, pentru căce scrie de acest lucru Iacov⁵⁰, fratele Domnului, la poslânia lui: «De să va bolnăvi cineva să cheame preoții besearecii, carii au îndrăznire la Dumnedzău, să să roage pentru dâns, iară Dumnedzău pentru ruga preoților va să dea sănătate celui bolnav și să-l scoale den boala lui. Și de va avea și păcate, iară, pentru ruga preoților, le va ierta Dumnedzău»”. Aceasta dzise svântul părinte cătră acest boiárin și iarăși dzise: „Fiiule și frate, socoteaște că sufletul tău iaste de-a direapta, iară gândul tău iaste de-a stânga”. // Acesta dzise
 76 părintele Isaiia pentru necredința acelui boiárin și deade unui preot oarece ca-n chip de plată și-l rugă ca se facă liturghie pentru dâns, ce să dzice pentru acel boiárin ca să-i facă 40 de liturghii. Iară dacă să împlură aceale 40 de liturghii, într-o noapte, daca să deșt[e]ptă de în somnu acest boiarin, iară fără de veaste i să deșchiseră ușile casei lui și întrară niște bărbați foarte frumoși. Erra chipurile lor de îngeri și era de toți 40 și
 77 stătură de o parte doaădzeci, de altă parte alți doadzeci și cumu-i //

⁵⁰ Marginal: *lăkoŭ, zăk. nŷ* (= Iacob, cap. 57).

vădzu acel boiárin să spárie foarte de acea înfricoșată videánie și răspunse cătră dânsi: „Dúmile voastre, pentru ce-ați venit în casa unui păcatos ca mene?” Răspunseră lui: „Noi simtem ceale 40 de liturghii ce s-au făcut pentru tine și ne-au trimis să-ți ieșim înainte să mergi cu noi în Svânta Beserecă, deci numai ce vino cu bucurie mare și nemică nu te îndoi! Că pentu mânele preotului ce-au făcut aceaste 40 de liturghii pentru tine, te-au făcut moșneán și te-ai împreunat cu Dumnedzáu ca să

78 iai fără nice de o usteneală // împărăția ceriului.” Atunce acela boiárin, dentr-acea dumnedzâiască vedea ce-i descoperi Dumnedzáu de vădzu, ș-au adus amente de cuvântul svântului părinte Isaia și credzu cu tot de adínsul că mult poate dumnedzâiasca cea fără de singe jârtvă ce să aduce cătră Dumnedzáu că pentru aceasta să iartă păcatele oamenilor. Și dup-acea să sculă acest boiárin și-și împărți toată avuția preoților ca să-l pomenească la svintele și dumnedzâieștile liturghii, scoțându-i partea lui

79 și punându-o cu a celor direpți la svântul și dumnedzâiescul // jârtávnic. Aceasta să știți toți creștinii cum liturghiile, cum audzit mai sus, că au puteare să rădice suflet de om dentru adâncul iadului să-l suie în ceriu și dentru întunecare spre lumina cea de veaci. Aceasta ca să înțeleașteți toți, mari și mici, și să socotiți foarte pre-amánuntul cât bine dobândesc de la iubitoriul de oameni, Dumnedzáu, spodobindu-să oamenii pentru peaningii ce dau în mâna preotului de face liturghii pentru dânsi. Drept

80 aceaia și preoții, ce iau peaningii pentru să facă liturghii, trebuie ca să // nu să lenească, ce foarte bine să să nevoiască, cu toată osârđia și frica lui Dumnedzáu să slujască și nu cumva să lase ceva, vreo liturghie să să treacă, să nu să facă deplin, că apoi vor să dea samă înainte înfricoșatului giudeț. Că din ce ceas să dă peaningul în mâna preotului pentru să facă liturghie, dentr-acela ceas scrie înțgerul nevădzut numele aceluia om, deci mișel de acela preot ce nu va sluji, ce va lăsa de vor treace.

Glava 14

Pentru prescurile ce să aduc la jârtávnic și oare iaste blagoslovit să aducă prescuri la beserecă muiare ce va fi după eretic sau păgân?

Simeon de Solun

81 // Proscomidia ce scoate preotul țincușe den prescure când pomeneăște, aceaia iaste chipul omului celuia ce aduce prescurile la besearică. Aceastea chipuri nevădzut să împreună cu Hristos și să fac una. Drept-aceaia câți fac păcate la vedea și nu vor să să părăsască trebuie să nu le ia nime prescurile să le slujască cu altor creștini. Așjidere și fâmeile ce vor fi pravoslávnic și vor avea bărbați eretici sau de altă credință numai lumânări de vor aduce la beserecă aceastea să le priimască, și aceastea

- 82 numai pentru ca să aibă // nedeajde de spăsenie. Așjdere și paraclise să le facă și alte molitve și milostenie să împartă, iară liturghii nice într-un chip să nu li să facă, nice să le pomenească la Svânta Liturghie, nice să le priceștiuiască cu Svânta Priceaștenie, numai la moarte, atunce să le cuminece. Așjdere și masle încă numai la moarte să le slujască și alte slujbe. Iară în viața lor să li să dea numai aghiazmă și anaforă și aceasta la vremea lor, numai pentru ca să să cheame că sânt creștine și să nu să uite de tot de leage, ce pentru svințirea să aibă nedeajde de spăsenie și
- 83 mai mult pentru // ca să nu cadză la otceanie să-ș piardză credința și nedeajdea iertării de păcate. Iară, de nu li s-are da nice de aceasta, să are părăsi și s-are întoarce de tot despre creștinătate și are merge de tot în perire.

Glava 15

Pentru ca să stie neștine pentru ce să face liturghie după ce moare omul, a treia dzi și a noo dzi și la 40 de dzile

Nechífor, patriarhul de Țarigrad

- Daca moare omul și-l îngroapă în maica lui, în pământ pentru că den pământ au fost zidit, de a treia dzi înainte înceape fața lui dentru lumina
- 84 // și frământa ei cea cuvioasă a să strica și a să topi și să painjineaste. Drept-aceaia facem liturghie într-această vreme a treia dzi. Iară a noa dzi înceape trupul a să deșcheia din toate încheieturile și a să împărți, numai inima ce stă întreagă. Pentru acesta lucru să face liturghie a noa dzi. Iară la 40 de dzile și aceasta, inima, să topeaște. Drept-aceaia să face într-acea dzi liturghie. Într-acesta chip să face și nașterea omului în zgăul maică-sa, după ce să împreună bărbatul cu fâmeaia: a treia dzi să
- 85 schizmeaște inima, iară a noa dzi să încheagă // trupul, iară când să umplu 40 de dzile iaste des[ă]vârșit închipuită toată fața lui, ce să dzice pruncului.

Glava 16

Pentru sufletele celor direpți și celor păcătoși. Oare unde să vor fi gășind petrecătoare până dzua de astăzi

Părintele Anastásie de Sináia

- Nime de acesta lucru n-au putut să arate la vedear, pre-amănuntul să spuie, ce numai atâta socotind cuventele despuietoriului, Domnului nostru Isus Hristos dentr-acestea luom învățatură cum sufletele celor direpți
- 86 // cu sufletul tâlhariului celui svânt în Raiu să veselesc ca și dumnedzăiescul, marele Antónie, învățătorul pustiei pentru locul sufletelor. Așea au învățat că sânt în Raiu sufletele direpților cum de acesta lucru și sângur purtătoriu de dumnedzăire svântul Pámvo și alți o samă dentru svinții părinți. Așjdere și preaosvințitul Ioán Leastvicinic

87 dzice așea c-au dzis acel fericit tâlhariu cătră despuietoriul Hristos: „Adu-ți amente, Doamne, de mene, împărăția Ta!” și cu acest cuvânt tot Raiul au dobândit // de l-au moșnenit. Iară pentru sufletele celor păcătoși toate cărțile, și vechi și noo, grăiesc de dzic că să găsec în iad în legătură, cum sâmt și oamenii făcătorii cei răi de șed [în] închisoare până când să va face giudeț pre direptate de vor fi osândiți spre moarte. Așea sâmt și aceștiia ce să găsec acolô în iad ce să dzice: sufletele celor păcătoși sâmt la închisoare până când va veni înfricoșatul giudețul cel drept la înfricoșata și groaznica a Lui a doo venire când va giudeca toată lumea și va da fieșcăruia după lucrul său.

88 // *Брѣ ѡтѣць ДѢДЪ*⁵¹

Dzice dumnedzăiescul David: „Pentru acești păcătoși întoarce-să-vor păcătoșii în iad. Aceasta întoarcere arată la vedea cum sufletul celor păcătoși sâmt astăzi în iad”.

Glava 17

Pentru preotul cântând liturghie să va prileji vreo smenteală de-ș va vărsa potiriul cu svintele daruri Ioán, mitropolitul de Chítru

89 De să va prileji să să cumva vearse potiriul cu darurile mainte de văhodul cel mare, iarăș să facă preotul al doile // rând proscomidie și să o săvârșască și să dzică și molitva pomeánicului. De-aciia să înceapă la slujbă de-acolea, dentr-acei loc ce s-au vărsat darurile. De-aciia tot pre rând până va face svârșit. Iară de să vor vărsa după văhodul cel mare, acesta lucru scris nu l-am găsit nicăiuri ca să să facă altă proscomidie. Iară, de să va prileji să mănânce șoarecii agnéțul sau altă jiganie și să nu-l vadză preotul, trebuie să facă altă proscomidie de va fi, cum am dzis, mainte de văhódul cel mare și acest păcat să-l ispoveduiască

90 preotul // cătră duhovnic sau cătră vlădic, iară vlădicul să-i dea canon cum va socoti. Canonul să nu-i fie altă ce să-l oprească de besearică cât va fi voia arhiereului, însă de să va fi prilejit aceasta să fie fost pentru nesocotița preotului. Iară de va fi nevoie de preot că nu va fi altul să cânte liturghie și să va prileji de va fi postul cel mare sau praznicul născutului sau a bogoiavlénii și de va fi preotul la țară unde nu să găsește alt preot, atunce ca să nu să smentească lucrul lui Dumnedzău,

91 ce să i să dea preotului alt canon, post sau // milostenie sau altă rugă, iară liturghie să cânte. Iară darurile ce să vor vărsa iaste datoriu preotul să le strângă foarte bine într-un vas curat și să le bage în locul unde să spală deaca să priceștuiuște sau și într-alt loc curat să să îngroape ca să

⁵¹ În slavonă în original: *Binecuvântatul părinte David*; Marginal: *ψ/ω^m ƒ* (= Psalmul 9).

nu să calce sau să să atingă altcineva de acel loc.

Válsamon

Alta iaste lumina soarelui și alta iaste a luni, iară pentru svintele daruri de să va prileji să să vearse de vor cădea pre pământ, iaste un lucru mare
 92 aceasta, iară de vor fi mainte de // cântarea herovícului vărsate până nu să aduc să să puie pre svântul preastol svintele daruri, atunce și certarea preotului să fie mai la vreamă. Și de-acia să aibă iertare, pentru căce mainte de ce ceteaște preotul molitvele Svintei Liturghii ce să dzice aceste ce să dzic după herovíc, aceastea să cheamă molitvele liturghii[i], iară molitvele ceale de-nceputul Svintei Liturghii până la vreamă herovícului, aceastea sânt alte molitve. Pentru aceastea poate să aibă preotul iertare și mai iușor de la Dumnedzău ca să poslușască
 93 Svintei Liturghii și // pentru spăsenia oamenilor. Pentru că atunce pre aceaia vreamă svintele daruri încă nu sânt desăvârșit trupul și singele Domnului. Iară de să vor vărsa după ce să vor fi cetit molitvele liturghii[i], atunce foarte ca să aibă o pedeapsă mare preotul. Iară de va fi meșterșugul diavolului să fie făcut vreo pacoste, să-i fie mai iușoară certarea, după cum va socoti Arhiereul.

Așjdere, Simeon, mitropolitul de Solún

94 Dzice și acest svânt Simeon de Solún pentu rândul aceștii // smenteale: „De să va prileji să cadză pre vreun marmure ce iaste gios pre pátos când să va vărsa, acesta marmure de va fi puțință să-l scoață de-acolea și să-l puie la un loc de cinste unde să nu să calce, cum are fi într-un zidiu. Iară de va fi marmurele prea mare ca să nu să poată clăti den loc să să mute, atunce să să sape afund acel loc cât va ținea acea vărsătură ce să vor fi vărsat Svintele Daruri și să să puie în loc curat, cum am dzis și mainte, unde să spală preotul daca să priceștuiuște. Și daca va săpa acel marmure
 95 să-l speale fo // arte bine cu apă și să vearse apa acolo la umivalniță, iară de să va prileji să nu să vearse darurile toate, ce să rămâie vreo parte, de va fi mainte de heruvíc, cum am dzis, să apuce să facă altele de carele vor lipsi, pentru ca să săvârșască liturghia. Iară de să va prileji să să vearse darurile când ies preoții cu svânta, cum s-are dzice, de vor cădea den capul preotului și să vor vărsa pre veșmentele preotului și de-are fi cât de scumpe de mult preț, tot să le speale cu apă curată și în vas curat
 96 până să va spăla să nu rămâie nemică pre veșmânt. // Și aceale spălături să le puie la loc curat. Iară de să vor vărsa după ce să va fi svârșit heruvícul, atunce-i un lucru isprăvit, numai să să taie acel loc cât va ținea acea udeală pre veșmânt unde să vor fi vărsat darurile. Și dentraceale bucați să să facă pocrovește de potiriu și de discos, însă întâi să să

speale bucățile ce să vor tăia. De-acia să să facă pocrovește și spălăturile să să puie la omiválniță în oltariu. De-acia să facă den bucăți pocrovește”.

97

// Așjdere Ioán Postnic

Dzice și Ioán Póstnic de acest lucru: „De să va prileji să să vearse Svintele Daruri în loc unde va fi pământ uscat, să-l radză pământul foarte bine de afund și să stringă țărna să o bage în foc să o ardză și tot ce va fi acoloa în foc, cărbuni, cenușe și altă, tot ce va fi să să ducă să să arunce într-o apă curgătoare carea să nu seace nice dănăoară în veaci”.

Glava 18

Pentru Svintele Daruri de să va mucedzi svântul ágneț sau să va usca de nu va putea preotul să-l potribască

Iarăș Ioán Postnic

98

// „De să va prileji cumva să să strice și să mucedzească svântul ágneț cât să nu-l poată potrebi preotul, atunce nice să-l ardză, nice să-l arunce undeva într-apă sau aiuri, ce să socotești tu sânгур, preote, să cauți să bagi vin dulce în potiriu și ca să potribești tot cum va fi acel ágneț. Împreună cu vin nemică să nu lași, după obicină”.

Glava 19

Pentru preotul că să cade să aibă umiválniță în svântul oltáriu Ghérman, patriarhul de Țarigrad

99

// La svântul jârtávnic în lontru trebuie preotului ca să aibă loc ales, să fie săpat făcut. De aceaia treabă iscusit să fie preotul de spălat când să va găta de proscomidie. Și după ce să va priceștui, atunce mai vârtos să nu cumva să stropască în laturi ca să să calce că mare păcat iaste acesta și are a da samă de acesta lucru preotul la înfricatul giudeț ca și de alte de toate.

Glava 20

Pentru mirean ca să nu între în svântul oltáriu Săborul al șeasele în 7 capete

100

// Al șeasele săbor învață de acest lucru. Mireanul la svântul jârtávnic să nu să apropie, nice bărbat, nice muiare, numai călugăr sau călugăriță sau gramatic de besearecă să între să măture și să curățească, după cum scrie canonul svântului Nichífor, patriarhul de Țarigrad, în 15 capete.

Glava 21

Pentru preotul când va cânta liturghie și-i va cădea dzveázda

Ioán Póstnic

Preotul când va cânta liturghie și de-i va cădea dzveázda de pre discos să fie oprit de liturghie 50 de dzile.

Glava 22

- 101 // **Pentru cela ce va avea svadă cu cineva și va ținea pizmă și nu să va împăca, aceluia să nu-i priimască prescurile la besearică, nice să-l cumenece fără de la moarte**

Ioán Postnic

- Svântul Ioan Postnicul învață de grăiaște: „Cela ce va avea vrajbă cu cineva să nu-l priimască în besearică, nice pre dâns, nice prescurile lui, până când nu va face pace cu cela ce-i învrăjbit, căce că spre-acesta ruga să face blăstăm, iară de are face și milostenie și alte lucruri bune cât de și-are da trupul // și pre măcénie pentru numele lui Hristos, aceastea Dumnedzău nu le priimește drept nemică de vreamă ce nu are pace cu fratele său cela ce-i creștin ca și dâns. Alegând la vreamă ce va să să pricestuiască, cu înfricata taină, prea svântul și curatul trup și cinstitul și prea scumpul singe a Domnului nostru Isus Hristos, de nu va face pace curată cu toată inima lui și de va rămânea cu vrajbă și cu răutate asupra cuiva, socoteaște și te veaghe să nu cumva să-l cumineci pre acela că nu știi că spată de îmbe părțile ascuțită bagi la inima // lui, de-l va giunghia pre dâns și trupeaște și sufleteaște. Și acesta păcat va să fie asupra ta, preote, de nu-l veri goni pre dâns den Svânta Besearică până nu va face pace. Iară canonul acestuia nu iaste altul, numai afurisenia, ca să nu să afle la besearică cu alți creștini, ca un preástâpnic ce calcă învățăturile lui Dumnedzău”.
- 102
- 103

Glava 23

**Pentru mireanul daca va merge în besearică să nu iasă până nu va svârși preotul slujba
Svinții Apostoli, 9 capete**

- 104 Al noole cap den Pravilă a Svinților Apostoli învață: „Oricare // mirean, veri bărbat, veri muiare, daca va merge la besearică fie la ce slujbă, veri la vecérnie, veri la itros, veri la ceasuri, veri la Svânta Liturghie, și de nu va aștepta până în svârșit, ce va ieși den besearică fără blagoslovenia preotului și nu va sta să asculte acea dumnedzăiască slujbă, acela să fie afurisit; alegând de nevoie mare de va ieși, n-are nice o certare”.

Glava 24

Pentru mireanul ce va vrea să să cuminece ca să nu să împreune cu

**fămeaia lui trupeaște și cumu i să cade să să ferească de acest lucru
doo dzile într-o săptămână și carele**

105

// Pável Apostol⁵²

Acest a lui Dumnedzău propoveadnic și marele a toată lumea învățătoriu dzice de grăiaște: „Să nu să oprească bărbatul despre fămeaia sa nice dănăoară să nu să împreune, numai atunce când să vor voi ei ande sine mai vârtos spre dzile de rugă și când vor vrea să să apropie spre Svânta Cumeneătură”.

Întrebare de acest lucru: Timotéiu, patriarhul de Alexándriia

106

Întrebatu-s-au de acest lucru de părintele Timotéiu, patriarhul de Alexándriia, că nu iaste dată căsașilor ca să să cuminece în dzua // ce să vor fi împreunat trupeaște bărbatul cu fămeaia sa.

Și altă întrebare iarăș de acesta

107

Încă s-au și mai întreat de acest cinstit svânt patriarh: „Oare care dzile de a săptămânii să cade să să ferească omul să nu se împreune cu fămeaia-ș după pofta trupască?” Și i-au răspuns de-au dzis: „Sâmbăta și dumeneca pentru căce că într-aceastea dzile să slujesc Svintele Liturghii, deci trebuie ca să să afle omul în curăție pentru că sâmbăta să pomenesc toate sufletele morților, iară dumeneca pentru mântuirea // învierei Domnului no[s]tru Isus Hristos.”

Valsamón

Dzice și acest Valsamon: „De să va prileji cineva să nu fie avut văzdărjanie ce să dzice să nu să fie curățit cu post și rugă și să nu să fie ferit de pofte trupești și de să va fi cuminecat negrijit, acesta foarte să aibă un canon iute și cumplit și să fie și de besearecă oprit”.

Mai pre scurt den cínul ce-au lăsat Svinții Apostoli

108

Mireanul cela ce va vrea să să cuminece cu trei dzile mainte // ca să să ferească să nu să împreune cu muiarea-ș trebuiaște și, daca să va cumeneca, să să ferească iarăș o dzi.

Glava 25

Pentru mireanul de i să va prileji să aibă slăbazză în vis într-acea

⁵² *Kori^f, zăđ. rĭq* (= *Corinteni*, cap. 136) (trimiterea este scrisă în text, nu marginal).

dzi când va vrea să să priceștiuască**Dionísie, Atanásie, Timotéiu, svinții patriarși de Alexándria**

Pentru acest lucru dau învățătură acești fericiți părinți și patriarși de Alexándria cum, de să va visa omul cu vreo fâmeaie ce va fi avut poftă spre dânsă, ca să nu să cumenece, iară de nu va ținea mente nemică să fi vădzut în vis, atunce să va fi // băgat diavolul de-i va fi făcut pacoste pentru să nu se cumenece ca să streineadze pre creștini de svânta și dumnedzâiasca aceaia taină a priceștenii. Drept-aceaia au blagoslovit acești svinți părinți când să va tâmpla una ca aceaia să-i facă pacoste, acela creștin ca să să priceștiuască cu svânta cuminecătură pentru ca să nu să bucure acest vrăjmaș luptătoriu ce să luptă de pururea cu noi. Iară de pofta ce grăiaște mai sus iaste într-acesta chip: când să va prileji vreunui om să-i fie vro muiare foarte dragă, de să-i stea mentea tot la dânsă de pururea, // deci de să va visa cu una ca aceasta, ca să nu să cumenece, de vreamă ce-i stă mentea și adintă tot acoló la dânsă, că pentr-acesta lucru dzice și Domnul la Svânta Evanghelie: „Cela ce va căuta spre muiare cu poftă, face preacurvie cu dânsă întru inima sa”.

Glava 26**Pentru mireanul ce va vârsa într-acea dzi ce să va cumineca****Ioán Póstnic**

De să va prileji acest lucru să i să întoarcă omului den bucate sau den băutură multă să vearse, foarte ca să aibă un canon tare, să postească 40 de dzile și metanii // să facă câte 100 pre dzi și să citească Psalmul 50, *Помни́шѣ ма бѣ*⁵³. Iară de să va prileji să să vearse de boală și de neputință, acestuia să-i fie canonul mai iușor după cum va părea arhierelui sau părintelui său, duhovnicului.

Glava 27**Pentru preotul ce să va scălda în dzua ce va vrea să facă liturghie sau mireanul ce va vrea să să cumenece într-acea dzi și va merge la feredeu sau-ș va lăsa singe****Marco, Patriarhul de Alexándria și Valsamón**

// Preotul, de să va spăla pe trup sau va merge la feredéu, nu va putea merge să cânte Svânta Liturghie într-acea dzi; nice după liturghie iaste vólnic într-acea dzi ca să facă acest lucru. Așijdere și mireanul, de va merge la feredéu sau de-ș va lăsa sânge într-acea dzi, nu va putea să să preceștiuască cu Svânta Cumenecătură, numai de nevoie mare cându-ș va cunoaște neștine ceasul morții.

⁵³ În slavonă în original: *Miluieste-mă, Dumnezeule!*

Glava 28**Pentru preotul ce-i va cură sânge den nas când va vrea să cânte liturghie****Ioán Postnic**

- 113 // Când va vrea preotul să cânte Svânta Liturghie și, de să va prileji să-i cură sânge den nas, să facă 41 de metanii. De-acii să cânte liturghie, iară, de să va prileji după liturghie să facă 100 de metanii. Și acela sânge să-l îngroape în pământ sau să-l arunce într-o apă curgătoare.

Glava 29**Pentru preotul cine va fi, veri mare, veri mic, de va avea săblaznă în vis într-acea dzi ce va vrea să cânte liturghie****Valsamón**

- 114 Preotul ce va vrea să cânte liturghie într-acea dzi și prespre noapte // de-i va face diavolul pacoste de să va săblăzni în vis, de să va fi visat cu fâmeaie ce o va ști, ca să nu cânte liturghie. Iară, de va fi lucrul fără de poftă și necunoscând acel chip, acolea iaste meșterșugul diavolului. Să cetească molitvele ceale de săblaznă și să facă 100 de metanii și să să speale cu apă și să-ș schimbe hainele, să-ș ia altele curate. Atunce să cânte liturghie, însă și atunce, de va fi vreo nevoie sau vreo treabă cumu-i la dzi mare, iară de va fi altă dzi, să nu fie praznic, să nu cânte liturghie.

- 115 // **Glava 30**

Pentru preoți când vor vrea să cânte liturghie ca să să ferească de preuteasele lor**Săborul al șesele, 13 capete**

- Acest svânt săbor, al șesele, învață de grăiaște: „Preotul mirean și diaconul să nu să oprească de preuteasele lor, de împreunarea fâmeiască fără numai când vor vrea să cânte liturghie, să facă jârtva cea fără de sânge, a preasvințitului trup a Domnului nostru Isus Hristos. Atunce trebuie să aibă curăție că vor să slujască celuia ce-i numai unul curat și fără de
- 116 păcate, ziditoriul tuturor, împăratul celora ce împără // țesc. Drept-aceaea, într-acea dzi să cade ca să să ferească de toate pohtele și dulcețile trupești. Și numai de fâmeile sale mai vârtos, de beții și mâncări prespre măsură
- că dzice Svânta Scriptură: «sațiul bucatelor naște curviia»”.

- 117 // **Pentru a patra taină**

A patra taină iaste slujba preoției.

Glava 1

vBpros: Ce iaste taina preoției?

- wtvkt:** Taina preoției iaste legiuită de la Hristos spre apostoli și până în dzua de astăzi pre carii-ș pun arhieriei mânule să svințesc pentru să împartă dumnedzăieștile taine și să slujască spăseniei omeneshi, cum dzice și apostol[ul] Pavel: *tako nã даницудеть члкъ такоже слдгѣ xv̄ ѣ ѣстроїтеле тайнам бжїимь*. Adecă „așea să ne aibă pre noi oamenii ca pre // nește slugi a lui Hristos și tocmitóri tainelor lui Dumnedzău”⁵⁴.
 118 Pentr-aceia Hristos au tremis pre apostoli să înveațe, iară apostolii punea mânule pre alții și-i tremitea spre acela lucru cum să află în deaânia apostolilor, ce scrie Lúca evangelist de dzice: „Atunce-ș puseră mânule pr-înși și luară Duhul Svânt”; și într-alt loc slujind ei lui Dumnedzău și postindu-să dzise Duhul Svânt: „Aleageți-mi pre Varnáva și pre Sável spre lucrul ce i-am chemat pr-înși”⁵⁵.
 119 Atunce să postiră și să rugară și-ș puseră mânule pr-înși și-i tremiseră. Deci cu punerea mâ // nilor arhiereshi⁵⁶ neîncetată moșnenie are preoția de la Dumnedzău spre învățatura spăseniei pentru carea sâmt tremiși. Că pre ceia ce nu-s tremiși, nice pre aceasta aleși, nice într-un chip nu să cade a-i asculta după cumu-i dzis: *Кáкоже проповѣдѣть ѡце непослани бѣд̄*⁵⁷. Adecă „cum vor mărturisi deaca nu vor fi trimiși?”⁵⁷.
všpros: Ce puteare ia preotul cu preuția?
wtvkt: Întăiu, ia puteare de dezlegat, unde s-au grăit: „Câte veți dezlega pre pământ, fi-vor dezlegat și în ceriu și câte veți lega pre pământ fi-vor legate și în cer”⁵⁸. // A doa, puteare au luat să înveațe după cumu-i scris: „Duceți-vă de învățați toate limbile și-i botedzați în numele Tatălui și a Fiiului și a Duhului Svânt”⁵⁹. Aceasta se înțeleage spre vlădici.

Glava 2

všpros: Oare poate să fie preot fiecare?

wtvkt: Nu poate, după Pravila Sventilor Apostoli și a Sventelor Săboară leapădă de preoție pre ceta ce va lua a doa muiare. Așijdere și ceta ce va lua curvă sau văduă sau de să va afla în vreo vină de carile smintesc preoția.

Glava 3

všpros: Câte stepene sâmt înaintea preoției?

⁵⁴ Marginal: *ã Kori^f, zãk, rĭ* (= 1 Corinteni, cap. 130).

⁵⁵ Marginal: *D^mãk, zãk. Iã* (= Faptele Apostolilor, cap. 31).

⁵⁶ În original scris *arxiêrêewi*.

⁵⁷ Marginal: *Ri^m, zãk, rĭ* (= cap. 140).

⁵⁸ Marginal: *M^f, zãk. oq̃* (= Matei, cap. 76).

⁵⁹ Marginal: *M^f, zãk. ρsĭ* (= Matei, cap. 116).

- 121 // **wtbkr**: Preoția are întru sine toate stépenele cu carile desăvârșit deaistvuiăște cumu-i cetețul, purtătoriu de sveașnice, prodiacon, diacon. Fără de aceste stepene nu poate fi preot că după acestea să hirotoniseaște preot.

Glava 4

vβpros: Cu ce să aleage preotul de vlădic?

- wtbkr**: La toate tainele besearcii, și la botedz și la liturghie și la pocăință și la masle și la cununie, preotul iaste întocma cu vlădicul. Numai la preoție și la mir nu are treabă, că preotul a hirotonisi pre alt nu poate, nice mir face că aceste numai // arhiereului să cade să le facă.
- 122

Glava 5

Pentru toți ceia ce au hirotonie asupra lor, vlădici, popi, diaconi, țarcovnici, în ce chip li să cade să ție pravila besearcii

Ioán Póstnic

- Toți ceia ce să țin pregiur Svânta Besearică carii sânt închinați de bună voia lor să slujască cu dreptate și cu toată osârdiia cu cuviință iaste și cumu să cade acestora tuturor nice dănăoară în viața lor să nu le lipsească slujba besearcii ce să dzice vecérniia, ítrosul, ceásurile, polonóșnița și alte toate, să fie deplin // după cum au lăsat învățătură Svinții Părinți și după cuvântul lui David: „De șapte ori într-o dzi te laud, Doamne!”. Iară cuiva dentr-aceștia de le va lipsi să aibă canon după voia arhiereului ce să dzice carele le va fi lor cap.
- 123

Glava 6

Pentru cuvântul lui David, „de 7 ori te laud, Doamne!”. Ce iaste această laudă?

Simeón de Solún

- Aceaste 7 laude trebuie să le aibă preoții în toată vremea și dzua și noaptea ca să laude și să mărească pre Dumnedzău. Întăiu, laudă ce să dzice cântare de rugă iaste polonóșnița. A doa iaste ítrosul // împreună cu *prβvii čas*⁶⁰. A treia iaste al treile ceas. A patra, al șesele ceas. A cincea, al noăle ceas. A șasea, vecerniia. A șaptea, pavécernița. Iată de aceste laude scrie David de dzice că „de 7 ori te laud într-o dzi”. Ascultați acmuși tâlcul acestora pentru căci s-au izvodit aceste. Polonóșnița s-au făcut cântare de laudă lui Dumnedzău la miadză noapte pe[n]tru învierea Mântuitoriului nostru și pentru a doua venire a Svinții Sale pentru căci va să vie ca un mire cu mare mărire și laudă și
- 124

⁶⁰ În slavonă în original: *ceasul întâi*.

- 125 cinste. Iară cântarea ítrosului pentru căci vine dzua, deci să mulță // mim și să dăm laudă celuia ce ne-au dat lumina și au pierdut întunearecul înșelăciunei. Iară după ítros, *прѢвii ças* să cheamă cântare de începătura dzilei după mărire și laudă ce s-au adus lui Dumnedzău. Iară cântarea den al treile ceas iaste pentru căce au pogorât Duhul Svânt asupra svinților și dumnădzăieștilor apostoli, carele-i lumina pre-nși și pentru dânși toată lumea. Iară cântarea al șeaselui ceas pentru răstignirea Mântuitoriului că s-au răstignit al șeasele ceas de dzi de-au vindecat greșala lui Adam.
- 126 Iară cântarea al noălui ceas pentru căce au stri // gat de pre cruce Domnul nostru Isus Hristos de-au dzis: „Părinte, întru mânule Tale dau sufletul Mieu”. Și așe-au răpoosât Domnul cu moartea Svinții Sale, pre moarte cu moartea au omorât. Și pre cei din iad au slobodzit însă nu pre toți, ce numai pre cei direpți, pre aceștia-i aduse la viața cea dentăiu a împărății ceriului. Iară cântarea cea de sară iaste mulțămire și laudă lui Dumnedzău pentru căci am agiuns svârșitul dzilei. Iară iaste mai vârtos pentru îngroparea Domnului nostru Isus Hristos pentru căce sara s-au îngropat preasvântul și curatul trupul Svinții Sale.
- 127 Iară cântarea // pâvecerniții pentru căci am agiunsu la vreama de răpăos, alta pentru căce iaste începătura nopții, deci ne rugăm pentru să odehnim cu pace și să ne sculăm să vedem lumina. Iară somnul ce somnâm și demâneată ne sculăm, aceasta lucru, somnul, să asamână morții. Iară când ne sculăm cumu ne-am scula den morți și meargem spre lumina cea neapusă a dzilei, mărire-i lui Dumnedzău ceii luminate împărăția ceriului. Și, când ne sculăm, cumu ne-am primeni dentr-acest veac trecătoriu cătră ceialaltă
- 128 viață și den putregiune și dentr-această lume deșartă și cu valuri spre // împărăția ceriului. Dzice Domnul Hristos la Svânta Evanghelie pentru cei morți că vor veni dentru moarte întru viață cum are fi această viață a noastră, a oamenilor, să cheamă moarte, iară împărăția lui Dumnedzău iaste adevărat viață pentru căce nu să va svârși întru veaci. Acum înțeleăset carile sânt aceaste 7 laude a lui Dumnedzeu ce dzice prorocul și ce tâlcuiesc. Drept aceaia, mișel den preotul ce-i vor treace aceaste toate și nu le va cânta la vreama lor, dzua sau noaptea. Pre acesta-l va socoti
- 129 Dumnedzău în loc de mort. Liturghia încă iaste mai mare decât toate, // decât aceastea pentru căce iaste jărtva lui Dumnedzău ce s-au giunghiat sângur cu voia Sa și să giunghe de toate ori la Svintele Liturghii pentru mântuirea noastră. Alta, cealealalte laude poate să le facă fiecă creștin macără și mirean, iară Svânta Liturghie, nime nu iaste harnic să poslușască aceștia taine, numai sânguri vlădicii și preoții.

Glava 7

Pentru preotul ce-l va opri vlădicul de liturghie și el va îndrăzni de

**va cânta liturghie prespre voia lui
Săborul Cartagenului, 29 de capete**

- 130 // Învață acest svânt săbor, preotul de va fi oprit de liturghie, veri cu vină, veri fără de vină și el va îndrăzni de va cânta liturghie ca să fie scos și lepădat de preoție. Pravila acestor Svinți Părinți au lăsat acest lucru macăr de-are fi și nevinovat: iară pentru ce ș-au făcut leage și giudeț singur să-ș fie lepădat de tot de preoție.

Glava 8

**Pentru preotul ce va avea vrajbă cu vreun mirean și va cânta
liturghie**

Nichífor, patriarhul de Țarigrad

- 131 Acest svânt patriarh dă învățătură de acest lucru: „preotul // de va cânta liturghie și va fi învrăjbit cu cineva să fie oprit de liturghie 60 de dzile”.

Eusébie

Amar celuia preot ce va fi având svadă cu cineva, cu vreun creștin și va cânta liturghie și nu-ș va fi cerșut iertăciune și încă dă blagoslovenie altor oameni.

Glava 9

**Pentru preoții ce vor avea ande sine vrajbă și vor cânta Svânta
Liturghie**

Nichífor, patriarhul de Țarigrad

- 132 Preoții ce vor fi svădiți și de nu vor sârgui să să împace și să să iarte unul pre alalt pen // tru scârba ce-au avut și de vor cânta liturghie fără împăcăciune și fără de inimă curată și fără de liubóv unul spre altul să fie opriți de beseerică după cuvântul Svintei Evanghelii: „Oare daca să va împuți sarea cu ce să va săra, de vreame ce preoții, slujitorii lui Dumnedzău, aceștia calcă învățăturile lui Dumnedzău? Dară mireanii ce-ț pare că vor face?”⁶¹. Domnul nostru, la mântuitoarele Lui chinuri, dzise ucinicilor săi: „Învățătură noo vă dau voo: să vă iubiți unul pre alt, cum v-am iubit eu pre voi, așa să vă iubiți și voi ande voi. De acesta lucru să știți toți că voi // încă simteți ucenici, daca veț avea liubóv unul cătră alalt”⁶². Oare vedeți că preoții încă simt ucinici lui Hristos carii au liubóv, iară pacea să cheamă însuși Hristos. Deci daca nu vor avea preoții pace unul spre altul ce vor fi cu vrajbă, oare slujba lor ce slujbă va fi? Sau liturghia și jârtva lor de ce treabă va fi? Când ei simt

⁶¹ Marginal: *ā Mo, ḡḡ ḏ* (= 1 Moise, cap. 4).

⁶² Marginal: *ūwāⁿ, zāḡ. mḡ* (= Ioan, cap. 46).

preastăpnici oarele îndrăznire vor să aibă aceștia de la Dumnedzău să să roage pentru mântuirea lor sau a nărodului fiind ei călcători învățăturilor lui Dumnedzău? Dumnedzău le dă învățătură să aibă liubov iară ei au
 134 vra[j]bă, deci litur // ghiia ce o fac aceștia cu vrajbă Dumnedzău nu o priimește, numai ce să face foc, deci-i arde pre dânși trupește și sufletește că să întoarce focul asupra lor cumu s-au fost întorcând jărtva asupra lui Căin⁶³ pentru că și acesta avea zăvistie asupra frăține-său. Oare vedeți ce lucru mare iaste acesta ce cântă preoții liturghie cu vrajbă? Drept-aceaia dzice această pravilă: aceia preoți să fie oprîți de liturghie doi ai. Iară dintr-acești doi preoți de va pleca unul la pace și-ș
 135 va ceare iertăciune la cela alalt și cela nu va vrea să-l iarte, acesta ce-ș va ceare iertăciune iaste iertat și de Dumnedzău // și de vlădicul lui. Iară cela ce nu va vrea pacea acela iaste despărțit de Dumnedzău și den ceata preoțască ca un călcătoriu de învățăturile despuietóriului Dumnedzău.

Glava 10

Pentru preotul ce va vărsa într-acea dzi ce va fi cântat liturghie

Ioán Postnic

Acest svânt Ioan Postnic au lăsat învățătură de acest lucru. Care preot va vărsa în dzua ce va fi cântat liturghie și de va fi borât de beție să să oprească de liturghie 40 de dzile. Iară de va borî de beție într-altă dzi ce nu va fi cântat liturghie să nu cânte liturghie 20 de dzile.

136

// Glava 11

Pentru preotul ce-l vor chema la vreun om bolnav să-l ispoveduiască și el nu va merge

Iarăș Ioán Postnicul

De vor chema pre popă la vreun om bolnav să-l ispoveduiască și el nu va merge de leane sau și drept alte treabe, aflându-și pricină și dzicând că n-are învățătură de la vlădic să margă să ispoveduiască pre nime și de va muri bolnăvul neispoveduit, păcatele lui rămân asupra popei. Dzice Svânta Scriptură: „nu întoarce pre cela ce-l vedzi că vine cătră tine, că
 136bis atunce scârbești //⁶⁴ Duhul”. Și de vreame ce au fost nevoie că nu i s-au tâmplat acolô duhovnicul căce s-au lăsat omul neispoveduit, să fie acela popă oprit de besearecă trei ai și să facă în toate dzile câte o sută de metanii.

Glava 12

⁶³ Marginal: *ā Mo, "gk d* (= 1 Moise, cap. 4).

⁶⁴ Numerotarea paginilor este greșită în original. *Vezi Studiul filologic.*

Pentru preotul ce va cânta liturghie fără de antimis**Așjdere, Ioán Postnic**

Care preot va cânta liturghie fără de antimis să facă 200 de metanii.

Glava 13**Pentru preotul ce nu-ș va griji besearica****Nichífor, Patriarhul de Țarigrad**

- 137 // Preotul ce-ș va urî besearica și nu o va ținea în cinste să o grijască, să o curățească, să o măture și să o tocmască pre unde va vedea că să strică, așjdere și veșmintele și cărțile toate să fie grijite, iară de nu va griji cum am dzis mai sus să-l oprească de besearică câtăva vreme, cât va fi voia vlădicului, ca pre un rușinătoriu ce face rușine casei lui Dumnedzău.

Glava 14**Pentru unealtele besearicii de să va tâmpla să ardă****Nichífor, Patriarhul de Țarigrad**

- 138 Preotul de să va îmbăta sau și pentru altă nesocotință sau // cu învățătura cuiva de va lăsa foc în oltariu sau fie unde în besearică și de va arde ceva, vreo carte sau alt lucru de-a besearicii să părăsească liturghia un an tócma.

Glava 15**Pentru preotul ce nu-ș va griji treabele și poslúșaniile lui****Dumnedzău****Ghérman, patriarhul de Țarigrad**

- 139 Preoții carii nu vor păzi Svânta Besearică și toate slujbele rugii să să facă la vremea lor, după obicina Svintei Besearici ca să să facă de pururea și neîncetată rugă, aceștia preoți ce nu vor pădzi // acestea lucruri nu vor avea parte cu Dumnedzău.

Glava 16**Pentru popii ce vor fi vânători de hiară sau prinzători de paseri****Ioán Póstnic**

- 140 Acest svânt Ioan Postnicul ne dă învățatură: „oricare preot va îmbla după héri ce să dzice vânătoriu sau de va prinde paseri și-ș va lăsa slujba lui Dumnedzău pentru laudă carea iaste datoriu să aducă lui Dumnedzău la vremea besearicii pentru spăsenia lui și a tot nărodul, să fie oprit de besearică trei luni, că preoților le iaste dată să veneadze și să îmble după sufletele celor păcătoși ca // să le poată întoarce spre pocăință și să le strângă să le puie în ceata celor drepți creștini. Aceasta vânătorie s-au dat preoților, iară nu altă”.

Glava 17**Pentru preotul ce va descânta sau să va descânta
Săborul de la Laodicheá, 36 capete**

Acest svânt săbor au lăsat învățatură: „Preoții ce vor îmbla cu farmece sau vor ști fărmața ei sau de vor merge la fărmațătoare sau la descântătoare sau la vrăjitoare, aceia să fie de tot lepădați de preoție”.

Glava 18**Preotul părăș și vadnic ce va băga omul la nevoie**

141

// Ioán Postnic

Preotul ce va pârî pre oameni și-i va băga cu ruga lui la vreo nevoie sau de va vâdi lucrurile cuiva ceale reale, de va putea să să părăsească, să i să dea învățatură și canon. Iară de nu să va părăsi să fie lepădat de preoție.

Glava 19**Pentru preotul ce nu-ș va ceti ceasurile și va cânta liturghie
Ioán Postnic**

Care preot nu-ș va ceti ceasurile și va cânta liturghie are păcat, iară de le va ceti și după liturghie iaste slobod de⁶⁵ acel păcat.

142

// Glava 20

**Pentru preoți cum nu să cade să-ș giudece pre arhiereul lor
Nichíta, mitropolitul de Siron**

Nu s-au dat preoților să-ș giudece pre arhierii lor pentru căce le sânt lor cap și păstori că aceasta s-au dat vlădicilor. Să cerceteadze și să să giudece de la dânși preoții și nice diaconi, nice mireani n-au treabă să giudece pre preoți pentru ce să calcă dumnezăirea.

Glava 21**Pentru preotul ce să va face vraci de va vrăciui boale
Ioán Pos[t]nic**

143

// Preotul ce va îmbla vrăciuiind sau de va lăsa sânge cuiva să fie oprit de liturghie 7 dzile, iară alții dzic sau să să părăsească de acel meșterșug sau să să lase de liturghie.

Glava 22**Pentru socotința și giudețul celuia ce va vrea să să cumenece să ia**

⁶⁵ În original scris *clêe*, greșeală de tipar.

**Svânta Priceaștenie de la preot mirean ce va fi cu fămeaie
Săborul de la Gárga, 4 capete**

144 Acest svânt săbor din Gárga au lăsat învățătură: „Care om mirean va avea rând să să cumenece și să va foarte nevoi cu osârdie, cum să cade, iară de-i va aduce diavo // lul vreun gând ca acela să dzică că îi scârbă a să cumeneca den mânule popei celui mirean, pentru căce are muiare ce să dzice preuteasă, pre acesta acești dumnedzăiești părinți nu-l afurisc, iară dzic așa: să fie anátema”. O, giudeț înfricoșat și groaznic! Socoteaște ce păcat mare și minunat iaste acesta ce să fereaște omul de preotul mirean și de slujba lui! Ce iaste mai mare blăstăm decât anátema? Anátema nu iaste altă, ce numai ce-i lepădat omul din toată leagea și iaste despărțire de Dumnedzău. Drept-aceia foarte să cinstească tot omul

145 // preoții, macár cât de proști, tot sâmt cu un dar.

Glava 23

**Pentru preotul cela ce-ș va mărturisi păcatul de bună voia sa ce va fi făcut, mainte de ce să va fi preoțit
Săborul de la Neochesária, 4 capete**

Al noăle cap de pravilă a săborului ce s-au făcut în Neochesária dă învățătură de-acest lucru: „Preotul ce va fi făcut păcate mainte de ce să va fi preoțit și după aceia de va fi ispoveduit de voia sa pentru frica lui Dumnedzău”⁶⁶.

Válsamon

146 Tálcuiaște Valsámon mai pre-amánuntul de lungeaște cu // vântul și curățește toată tocmala lucrului acestuia: „Preotul de va fi curvit sau va face alte păcate carele smentesc preoția și el de nu va fi băgat în samă aceaia, ce să va fi preoțit, iară după ce să va fi preoțit va fi socotit întru sine și să va fi căit ce-au făcut aducându-și amente, că de nu să va părăsi, ce va tot îndrăzni, va merge în muncile de veaci. Atunce să va îndemna de bună voia sa și-ș va ispovedui păcatele”. Mai bine puțină rușine și scădeare aicea decât aiuri munca de veaci. Pentru acesta lucru

147 au lăsat leage acești // Svinți Părinți de la acest săbor de la Neochesária, cum acesta om ce-ș va mărturisi el, de bună voie, păcatul și greșala de Svânta Liturghie trebuie să să părăsască să nu mai cânte nice dănăoără în viața lui. Iară alte lucruri a preoții[i] toate să le ție.

Întrebare: Care lucru să mai aibă preotul daca-ș va piarde liturghia?

Răspuns: Cinstea care au avut dentăi când va fi la săbor să șadză la

⁶⁶ Fraza nu are sens, este o posibilă omisiune de tipar sau un citat lăsat incomplet cu bună știință pentru că în text, mai jos, se limpezește contextul.

- 148 locul său cu alți preoți. Alta, de va avea vreo mesereare să și-o ție cumu-i protopopiia sau viste // rnicia sau clisierșia sau iconomiia. Și după destoinicie, de va fi om de treabă să și mai suie dentr-o mesereare într-altă. Dup-aceia să aibă voie să margă să și cuminece sânгур la Svântul Preastol și alte poșlușanii toate a Svintei Besearici ca să le poslușască, numai la Svânta Liturghie ca să nu să ispitească pentru căce s-au lăsat el sânгур cu voia sa ca un nedestóinic. Iară alte daruri a Besearicii toate să le aibă, căce sânгур cu voia sa s-au smerit și ș-au arătat boala și neputința trupului său. Însă dup-aceia de va fi și om bun și să facă lucru
- 149 // re bune de carele plac lui Dumnedzău, iară de să va prileji să și apuce iarăș să facă păcate, atunce să fie dezbrăcat den toate darurile ce-au avut. Dup-aceia deaca va face păcate și de să va întoarce iarăș spre calea cea de pocăință și să va apuca de bunățăți, atunce macăr ce are face nice un dar de câte s-au scăpat nu va mai putea să dobândească, ce să fie cum are fi un mirean. Ce bine de să întoarce den păcate spre pocăință! Așjidere preotul de va fi făcut păcat mainte de preoție sau și după preoție și de va tăcea să nu să ispoveduiască, și de nu va // vâdi nime răutățile lui, la arătare, n-are nime ce-i face, nice arhiereul nu poate să-l oprească de liturghie, nice de alte slujbe a Besearicii, ce numai el singur are puteare să și ție sau să părăsască de Svânta Liturghie. Iară el cum va fi are a da samă înaintea înfricoșatului giudeț ca un nedestóinic și vinovat trupului și sângelui Domnului nostru, lui Isus Hristos. Iară de i să va vâdi păcatul ce va fi făcut, au mainte de preoție, au după preoție și să va putea arăta de față cu niscare oameni buni, cinci marturi, oameni de credință și încă
- 151 să // și giure, atunce să-l leapede de tot și să-l dezbare den toate darurile ce-au avut cum scrie mai sus. Dzice iarăși învățătura acestui răspuns a Svântului Săbor den Țarigrád cum să află un feal de pravile de dzic de acest lucru, de lepădatul preoților, cum daca-i vor scoate den preoție să-i puie pre dânși în locul mireanilor ce trebuie a să strânge tocmealele acestui lucru a le înfățășa⁶⁷, că alta iaste greșala preotului mainte de hirotonie și când să ispoveduiască și alta iaste când face păcate după ce
- 152 să preoțească și nu ispoveduiască acel // păcat ca să vădească lucrul, să și scoată cumu să cade pre direptate.

Glava 24

Pentru preotul sau diaconul sau și țârcovnicul de să vor amesteca cu

⁶⁷ În original scris *сѣбѣ, а*, probabil greșeală de tipar.

preotul cel lepădat den preoție, fie la ce slujbă

Al unsprădzeacele cap den Pravilă a Svinților Apostoli învață: „oricare preot să va amesteca cu alt preot scos den cinstea sa, ca să fie scos și acesta den cinstea sa”.

Zunará

153 Tâlcuiaște acest lucru Zunará de dzice: „Cela ce să va împreuna fie la ce lucru, la slujba Besearicii cu ceia ce sânt lepădați den po // slușaniia besearicii, ce să dzice de va cânta liturghie neștine cu vreun preot ce va fi oprit de Besearică sau țârcóvnicul de va fi oprit de Besearică și-l va pohti preotul să-i fie de agiutoriu la Svânta Liturghie sau la alte slujbe preoții ca aceștia, ce să vor amesteca cu cei lepădați de Besearică, scie Pravila Svinților Apostoli, să fie și aceștia lepădați și opriti de besearică ca și cei vinovați”, după cuvântul prorocului David⁶⁸: „cu bărbații cei nevinovați, nevinovat ver fi, iară cu cei strâmbi, te veri strâmba”.

Glava 25

Pentru ceia ce vor lua camătă, preoți sau călugări sau mireani

154 // **Pravila apostolilor, 40 de capete**

Această Pravilă a Svinților Apostoli învață de grăiaște: „episcopul sau preotul sau diaconul de vor da cuiva bani împrumut și vor lua camătă, sau să să părăsească de acest lucru rău sau să fie scoș den cinstea sa”.

Vasilie Vêl'íkii⁶⁹, 14 capete

155 Scrie și svântul Vasilie de acest lucru de dzice: „care diiac, de va vrea să să preoțească și va fi dând bani cu camătă, să să întreabe acea dobândă cu asupreală de va vrea să o împartă mișeilor și de-acii să să părăsească de acel // lucru și să facă scrisoare cum să nu mai facă acel lucru fără de leage. Deci atunce de va fi destóinic și curat de păcatele ce smentesc preoția să-l preoțească”.

Ioán Postnic

„Călugărul și călugărița ce vor lua camătă să să afurisească”.

Iarăși svTMt¥i⁷⁰ Vasilie Vêl'íkii

⁶⁸ Marginal: ψ/ωⁿ 31 (= Psalmul 17).

⁶⁹ În slavonă în original: *Cel Mare*.

⁷⁰ În slavonă în original: *sfântul*.

„Cela ce va fi creștin, pravoslavnic, și de-ș va da banii săi în camătă fratelui său celuia ce iaste creștin ca și dâns, acela să fie anátema până când să va părăsi de acest lucru rău și viclean”.

156

// Glava 26

Pentru oamenii cei preoțiți de vor întra chizeáși să fie scos den cinste Svinții Apostoli, 20 de capete

Pravila Svinților Apostoli învață de grăiaște: „ficine den clírosul besearicii de va fi drept cineva chidzeăș să fie scos den cinstea sa”.

Zunará și Valsamón

157

Tâlcuiesc acest lucru Zunará și Valsamón: „mireanul ce va cumpăra vama de la domnie, sau alte venituri și de să va prinde chizeăș de bani, preotul să fie lepădat de preoție de tot sau de să va chizeșlui drept alt lucru // să fie drept vreo dobândă pentru aceasta încă să fie scos. Iară de să va prileji vreun om sărac și va fi datoriu și-l vor duce să-l bage în temniță, iară preotul de să va prinde chizeăș și-l va scoate, atunce nu va avea nice o sminteală ce încă laudă pentru bine ce au făcut. Așjidere și drept alte lucruri bune, de să va chizeșlui, ca să nu aibă nice o nevoie pentru aceaia chizeșie”.

Glava 27**Pentru clíros ca să nu margă la crâșmă****Pravila Svinților Apostoli, 56 capete**

158

Învață Svinții Apostoli de acest lucru: „Slujitorii Besearicii de să va afla // că vor merge la crâșmă, să mănânce și să bea acoló, să să afurisească.”

159

Zunara tâlcuiaște acest canon de dzice: „De vreame ce preoții au îndrăznire la Dumnedzău și sânt den clírosul Lui slujitori, trebuie să să ferească de toate lucrurile ceale reale, ce sânt cu rușine și să-ș petreacă vviața cu cinste. Și să fie isvod bun mireanilor ca să nu-i vadză făcând niscare lucruri reale, să hulească numele lui Dumnedzău”. Deci când merge preotul la casa ce vând băuturi iaste un lucru // grozav cum nu s-are cădea, că grozav lucru iaste bărbatul sau muiarea să margă la crâșmă. Și ceia ce să vor mesteca cu unii ca aceia nu va fi să nu petreacă rușine și să nu cadză în curvie și într-alte răutăți cum dzice și Pavel Apostol: „voroavele ceale reale strică obiceiurile ceale bune”⁷¹, ce să dzice „soțiile reale strică tocmealele ceale bune”. Pentru acesta lucru

⁷¹ Marginal: ᾧ ῥοῦ, ρῆμα (= 1 Corinteni, 161).

160 această prăvilă ce scrie mai sus, a Svinților Apostoli, afuriseaște pre slujitorii besearicii de vor îmbla prin crășme drept băutura. Numai de să va prileji preotului de va fi călătoriu și de nu va afla alt loc să odih // nească, de nevoie dzice să margă să ohihnească într-o noapte la crășmă, iară mai mult să nu zăbăvască. Pentru nevoie dzice să fie iertat să nu aibă certare, iară mai mult să nu îndrăznească.

Glava 28

Pentru vasele besearicii de le va lua cineva den besearică

Pravila Apostolilor, 72 – 73 capete

161 Învață acest canon a Svinților Apostoli: „Cela ce va lua fiecă vas den besearică, di ceale svințite, de aur sau de argint sau altă ceva, măhrământă și de să va sluji cu acel lucru de besearică, den afară de besearică de-are lucra ceva cu acel vas // macar fie și treaba besearicii, dzic Svinții Apostoli, să nu aibă alt canon, ce unii ca aceia să fie afurisiți”. Iară al dzecele canon a săborului dentăi și al doile învață mai chiar de acest lucru de dzice așa: „oricine va îndrăzni pentru treaba lui de va lua ceva, vreun vas den besearică sau de va da altuia de va lucra ceva cu dâns, den afară de besearică, să veri măhrământă sau vreo poală de icoană, sau discos sau altă ceva aseamenea acestora, și noi după canonul Svinților Apostoli punem afurisenie asupra lor. Și iarăș, cela ce să va tinde asupra preastolului // de să va atinge fie di ce vas di carile stau pre preastol, de 162 va lua potiriul sau discosul sau pocrovéț sau fiecă, acela ce va îndrăzni asupra acestora de-ș va pune mâna cea nepreotită acesta iaste ca un fur de besearică, să fie lepădat de besearică”. Iară *svTMtii* Grigorie *Ni skii*⁷² în opt capete a pravilei lui dzice că în legea cea veache furul cel de besearică are un giudeț cu ucigătoriu cel de oameni. Deci furul cel de besearică și pre ucigătoriu cel de oameni s-au fost ucigând cu pietri. Iară obicina besearicii face tot mai gios canonul furului besearicii.

163

// Glava 29

Pentru călugări și alți slujitori a besearicii ca să-i giudece numai vlădicul lor, iară nu altul Săborul al patrul, 9 capete

Dă învățatură acest Svânt Săbor al patrul: „Slujitorii de vor avea vreo gâlceavă ande sine să nu margă la giudeț mirenesc, ce să margă să-i giudece vlădicul lor. Așijdere și călugărul de va avea pâră cu alt călugăr să nu margă la alt giudeț, ce numai la arhiereul lor. Iară de s-are prileji vreun lucru ca acela ca să nu să poată giudeca fără giudețul cel mirenesc

⁷² În slavonă în original: *din Nyssa*.

164 și aceeaia încă tot trebuie întâi la arhieru // să să socotească, de-aciaa cu învățatura arhierului să margă și la acela giudeț, de toate ca să să facă tot cu voia lui. Pentru că aceea iaste cinstea mai marelui când nu să face nice un lucru fără de știrea lui, mai vârtos cându-l bagă în samă slujitorii lui. Iară de să va prileji vreunui slujitoriu de-a besearicii să aibă strâmbătate despre arhierul lui, de va fi episcop să-ș întreabe leage la mitropolitul lui, iară de va fi mitropolit să-ș întreabe cu dâns la patriarhul, iară nu aiurea”.

165 // **Pentru a cincea taină**

A cincea taină iaste pocăința, când să părăsește omul de răutăți și să apucă a face bine.

Glava 1

vβpros: Câte parți are pocăința?

wтвѣт: Trei. Întăia parte iaste înfrângerea inimii. A doa, ispovedania. A treia, lucrul, adecă făpturile ceale bune. Și aceste parți una fără de alta nu să poate face pocăința întregă și cum să cade.

vβpros: Ce iaste înfrângerea inimii?

166 *wтвѣт*: // Înfrângerea inimii iaste când jeluiaște neștine și să obiduiască și-i pare rău pentru păcatele ce-au făcut, cum scrie dumnedzăiescul David: „Inimă zdrobită și plecată Dumnedzău nu o depărtează de la Sine”⁷³. Aceaste trei parți de pocăință s-au aflat și întru oamenii de la Ninévia când mearse la dinși Ioná⁷⁴ proroc, de le mărturisi cuvântul lui Dumnedzău, că pentru mulțimea fărădelegilor va prăpădi Dumnedzău cetatea lor. Atunce împăratul Ninéviei deade învățătură în toată cetatea de dzise: „Tot omul să să întoarcă cineș din cale lui cea rea”. Aceasta

167 iaste // înfrângerea inimii. Iară când dzise să strige tare toți cătră Dumnedzău, aceasta iaste ispovedania. Iară când dzise: „Toți oamenii și dobitoacele să nu mănânce nice să pască, nice să bea apă până a treia dzi și să să îmbrace toți în drăștin și să să pocăiască în ce nume, acesta lucru arată postul și ruga și alte fapte bune ce facem pentru ascultare. Așea și noi, greșim cu inima, cu inima să ne pocăim, cu inima să ne scârbim, cu inima să jelim și să ne căim pentru păcatele noastre. Greșim cu ruga, cu

168 ruga să ne pocăim, și să ne ispoveduim // păcatele și greșealele noastre înaintea duhovnicului. Greșim cu lucrul, cu lucrul pocăinței să ne îndireptăm, cu ruga, cu postul, cu milostenia, cu alte usteneale a trupului.

⁷³ Marginal: *ψ|w^m n̄* (= Psalmul 50).

⁷⁴ Marginal: *l̄wnà, gl̄ a^v. ā* (= Iona, cap. 30).

Glava 2

všpros: Ce iaste aceasta ispoveadania?

wtbkr: Ispoveadania iaste așa ca să-ș ispoveduiască omul păcatele sale sângur că duhovnicul nu poate dezlega până nu știe toate păcatele carile să cade a le dezlega și ce pocăință-i va da cum scrie și la deaânia⁷⁵ apostolilor: „Mulțime de ceia ce credea, veniia de ispoveduia păcatele sale”, cum și // într-ant loc dzice: „Ispoveduiți unul altui păcatele voastre și vă rugați unul pentru altul”⁷⁶. Și ceia ce să botedza de la Ioan ispoveduia păcatele sale cum mărturiseaște Svânta Scriptură de dzice: „Și să aduna cătr-îns toată lătura iudeilor și a Ierusalimului și să botedza toți întru apa Iordanului de la dâns și-și ispoveduia ei sânguri păcatele sale”⁷⁷. Iară aceasta ispoveadanie să cade să fie adevărată, cu plecare, cu rușine, sângur pre sine să să osindească că într-alt chip să giudecă la giudeț vinovatul cu pârășul și într-alt chip să îm // pacă cu ruga și cu pocăința la giudeț. Cum să află leagea vinovatulului, așa-i caută să pață. Nu i-i bună de nemică atunce rugămintea, nice ispovedaniia, căci va spune c-au greșit. Iară când să vor ruga cu priiteșug ande sine să să împace, atunce vinovatul poate să jeluiască și el greșala ce-au greșit și să-i paie rău de ce-au făcut și să dzică c-au greșit. Așa și noi, Dumnedzău să împacă pentru duhovnic cu noi, dece ne caotă la duhovnic să meargem, păcatele noastre să ispoveduim ca să știe și el în ce chip ne va da certare și în ce chip ne va dezlega.

Glava 3

171 // *všpros*: Ce iaste aceasta a treia parte a pocăinței și în ce chip să va face ca să fie desăvârșit?

wtbkr: A treia parte a pocăinței iaste facerea canonului ce dau duhovnicii și alte lucrure bune ce face omul, după cum scrie: „Fereaște-te de rău și fă bine”⁷⁸, cumu-i ruga, milosteniia, postul, închinăciunile, agiutoriul svintelor locuri și altele multe aseamenea acestóra. Că cum întinăm cu păcatul veșmântul svântului botedz, așa și cu pocăința să spală și să curățește, și cum piardem dorul pentru păcat așa și cu pocăința de iznoavă-l dobân // dim; și cum cădem în legăturile satanei pentru păcat, așa și cu pocăința ne slobodzim dintr-înse; și cum ne cuprinde pre noi frică și voie rrea pentru păcat, așa și pentru pocăință, liniște și bucurie vine în firea și în sufletele noastre.

⁷⁵ Marginal: *D^mak, ž. mĭ* (= *Faptele Apostolilor*, cap. 42).

⁷⁶ Marginal: *ĭlakok, zăk. nž* (= *Iacob*, cap. 56).

⁷⁷ Marginal: *Mak, zăk. ā* (= *Marcu*, cap. 1).

⁷⁸ Marginal: *ψlw^m I^q* (= *Psalmul 33*).

Glava 4

- 173 Scrie canonul Svinților Apostoli: „Oricare mitropolit sau episcop sau preot, pre cela ce să va întoarce de spre păcate și va veni spre pocăință și cela ce nu-l va priimi și să-l cuprindă în brațele sale, ce-l va goni și să va oscârbi de păcatele lui, acela să fie lepădat den cin // stea sa pentru câte au scârbit pre Hristos pre carele au dzis: „Bucurie iaste în ceriu de un păcătos cându să pocăiaște”. Și pentru mântuirea păcatelor s-au pogorât din ceriu și s-au împelițat și nice într-o dzi nu iaste nice un păcat ca să biruiască pre dragostea lui Dumnedzău ce are cătră oameni”.

Glava 5

- všpros:* Oare ce iaste și ce să cheamă duhovnicul? Așijdere duhovnicul ce va vâdi păcatele cuiva ce canon va avea?
- 174 *wtbkr:* Duhovnic va să dzică cercetătoriu ce cercetează toate lucrurile omului ceale trupești // și sufletești, ceale ascunse și nevădzute câte să găsesce întru inima și sufletul omului. Iară pentru vădirea duhovnicului ce va vâdi păcatele cuiva, dzic o samă dentru învățătorii besearecii, acela duhovnic să fie oprit de preoție și de darul duhovniciei. Numai atâta puteare ca să aibă cât să fie vólnic a să priceștui cu Svânta Cumenecătură. Iară Pravila Cetăților, ce să dzice a mireanilor, scrie așea: să-i scoață limba den rădăcină, să o taie și să o leapede și așea să-l lase să moară.

Glava 6

- 175 **Pentru cei tineri, feți sau feate, de ce vârstă să cade să să apuce // de duhovnicie să să ispoveduiască**

Ioán de Chítro

Dă învățătură acest svânt părinte cum tânărul ce va fi parte bărbătească să-ș prindză duhovnic și să să ispoveduiască când va fi de 14 ai, iară fata să aibă duhovnic când va fi de 12 ai.

Glava 7

- 176 **Pentru ceia ce să vor ispovedui de bună voie cu toată usárdiia lor în ce chip li să va da canon**

Nichífor Patriarh

Deaca să va ispovedui omul cu bună vreaarea sa și cu tot sufletul // său, de să va întoarce și-ș va urî păcatele și le va mărturisi atunce iaste datoriu duhovnicul lui ca să facă iușoare lucrurile ranelor lui ca să facă și canonul ce va vrea să-i dea să cade să-l împarță în trei parți; deci, o parte să o puie asupra milei lui Dumnedzău că nu iaste nime fără de păcate numai sânгур fiiul lui Dumnedzău carele ne-au răscumpărat cu

177 cinstitul sângele Svinții Sale și ne-au scos pre noi den mânuile diavolului ce am fost cuprins. A doa parte să să dea acestuia ce-au făcut păcatul însă iarăș să socotească după puteare și după // cum va priimi sânгур cu voia lui, iară a treia parte să ia sânгур duhovnicul asupra sa pentru puteare ce are de la vlădicul său a lega și a dezlega.

Glava 8

Pentru canonul celui păcătos în ce chip s-au fost dând mai di demult și în ce chip să dă acmù

Să să știe și aceasta:

178 Părinții și dascalii besearecii noastre cei din vreme de demult carii au luat de la apostoli acesta canon să oprească numai de Svânta Cumenecătură atâția ai pre cel cădzut în păcate, căci că atunce să cume // neca toți creștinii la toate dzilele ceale mari preste an. Deci carele era oprit de cumenecătură el cădea în mare jeale și în mare tânguire și-i era rușine de toți oamenii deci nu-i trebuia alt canon. Iară, după ce s-au depărtat acesta dar din creștini, mai apoi au socotit alți dascali purtători de Duhul Svânt, ce-au fost mai încoace, de-au pus canon cu postul, cine va avea canon pentru nescare păcate de carile scrie pravila: de unele 20 de ai, de altele 10 ai, de altele 6 ai sau 3 ai sau 2 ai sau un an. După ce să

179 va ispovedui să-i dea canon să po // stească luna și miercurea și venerea de carne și de peaște și de băutură. Așea să împle acei ai ce-i va da duhovnicul să-i canonisească, iară cene va vrea să-ș scurteadze canonul să să oprească de carne marțea și gioia, fără numai sâmbăta și dumeneca și în hărți. Dece un an deaca va posti așea vor fi doi ai; iară de să va opri și de frupt alb vor fi trei ai; iară cine să va opri și de băutură să vor face patru ai. Cine va vrea să-ș mai scurteadze canonul să postească 40 de

180 dzile, o dzi ca alaltă, și sâmbăta și dumeneca, de carne și de frupt alb // și de peaște și de toată băutura. Să mănânce numai pâine cu apă și legumi. Aceale 40 de dzile să vor face canon de un an. Dece cine cum va vrea mai cu osârdie să nevoiască, așea și pocăința lui să fie mai pre scurt.

Glava 9

Pentru putearea ce s-au dat vlădicilor a mări și a micșura canonul celui cădzut

Săborul dintăiu, 12 capete

181 În doaăsprădzeace capete a canonului al cestui svânt săbor dintăiu așijdere și la al doile și la a cincile s-au dat acestă puteare vlădicilor ca să adaogă // și să scadză canonul celui păcătos ce să va pocăi. Oricumu le va părea și cumu le va fi voia așa să facă după cum vor vedea și vor cunoaște herbenteála și osârdiia omului și putearea celuia ce să va pocăi;

și să le socotească viața în ce chip lăcuiesc în ceastă lume, bine au rău sau ce fire iaste, înțeleptă au neînțelegătoriu. După firea omului să i să socotească și canonul.

Glava 10

Pentru preoții mireani sau călugări să ia voie de la vlădic când vor vrea să fie duhovnici

- 182 Scrie Valsamón la tâcul Pra // vilei Svinților Apostoli în 52 de capete: „Preoții mireani și iermonahii încă să ispoveduiască și să duhovnicească cu voia vlădicilor săi”.

Glava 11

Pentru duhovnici ca să aibă loc usebit când vor ispovedui Simeón de Solún

- 183 Duhovnicul trebuie să aibă loc bun și cinstit unde va vrea să ispoveduiască pre om și să-l ia cu bine și cu cuvente dulci de învățătură și să să arate înaintea lui veasel și cu inimă curată și mai vâr // tos cu frica lui Dumnedzău, iară să nu să arate scârbit și greu la cuvente să-l înfricoșeazde ca să-și uite gândurile ce va să-i arate, ce, cum va ști mai cu meștersúg, așa să-l descoasă, pentru să-i deșchidză firea să arate și să scoată tot ce va avea rău întru inima lui. Pentru acesta lucru învață să fie duhovnicul om de folos și învățat.

Glava 12

Pentru duhovnici în ce chip să cade să deșchidză firea celuia ce să ispoveduiască Ioán Póstnic

- 184 Când va vrea duhovnicul să // ispoveduiască, atunce aceastea cuvente să dzică cătră cela ce să ispoveduiască: „Socoteaște binișor, fiule, că Hristos iaste de stă deasupra ta de așteaptă ca să ia cuvântul ispoveadaniei ce va ieși den rostul tău. Deci nu te stidi, nice te înfricoșa sau să-ți fie rușine de mene, de un păcătos, nice ascunde vreun lucru de taină ce va fi la inima ta sau să tăgăduiești vreo samă de păcate, ce le descoperi și le arată toate și le mărturiseaște cu toată inima și cu tot sufletul tău pentru
- 185 ca să iai iertare și blagoslovenie de la Domnul nostru Isus Hristos. Iară // de ver ascunde ceva și nu veri spune cu dreptul, ce veri tăgădui vreun păcat, bine să știi că acela păcat iaste îndoit, cum are fi dentr-unul naște și altul, căce când ai făcut acel păcat s-au chemat sângur pentru căce l-ai făcut. Acmu deaca nu-l spui iată că faci și alt păcat, căce-l tăgăduiești. Deci te socoteaște, de vream ce ai venit la vraci, să nu te duci fără de vendecare, că apoi păcatul acela va rămânea asupra ta, iară nu asupra

- 186 mea”. Și de-acia să înceapă a-l întreba tot pre rând, una câte una. Dentăiu să-l întreabe oare făcut-au vreun pă // cat den ceale 7 păcate mari de moarte carile scriu aicea pre rând, carile iaste întâi aceasta: 1. când să leapădă omul de leage; 2. când cade în otceanie, de-ș piarde nedajdea de spăsenie și să părăsește de cătră Dumnedzău; 3. *visoko Umiâ* ce să dzice „mândriia”, adecă când să are neștine mai bun și mai înțelept și mai presus decât toți oamenii; 4. cela ce face de bună voie ucidere; 5. sânge amestecat când face omul curvie cu vreo rudă a sa și sodómia când curveaște bărbat cu bărbat; 6. lucru ce iaste mai fără de leage când spurcă neștine // cucoana carea încă nu iaste de vârstă ce să dzice de 12 ai sau când ia muiare de la bărbat. A 7[-lea] iaste lăcomiia și strângerea de avuție prespre samă. După aceasta să-l întreabe și pentru alte păcate mai mici, și daca va audzi cuventele și păcatele lui în ce chip vor fi, ca să aibă a-i da canon, după cum învață Svintele Pravile și după cumu-i va cunoaște bunătățile lui și după cumu-i va fi și voia lui.
- 187

Glava 13

Pentru ceia ce vor priimi canonul cu dragoste și cu osârdie

Vasîlie *Velîkii*

- 188 // Iară de aceștia ce vor primi cu dragoste canonul dzice marele Vasilie în 53 de capete a pravilei svinții sale: „de nu-i veri și cumeneca pre dânși pentru păcatul lor iară tot să-ț fie ca și niște fii sufletești aceștia ce-ți vor asculta învățătura. Iară de să va prileji să să ispoveduiască neștine și să n-aibă canon nemică pentru nerăutățile lui, nu-i lăsa nice pre aceștia să margă fără de vrăciuire, ce le arată și acestora cap de leage. În ce chip să vor nevoi, încă să mai adaogă bunătățile. Iară de nu te vor asculta, mai //
- 189 dzi-le o dată și de do ori. De vor asculta bine va fi, iară de nu te vor asculta, să să puie și aceștia supt pocăință și supt învățături, să să cunoască că simt și ei supt mai mare. Aceștia de nu să vor întoarce până în svârșit spre pocăință, păcatul va fi asupra lor. Și să știi și aceasta: păcatele celuia ce să ispoveduiaște cătră tine așa să-ț fie grije de dânse ca și cum are fi sângure ale tale. Că veri să dai samă înaintea Domnului nostru Isus Hristos, la înfricoșata venirea Lui”.

Glava 14

Pentru ceia ce să i[s]poveduiesc și nu priimăsc canonul

// Svinții Apostoli

- 190 Iară câți nu vor nice într-un chip să priimăscă canonul ce le ver arunca asupra, toată greutatea și nevoia va fi asupra lor și vor da ei răspuns de păcatele lor la dzua înfricoșatului giudeț. Drept aceia tot ești datoriu cât veri putea să nevoiești să-i pleci supt leage și să-i vrăciuești cum ver

putea, numai de vor asculta.

Socoteaște și ia amente aicea, duhovnice, cum scrie svântul Ioan Póstnic.

- 191 Pe ceia ce veri socoti că nu vor vrea să-și scurteadze canonul // cu postul și vor dzice că nu pot ținea post, oare de vro neputință, ori de șerbie, ori de călătorie atunce-l veri opri numai de Svânta Cumenecătură câți ai va arăta pravila. Iară dup-aceia de să va apuca să facă milostenie macar cât după putearea lui, aceluia să-i ierți un an de cum i-ai fost dat. Iară de să va apuca să postească miercurea și venerea de peaște și de vin, și acestuia să-i ierți și alt an. Iară de va vrea să să postească și luna, pentru aceasta încă să-i lași un an. Și de va fi omul mai mic de 30 de ani, și
- 192 acestuia să-i lași mai gios încă ș-alt an // ⁷⁹ după ceia ce scriem mai sus. Iară de va fi și mai gios de doadzeci de ai, acesta să aibă canon și mai puțin.

Glava 15

Pentru ceia ce vor priimi canonul și ceia ce nu vor priimi, cumu-i veri vrăciui și cum sânt mai greale păcatele unora decât altora

Ioán Póstnic

- Cela ce va vrea să priimască și să facă canonul ce-i veri da și va asculta
- 193 întru tot ce-i veri da învățatură, aceluia să-i mai scadzi un an de cumu-i veri fi dat, iară cela ce nu va asculta nice va // face cumu-l veri învăța, aceluia nemică să nu-i lași ce să facă tot canonul deplin, după cum vor fi păcatele lui. Dup-aceia să cade și duhovnicului să caute și să socotească și firea omului și ce vârstă iaste, tânăru-i au bătrân, tare-i au slab. Așjidere să socotească cum și în ce chip s-au făcut acel păcat sau în ce loc cândai să va fi prilejit de va fi făcut și fără voia lui. Sau pentru bețiia și mâncarea prespre samă, sau de vreo pizmă au gândit rău cuiva și au
- 194 tocmiț și pre alții să facă nevoie, sau de multe ori face // omul multe și de frica cuiva sau de zburdăciune sau și de sărăcie. Aceastea toate trebuie duhovnicul să le cerceteadze foarte pre-amănuntul și să socotească că păcatul celui tânăr iaste mai iușor decât a celui bătrân; alta, și păcatele sânt în multe fealuri, deci trebuie a le ispiti în ce chip și cum le-au fost începătura de s-au făcut; alta, și după cum va priceape și voia omului.

Glava 16⁸⁰

Pentru vrăji și pentru ceia ce mărg la vrăjitori

⁷⁹ În original scris *рѣб*, greșeală de tipar.

⁸⁰ În original scris *зѠ* greșeală de tipar.

Vasílie Vélíkií

- 195 // În 65 de capete a pravilei marelui Vasílie au lăsat învățătură cum vrăjitoriul și cela ce sleiaște ceară sau aruncă cu plumbii, așjidere și cela ce va lega nunta ce să dzice pre mire să nu să împreune cu nevasta-și sau și alte meștersuguri ce vor face cu vrăji, 20 de ai să nu să cumenece. Să știți și carii să cheamă vrăjitori. Vrăjitori să cheamă carii cheamă și scot pre diavoli de vrăjesc să cunoască niscare lucrure neștiute sau alte răutăți ce fac ca să-și izbândească inimii după voia și pohta cea rea cu carele vor să facă răutate și vătă // mare a niscare oameni direpți.
- 196

Glava 17

Pentru ceia ce caută în steale sau fac alte meștersuguri să cunoască niscare lucrure neștiute și ceia ce poartă la sine avgăre sau ierbi ca să nu să apropie nemică de dânș

Săborul de la Anghíra

- Încă și ceia ce aduc vrăjitori la casele lor pentru ca să facă niscare farmeci, așjidere și ceia ce vor vrăji în steale pentru să cunoască multe lucruri de ceale neștiute și, mai pre scurt, vrăjitorii și ceia ce vrăjesc să nu să cumenece 5 ai. Așjde // re și ceia ce vor purta la sine avgăre sau alte rădăcini sau ierbi dzăcând că simt bune să nu să apropie nice o răutate; așjidere ceia ce dzic că iaste năroc sau primejdii sau becisnicie sau ceia ce-și socotesc dzua întru carea s-au născut și dzic c-au fost bună sau rea și aceștia ca să aibă canon 5 ai.
- 197

Glava 18⁸¹

Pentru fur și pentru gazda cea de furi ce ascunde furtușagul

Vasílie Vélíkií

- Furul de să va ispovedui el de bună voia lui să aibă canon un an ca să nu să priceștuiască și să plătească tot prețul // cât au furat. De nu va îndrăzni să întoarcă celuia cu paguba atunce să dea acel preț tot milostenie săracilor, iară de să va oblicí furtușagul și i să va vădi lucrul să nu să cumenece 2 ai. Iară gazda cea de furi să aibă canon ca și furul.
- 198

Glava 19

Pocăința furului ce să va pocăi de bună voie

Ioán Póstnic

⁸¹ În original scris *qíÓgreșeală* de tipar.

199 Furul ce să va pocăi de bună voie 40 de dzile să facă post, iară de să va oblicí dentru alții 6 luni să postească și să mănânce tot după al noole ceas, // metanii în toată dzua câte 100, de-acia să să cumenece.

Glava 20

Pentru canonul tâlhariului

Grigórie *Nískii*

Iară svântul Grigórie *Nískii* dzice: „Tâlhariul să aibă canon ca și ucigătoriul cel de oameni”.

Glava 21

Pentru ucidere de bună voie

Vasílie *Vélíkkii*

200 În 56 de capete a pravilei marelui Vasílie au lăsat învățătură: „oricine va face moarte de om cu voia sa 20 de ai ca să aibă canon și să nu să cumenece, iară de va fi făcut cu greșală și fără de voia // lui, dzeace ai să nu să cumenece”.

Glava 22

Pentru ucigătoriul ce să va apuca cu voia lui să postească

Ioán Póstnic

Iară de va vrea cu voia sa să postească 3 ai și să mănânce tot bucate uscate și după al noole ceas și să facă de dzi câte 300 de metanii, de va face aceasta, daca să vor împlea acei 3 ai, atunce poate ca să să cumenece.

Glava 23

Pentru cela ce va face ucidere la războiu

Vasílie *Vélíkkii*

201 Iară cela ce va face ucidere la răz // boiu sau la niscare tâlhari trei ai ca să nu să cumenece. Însă cu adevărat de va vedea că vin asupra lui cu arme ca să-l piardză, de-l vor putea. Iară tâlhariul de nu va fi venit cu arme asupra lui, ce va fi venit numai să fure, și a recunoaște neștine că nu-i va putea face nemică acel tâlhariu și el într-o mânie va sări cu arme asupra lui, și de va ucide pre tâlhariu, acesta ca să aibă canon ca și ucigătoriul.

Glava 24

Pentru furul ce dezgroapă morții den mormânturi de le ia hainele

Vasílie *Vélíkkii*

- 202 // Cella ce sapă mormânturile și dezbracă morții de le ia hainele dzeace ani ca să nu să cuminece.

Ioán Póstnicul

Iară de va mânca bucate uscate și după 9 ceasuri și de va face câte 100 de metanii pre dzi daca să va împlea un an, ca să să cuminece.

Glava 25

Pentru ceia ce fură besearica

Grigórie Nískii

Iară cella ce va fura niscare odoară sau fiece lucru de-a besearcii 15 ani ca să nu să cumenece.

Ioán Póstnicul

- 203 // Pentru acesta lucru să să facă tocmală ca aceaia și să-i dea canon și după trei ai să să cumenece.

Glava 26

Pentru cella ce-ș va călca giurământul și pentru mărturia menciunoasă și pentru cella ce face asupreală de ia ócina cuiva cu giurământ sau și alt lucru, ceva

Vasílie Vélíkkii

Oricine va face giurământ de va giura pre strâmb, de-i va fi fost vreo nevoie sau vreo silă, 3 ai să nu să apropie de svânta cumenecătură. Iară de va fi giurat el de bună voia sa pentru lăcomiia 11 ai să nu să cuminece.

- 204 // **Ioán Póstnic**

De va vrea de bună voia lui să postească un an foarte bine să mănânce numai bucate uscate și să facă pre dzi câte 150 de metanii, deaca să va împlea anul să să cumenece.

Grigórie Nískii

- 205 Martúrul minciunos să aibă canon ca și cella ce va giura pre strâmbul. Iară cella ce va giura cu strâmbul de va împesura ócina cuiva sau va dobândi alt lucru ceva și va face strâmbătate acesta nice un leac nu poate să aibă fără numai când are da acel lu // cru ce-au luat înapoi a cui au fost și cu giurământul lui cel minciunos l-au fost luat cu asupreală. Și atunce daca va întoarce tot ce-au luat și atunce să nu să cuminece trei ai și să facă post și metanii și alte milostenii. Cândai va afla milă și iertare de la Domnul Hristos pentru giurământ strâmb ce-au făcut și s-au lepădat de dâns, c-așea dzice Grigórie Bogoslov că cella ce face

giurământ strâmb să leapădă de Dunnedzău.

Glava 27

206 **Pentru clevétnic și pentru cela ce nu iubeaște binele altúia. Așjdere pentru cela ce ascultă // la fereastră și pentru cela ce vinde pre altul Ioán, ucenicul marelui Vasílie**

207 Clevétnicul ca să aibă canon un an, dzice prorocul David⁸²: „Cela ce-ș va cleveti pre de-aproapele său acesta să fie gonit”. Cela ce nu va iubi binele altúia ca să fie despărțit de besearecă într-un an și să facă metanii pre dzi câte 15. Iară cela ce va asculta la fereastră un an să nu să cuminece și să facă metanii pre dzi câte 15. Iară mozavirul cela ce va fi cu doo feațe de va grăi cu omul și-l va vende cu cuvintele lui ceale înșălătoare ace // sta încă să aibă canon un an ca și ceialalți, însă de să va ispovedui de voia sa și să să părăsească. Iară de nu să va părăsi de menciunile lui, să fie scos de tot și lepădat den Svânta Besearecă.

Glava 28

Pentru muiarea ce va bea ierbi sau va face alte meșterșuguri pentru ca să nu facă cuconi sau de-ș va omorî pruncul daca-l va naște Vasílie *Vel'kii*

208 Muiarea de va bea ierbi sau de va face orice meșterșug ca să nu poată face cuconi sau daca să va simți groasă de va meșterșugui în vreun // chip să bea niscare ierbi pentru să-ș piardză pruncul den zgăul ei, sau, daca-l va face, de-l va lepăda sau-l va omorî, aceaia muiare ca să aibă canon ca și ucigătorul cel de oameni.

Ioán Póstnic

209 Iară acest svânt patriarh au lăsat învățătură 15 ai post. Iară de să va apuca cu tot de-adínsul să mănânce numai pâinea uscată și să bea apă și aceasta după 9 ceasuri de dzi, iară când să vor împlea trei ani atunce ca să să cuminece. Iară de să va prileji macár să nu bea ierbi ce numai să // poarte niscare ierbi asupra sa pentru să nu facă cuconi, și de le va lepăda de la sine și să părăsească ca să aibă canon 6 ani sau și mai puțin după cumu-i va părea duhovnicului.

Glava 29

Pentru muiarea ce-ș va piarde pruncul sau-l va naște mort Ioán Póstnic

⁸² Marginal: $\psi / w^m \bar{\rho}$ (= Psalmul 100).

Muiarea ce-ș va piarde pruncul sau va face-l mort fără de voia ei ca să aibă canon 1 an să nu să cuminece. Iară muiarea ce-și va omorî pruncul cu voia ei să aibă canon ca și ucigătoriul cel de oameni la tot lucrul sau doară și mai cumplit.

210

// Glava 30

Pentru muiarea ce-ș va urî pruncul sau-l va lepăda dacă-l va naște Vaslie *Vel'ki*

Muiarea ce-ș va urî pruncul, dacă-l va naște, și-l va lăsa de va muri, și aceasta ca și ucigătoriul să aibă canon. Iară de să va prileji la vreun loc pustiu sau de va fi în vreo nevoie și de va naște pruncul și nu-l va putea griji ce-l va lăsa de va muri, atunce ca să nu aibă nice un canon.

Glava 31**Pentru muiarea ce-ș va năduși cuconul în somn****Ioán Póstnic**

211

// Muiarea ce va adormi de greu și-ș va împesura cuconul lângă sine și-l va năduși de-l va omorî să aibă canon 3 ai ca să nu să cuminece și să postească cât va putea și să facă rugă și milostenie după putearea ei. Iară de va fi fost bată și-ș va fi omorât pruncul sau în mânie de-l va fi trântit și i să va fi prilejit moarte aceea ca să aibă canon ca și ucigătoriul. Iară de i să va fi prilejit sminteală și pacoste de la diavolul ca să aibă iertare.

Glava 32**Pentru curvele ce-ș vor omorî pruncii în zgău sau dacă se vor naște**

212

// Săborul de la Anghira

Curvele carile-ș vor omorî pruncii în zgău sau și dacă-i vor naște dzece ai ca să aibă canon.

Glava 33**Pentru cela ce va mânca carne mortăciună sau de fiară sălbatică****Pravila Apostolilor**

213

Oricine va mânca carne de dobitoc mort sau alt stârv ce-l sparg lupii sau de altă hiară sau pasere cumu-i vulturul sau alte paseri ce nu să mănâncă sau carne înecată ce va fi nădușită, iară nu va fi sângele vărsat cu her sau sânge sprijenit, sau alte jiganii ce să găsescu la udeală cu // mu-s cubelcii, broaștele sau alte aseamenea acestora, de va fi preot să fie

lepădat den preoție, iară de va fi mirean 2 ai ca să nu să cuminece și să facă post și rugă și alte bunătăți.

Glava 34

**Pentru muiarea ce va muri de prunc și pentru moașe când să cade
să le priimască în besearică**

Ioán Póstnic

214 De să va prileji să moară muiarea daca va face pruncul până a să împlea
40 de dzile și de o vor cumeneca pre urma ei, ca să-i dea liturghii și alte
milostenii după puteare. Iar de nu va muri ce să va scula // ca să aibă
canon câtu-i va părea duhovnicului.

**Întrebare ce-au întrebat un episcop de Zitóniia pre un patriarh
svânt, ce l-au chemat Necolác**

Răspunsul ce i s-au dat:

215 „De acesta lucru, au răspuns acest svânt patriarh, muiarea de nu să vor fi
împlut 40 de dzile a curăției și de nu să vor fi cetit molitvele ceale de
curăție, aceaia fâmeae ca să nu să cuminece. Iară de să va prileji să fie
bolnavă și va veni lucrul spre moarte, aceasta și mainte de aceale 40 de
dzile a curății ca să o cuminece fără nice de o sminteală. Însă // mainte
de cuminecătură, de va fi vreamă, ca să-i cetească întâi preotul molitvele
ceale de curăție. Iară de va vedea slăbiciunea ei că nu iaste de altă, ce
numai de moarte, cum mai de sârg să o priceștuiască cu înfricoșata a lui
Dumnedzău taină, pentru ca să nu moară necumenecată, că atunce
păcatul acela va fi asupra preotului”.

Glava 35

Pentru moașele ce poslușéc la nașterea pruncilor

Ioán Postnic

216 Moașele carile pipăiesc pre muieri când nasc prunci, daca vor treace 50
de dzile nașterii muierilor, // atunce ca să le priimască în besearică și, de va
vrea, poate să să și cuminece pentru căci iaste o poslușnică.

Glava 36

**Pentru omul păcătos ce va face lucru bun, oare avea-va iertare de
păcatele lui?**

Anastásie Patriarh

De acesta lucru cu adevărat dzice că și roava, curva carea priimi pre
iscoadele lui Isus a lui Navin sau tâlhariul acela ce să spăsi numai pentru
credința, așijdere și cea curvă pentru lacrămile ei dobândi iertare.

Glava 37

**Pentru omul ce va fi mort și vor dzice oamenii că iaste vârcolac,
oare ce să cade să facă?**

- 217 // Acesta lucru dzic oamenii ce-i proști, iară nice într-un chip nu poate să fie acesta vârcolac, ce vrând diavolul să amăgească pre oameni, să facă lucruri cum nu să cade pentru ca să să mânie Dumnedzău asupra lor, face aceste seamne și de multe ori noaptea arată oamenilor, unora de le pare că văd cu adevărat pre vreun om de carii i-au fost cunoscând mai de-ainte și încă grăiescu cu dâns. Alții iarăși văd în somn vise une și alte, une date văd în cale unde îmblă de vatămă pre oameni. O, vai de nebunia lor, săracii! Cel mort în ce chip // să omoară pre cei vii? Nu dă Dumnedzău să fie aceasta lucru. Așjdere să pornesc oamenii la mormânt și-i dezgroapă oasele aceluia să le vadză cum sânt. Drept aceia de vreme ce n-au credință curată întru Dumnedzău, să închipuiaște diavolul și să îmbracă într-acel trup mort și le arată că acel trup mort are sânge și unghi și păr. Și cum văd acesta lucru să înșală ocaianicii și să îndeamnă spre răutate și strâng leamne și pun foc de ard aceale oase, de le pierd de tot de pre pământ. Și nu cunosc neînțelegătorii că la venirea Domnului nostru, lui // Isus Hristos la înfricoșata dzi a giudețului să găteadză aceia pedeapsă asupra trupurilor acestora ca să-i ardă cu focul nestins în veaci de veaci netrecuți. Dup-aceia aceștia de să vor pocăi cu tot sufletul lor de acest păcat mare ce-au făcut, au lăsat învățătură acești svinți părinți, de vor fi mireani, 6 ai ca să nu să cuminece, iară de vor fi preoți să fie lepădați de tot din preoție. Ca să știți când să va prileji acesta lucru undeva ca să găsească una ca aceasta, aceastea oase ce iaste asupra lor meșterșugul diavolului, acolo ca să cheame preoții să cânte // paraclisul precistei și să facă osveașténia cea mică. Dup-aceia să cânte Svânta Liturghie și să rădice panaghiia pentru ajutoriul a toți și să să pomenească aceale oase cu colivă. Dup-aceia să citească molitvele ceale de otritanie de la botedz și după osveașténie să ocropască pre toți câți să vor găsi acolo. Iară ce va rămânea să o vearse asupra oaselor. Și cu darul lui Dumnedzău va fugi diavolul de acolo.
- 218
- 219
- 220

Glava 38

- 221 **Pentru fiece spurcăciune de va cădea în fântână sau fie în ce vas de va cădea șoarece sau fiece jiganie spurcată în unt sau // în vin sau în miare. Cine va bea sau va mânca dentr-acela vas până nu să va svinți acela, 3 dzile să postească, iară să nu să priceștuiască 7 dzile**

Ioán Póstnic

- De va cădea șoarecele sau altă jiganie spurcată în vin sau în unt și să va îneca acolo, nu trebuie ca să să leapede acealea bucate, ce ca să să svințească cu aghiazmă. De-acia să să mănânce fără nice de o scârbă. Așjdere vasul să fie iară de treabă. Iară de să va prileji aceia spurcăciune să cadză acolo și să putredească și // să facă viermi într-acel
- 222

vas, atunce bucatele ce vor fi fost acolo să nu să mănânce, ce să să leapede afară. Iară vasul să-l speale bine și să-l ocropască cu aghiazmă și iară să fie de treabă.

Nechífor Patriarhul

Jigania spurcată de va cădea în puț sau în fântână să o leapede afară și de-acia să scoață 40 de veádre de apă să vearse și atunce ca să o svințească cu aghiazmă din cea mare de la bogoiavlénie și de-acii să bea fără nice un păcat.

223

// Glava 39

Pentru cela ce-ș va face moarte sângur cu voia sa de să va omorî ori cu ce feal de moarte

Ioán Postnic

De acesta lucru au lăsat învățătură acest svânt Ioan Postnic de-au dzis că cela ce-ș va face moarte singur, acela să fie după moartea lui ca și un dobitoc, nime să nu-l grijască nice să-l provodească, nice alte páment să-i facă. Că acela iaste un suflet pierdut. Iară de să va fi tâmplat să fie fost nebun și fără fire pre acela ca să-l grijască ca pre un creștin.

224

// Glava 40

Pravila Apostolilor

Cela ce va lua ceva de la aproapele său să-ș trebuiască ceva cu acel lucru și-l va ținea, nu-l va da, iară cela ce l-au dat, el va fi uitat, acela nu iubeaște direptatea, cum lui dzis Dumnedzău: „Să iubești de-aproapele tău ca sângur pre tine”. Unii ca aceia de vor spune și să întoarcă ce-au luat, să n-aibă altă pedeapsă, numai să să pocăiască în 6 luni, câte 100 de metanii în dzi. Iară de să va vădi, să aibă și pedeapsă de la giudecătoriu și să împle și canonul ce scrie mai sus.

225

// Pentru a șasea taină

A șasea taină iaste nunta ce să dzice cununiia

Glava 1

všpros: Ce iaste nunta?

wtbkr: Nunta iaste o împreunare ce să împreună bărbat cu muiare să fie într-un gând și într-o voie, într-un giurământ, ca să petreacă întru toată viața lor agiutând unul altuia în toate neputințele și în toate nevoile și boalele, nedespărțiți până la moarte. Iară nu să poate chema nuntă adevără până nu va fi denaintea // preotului celui mare supt cununa și supt blagoslovenia besearecii.

226

Glava 2

vβpros: Când au întărit Dumnedzău nunta?

wtβkt: Întăi, cându l-au fost adormit Dumnedzău pre Adám și i-au luat o coastă din coastele lui de-au făcut pre Evvá muiare și au dusu-o la Adám și dzise: „Adám, aceasta iaste os dintru oasele Meale și trup din trupul Mie. Pentr-aceea-și lasă omul tată-său și îmă-sa și să împreună cu nevasta sa și sâmt amândoi un trup”. Iar al doile rând au întărit Dumnedzău nunta în leagea noaă cu Domnul Hristos când au mărs singur cu Sine // în Cana Galileiului la nuntă și au arătat întăia ciudeasă, de-au făcut din apă vin⁸³. A treia, au întărit nunta când au pus și aceasta în mijlocul altor taine a beserecii.

[Glava 3⁸⁴]

vβpros: Oare nunta iaste taină?

wtβkt: Iaste și aceasta taină, una din ceale șapte taine a beserecii.

vβpros: În ce chip iaste nunta taină?

wtβkt: În ce chip iaste scoasă nevasta din coastele bărbatului carea iaste lui muiare. Așa și din coastele lui Hristos iaste scoasă nevasta lui, besereca, ce iaste crești // nătatea. Că cum au adormit de greu Adám când s-au luat coasta din coastele lui, de-au făcut Dumnedzău pre Evvá, așa și cel nou Adám, Hristos, au adormit de greu pre cruce cu somnul morții când fu împuns cu sulița în coaste și ieși sânge și apă din carea stătu Evvá cea suflească, besereca, carea iaste nevasta lui de naște feciori de pururea cu Svântul Botedz. Dup-aceea, iaste taină nunta căci că Hristos au iubit Besereca Sa cât și pre Sine s-au dat pentru dânsa, că așa scrie Pavel Apostol: „Să-și iubască bărbații muierile sale cum și Hristos au iubit // Besereca Sa”⁸⁵. A treia, pentru căce că nunta o au întărit Dumnedzău mainte încă de ce n-au fost greșit omul până era încă svânt și drept și fără nice de o vină lui Dumnedzău. Și în ce loc? Locul acela vestit și plin de dulceață, adecă în raiu fu întărită de la Dumnedzău nunta. Pentr-aceia în besereca creștinească iaste locul unde să întăreaște și să adevereaște nunta, iară fără de aceasta, așa să socotească cum n-are fi fost. A patra, pentru cuvântul Domnului Hristos ce dzice: „Pentr-aceea-și lasă omul pre tată-său și pre înmă-sa și să împreună cu nevasta sa”. // Pentru acesteia lucruri iaste nunta una din ceale șapte taine a beserecii.

⁸³ Marginal: *lwaⁿ, zdk. s* (= Ioan, cap. 6).

⁸⁴ Nu se înregistrează în text, probabil omisiune de tipar.

⁸⁵ Marginal: *Efē, zdk. cni* (= Efeseni, cap. 238).

Glava 4

vBpros: Cum să cade să fie nunta?

- wтвѣт*: Întăi, să cade să fie de bună voie despre amândoaă parțile și despre bărbat să despre nevestă, să nu fie nice o silă. Că pentr-aceea scrie Svânta Scriptură de dzice: „și duse Dumnedzău pre Evvá cătră Adám, dând într-aceasta învățatură să fie nunta de bună voie, fără nice de o silă”. A doa, să cade să fie de la inimă și de la gând și de la tot sufletul, cu credință unul altuia după lege și după besearecă. Să fie credința // unul altuia nedespărțită și nedezlegată până la moarte cum în
- 231 ceale trupești, așa și întru ceale sufletești, cum de-acii bărbatul să nu mai aibă voie cu trupul său ce muiarea, așjidere și muiarea să nu aibă voie cu trupul său ce bărbatul, cum învață apostolul Pavel⁸⁶, să fie cum are fi amândoi un trup, după cuvântul Domnului Hristos, pentru să nu să spurce tocmála ce-au tocmít Dumnedzău, nice să să strice fapta lui cea bună și dumnedzăiască, ce să fie nuntă cinstită și pat nespurcat. Iară cine
- 232 va strica, strica-l-va pr-ins Dumnedzău cum grăiaște Pavel⁸⁷ // apostol. A treia, nuntă să cade să fie cu frica lui Dumnedzău cum au grăit îngerul Rafail cătră feciorul lui, Tóvie, și l-au învățat de-au zis: să iai fecioara Sára cu frica lui Dumnedzău mai mult pentru rod decât pentru curvie, ca blagoslovenia lui Avraám să dobândești pre feciorii tăi. Că acei șapte bărbați ce au fost luat mainte pre Sára pentru depărtarea lui Dumnedzău, i-au omorât demonul Azmodéu, că nu cu frica lui Dumnedzău, ce cu poftă trupască s-au apropiat cătr-însă. Pre-aceia are diavolul puteare, carii pentru curvie să însoară ca să leapede pre Dumnedzău de la sine.
- 233 Dup-aceea nunta // să să facă pentru hrana și învățatura cea bună a cuconilor spre frica lui Dumnedzău și spre credința cea dreaptă creștinească că a naște-i lesne și păgânilor și herilor, iară a-i învăța și a-i hrăni spre fâpturi bune și spre credința cea dreaptă, acesta iaste darul lui Dumnedzău.

Glava 5

Pentru ce iaste pusă și tocmită nunta?

- Întăi, ca să poată scăpa omul de cădearea curviei, că nunta iaste tocmită pentru stâmpărarea⁸⁸ poftei cum grăiaște apostol Pavel de dzice pentru
- 234 curvie: „fiece bărbat să aibă muiare și fiecă muiare // să aibă bărbat”. A doa, iaste tocmită nunta pentru rod cinstit și curat să nască fii din împreunare cu nuntă și cu blagoslovenia lui Dumnedzău ca să fie moșneáni domniei și împărăției lui Dumnedzău de sus. A treia, s-au tocmít nunta pentru ca să aibă omul în lume agiutoriu, bărbatul de la muiare și muiarea de la bărbat. Când să va tâmpla să cadză unul d-inși în

⁸⁶ Marginal: *ā Kō̄, zāē. r|z̄* (= 1 Corinteni, cap. 137).

⁸⁷ Marginal: *ā Kō̄, zāē. ρκz̄* (= 1 Corinteni, cap. 127).

⁸⁸ În text scris *stBnpBrar™*.

235 boală și în neputință sau fie în ce nevoie și răutate să-și agiute unul altuia în scârbe și în primejdii, și în sărăcie, și în toate nevoile să-și fie soți credincioși unul altui până la moarte. Căci că // între dânșii iaste legată dragoste tare și prieteșug de carele sângur Domnul Hristos au grăit de-au dzis: „Pentr-aceaea-și lasă omul tată-său și pre îmă-sa și să împreună cu nevasta sa și sânt amândoi un trup. Iară ceta ce să va însura într-alt chip den nafară de învățăturile ce scrie mai sus care învățături sânt dumnedzăiești și apostolești, tocmite și întărite în Svânta Beseareca creștinească. Iar de va lua bărbatul muiare sau muiarea bărbat cu alt gând numai pentru voia și pofta trupului, aceaea nu iaste nuntă svântă și blagoslovită, ce iaste 236 păcat și blăstăm // și împreunare rea și spurcată și lui Dumnedzău urâtă.

Glava 6

Pentru nunta cea dintâi și ce iaste nunta și pentru nunta ce să cheamă cu leage

Ghérman, Patriarhul de Țarigrad

Nunta cea dintâi iaste lucru prespre fire pentru căce să împreună și să face una cu Dumnedzăirea pentru curăția, ce să dzice pentru deavestăvniciia, după cuvântul ce să grăiaște că v-am tocmit voaă împreunare cu un bărbat, cumu s-are dzice, tocmit lucru iaste împreunarea numai cu un bărbat sau bărbatul numai cu o fămeaie.

237

// Glava 7

Matéiu

Nunta iaste împreunare. Bărbatul cu fămeaia-ș sânt cetăși unul cu altul în toată viața lor dumnedzăiaște și omeneaște. Direaptă împreunare nuntă cu leage să cheamă aceasta carile să să facă după cum învață leagea și Svânta Pravilă ca să fie tânărul de leage, ce să dzice mai sus de 14 ai, așjdere și fecioara să fie de vârsta ce iaste pre voia bărbatului, ce să dzice mai sus de 12 ai. Dece aceasta să cheamă nuntă și împreunare și trupească și sufletească.

238

// Glava 8

Pentru nunta când va să facă neștine cumu să cade să fie amândoo obrăzele deopotrivă ce să dzice de o vârstă după cum scrie Svânta Pravilă a Svinților Apostoli

Învață Pravila Svinților Apostoli: „La vremea nuntelor să nu socotească neștine numai de feal bun sau de rudă mare, ce să socotească mai vartos vârsta, să fie deopotrivă cumu s-are dzice. Acmú va să facă neștine nuntă, deci au întrebat și au cercat stépenele, după cum învață dumnedzăeștile pravile, ș-au aflat că să cade cu leage și cu blagoslovénie

- 239 ca // să să facă și să să împreune. Dup-aceia trebuie a socoti și acesta lucru: cinstea omului să fie cu cuviință, cumu să cade, bărbatul să fie mai mare de 14 ai, iară fămeaia să fie mai sus de 12 ai. Deci aceasta să să cheame nuntă cinstită și pat nespurcat, cum scrie Svânta Scriptură, că așa iaste cu direptate și cumu să cade hieșcărele de vârsta nuntei ce-au lăsat Dumnedzău. Iară să nu fie bărbatul de 50 de ai și fata de 12 sau muiarea de 50 și bărbatul de 20 de ai, că aceia nu iaste nuntă, ce iaste o batgiocură
- 240 și o ocără și din nafară // de direptate și lucru plin de rușine și numai ce iaste de răs și de graiurile oamenilor și de muștrare și ponóslu în tot ceas”.

Glava 9

Pentru tocmaia nuntei ce să face fără de blagoslovenia arhiereului și fără de alte molitve și svințiri ce să fac la nuntă

Neára, a preaînțeleptului Léon și Aléxie Cominú, împărații de Țarigrad

- Când să va prileji undeva ca să facă vreo logodnă sau nuntă fără de molitve de cununie după cínul cununiei, aceea nuntă de să va prileji
- 241 dup-aceaea să nu fie tocmală bună ce să să căiască // o parte ce-au făcut fiecare parte de aceștia, de va vrea bărbatul sau muiarea, ca să să desparță, fără nice de o sminteală, și să-și ia bărbatul altă muiare și muiarea alt bărbat, iară de să va prileji undeva vreo logodință fiind cu molitve ce să dzice să să citească molitvele ceale de logodnă sau de să va face și cununia deplin și, măcár de nu să vor împreuna trupeaște, aceasta tot iaste nuntă desăvârșită și deplin și nime nu poate ca să desparță aceea casă. Că așa s-au lăsat învățatură și s-au tipărit la cartea împăraților ca să n-aibă nime
- 242 puteare // să strice aceasta tocmală și legătură nice dănăoáră în veaci.

Glava 10

Pentru nunta cea dintâi, cum să cheamă, și a doa, și a treia, așjdere și a patra

Svântul marele Grigórie Bogoslov învață de acest lucru de dzice: „nunta cea dintâi iaste leage, iară ceaea a doa iaste iertăciune, iară a treia iaste călcare de leage”.

Vasílie *Vel íkii*

- Dzice și *sv^mtii* Vasílie în 4 capete a canonului său: „cela ce va face a doa nuntă, doi ani să nu să cuminece”.
- 243 Iară marele Nichíta, mitropolitul // de la Eráclia dzice sau un an sau doi să nu să cuminece.
- Așjdere și săborul de [la] Laodichéa încă dă învățatură.
- Iară dumnedzăiescul Ioán Póstnicul dzice un an. Iară de să va prileji să să împreune omul cu logodnica sa mainte de cununie, acela să să

pocăiască 7 ani ca și curvariul.

Glava 11

Pentru a treia nuntă

Vasílie Vélíkii

244 Dzice *svTMtii* Vasílie Vélíkii: „La acest canon ce scrie mai sus în 4 capete aflat-am acesta obi // ceaiu, la a treia nuntă cinci ani ca să nu să cuminece. Însă de împreunarea trupască să nu fie împărțiți, alegând numai când vor vrea să ia anaforă. Și aceasta nuntă să nu-i dzică nuntă, ce să-i dzică curvie la vedea. Acesta lucru s-au lăsat că s-au socotit într-acesta chip: mai bine să curvască neștine cu o muia[r]e decât cu multe. Luând izvod din cuvântul Domnului Hristos ce-au dzis cătră sámareanína: cinci bărbați ai avut și cеста ce ți-i acmu nu-ț iaste bărbat. Cumu s-are dzice acestora bărbați nu să cade să le dzică neștine că simt cu 245 muieri, nice acelora muieri să le // dzică că sámт cu bărbați. Scrie pravila pre aceștia să nu-i gonească de la beserecă, ce să le dea anaforă într-acești cinci ai, până când să vor spodobi de vor lua și svânta priceașténie.

Glava 12

Pentru cunoștința acestor fealuri de nunte, a treia și a patra, luând izvód de la acești sviñți ce scrie mai sus, care lucru s-au prilejit de s-au făcut când au fost cursul anilor 6 – 28 de ai

Armenópul

246 Dascalii cei vechi a treia nuntă au fost iertat să să facă, iară împăratul Leon cel // prea înțelept să cunună și cu a patra fâmeaie și-l afurisi pre dâns preasvințitul patriarh, chir Nicoláe, deci foarte să rugă împăratul acestui svânt părinte să blagoslovască să fie această a patra nuntă și n-au vrut să priimască svințiia sa nice într-un chip până în svârșit ca să facă acesta lucru. Iară văzând împăratul învârtoșimea sufletului svântului patriarh și mintea lui cea neschimbată cum nu va nice într-un chip să-l iarte, atunce să mânie foarte și-l și scoase den scaunul patrierșesc și puse 247 pre altul în locul lui, anume Evtímie, // om de cinste și boiárin de curte, bărbat destóinic și svânt petrecătoriu întru toate bunătățile. Așjdere și acesta patriarh foarte nevoia cu leagea de supăra de pururea pre împăratul și-l muștra pentru acest lucru fără de leage ce-au făcut cum nu să cade a patra nuntă și nevoi de-l sminti să nu sloboadză pre creștini ca să facă acest lucru, cine cum va vrea să ia a patra fâmeaie. Acest svânt părinte și cu alți arhieriei dzicea atunce că nu numai a patra nuntă iaste 248 fără de leage, ce și a treia, încă nu s-are cădea să fie după cum înva // ță *svTMtii* Vasílie Vélíkii. Drept aceeaia, de-atunce să făcură amestecături mari în Svânta Beserecă și s-au tras această mestecătură până la

împărăția feciorului acestuia Léon, ce-i era numele Costantin Porfiroghenit și a lui Róman, socru-său. Dece atunce au făcut legătură și uric cu mare blăstăm pentru împreunarea nuntei, dând a înțelege a tot omul, di ce vârstă, de câți ai să fie cela ce va vrea să ia a treia muiare, cu a treia cununie și iarăș di ce vârstă va fi când nu va putea lua a treia fămeae. Dzice acest izvod ce s-au tocmit atunce cum // câți vor fi de 40 de ai aceia să facă a treia nuntă și să-și ia a treia muiare. Însă și aceștia, de nu vor avea feciori de trupul său, ce dorind de feciori pentru ca să-ș facă pomană pre urmă, aceștia pot să ia și a treia fămeaie. Iară de nu să vor împreuna pentru feciori ce să vor împreuna numai pentru pohta trupului, aceia să aibă canon și să nu să cumenece cinci ai. Iară de va fi neștine de 30 de ai veri aibă feciori, veri nu aibă, să nu să cumenece 4 ai. Și iarăși dzic: acesta ce va fi de 30 de ani și va lua a treia fămeaie și daca nu vor avea feciori să să cumenece și în tref[i] ai.

250

// Glava 13

Isprava Svinților Părinți ce-au ales pentru a patra nuntă

Iară pentru a patra fără de leage nuntă au lăsat învățatură svinții toți împreună cu tot săborul, toți într-o fire și cu o inimă, cum nice într-o samă de chip ca să nu poată fi nice să facă nime acest lucru fără de leage. Iară de va îndrăzni neștine să calce dumnedzăiasca pravilă și să agiungă să vie la această viață porcească ce iaste a patra nuntă, acela să fie afurisit și streinat de tot de toate slujbele svintei besareci și împărțit de alte de toate obiceiaie Besarecii lui Hristos // până când să va despărți de acea împreunare rău făcută. Iară deaca să va despărți și va veni spre pocăință să-l priimască pre dâns, iară canonul lui scrie dumnedzăiescul Ioán Postnic, de dzice 8 ani ca să nu să preceștuiscă, iară de nu să va întoarce, de tot să fie lepădat de besarecă și den tot cínul creștinesc ca un călcătoriu de leage.

251

Glava 14**Pentru nunta ce să va face prespre leage ce canon i să dă să facă****Léon și Costántin, împărății cei mari**

252 Scrie de acest lucru la Pravila Împărăților cum nunta ce să // va face prespre leage cu tot de-adinsul să nevoiască să o despartă și să-i pedepsească foarte cu un canon mare, ca pre niște preastâpnici. Într-o vreamă mai demult, cine vrea face acest lucru de vrea lua muiare ce nu i să vrea cădea și vrea călca pravila, acela om avea o certare mare. De vrea fi boiárin de curte era scos den cinstea sa și-i făcea o rușine mare că-l purta pre ulițe. Dup-aceea îi trimitea de-i închidea pren temnițe departe loc, pre la ceale ostroáve. Iară de vrea fi sărac îl punea gios de-l

- 253 ucidea cu toiage până-l lăsa numai de-abia viu. Iară acmú, în dzua // de astădzi, după ce-i împart unul de alt, le dau canon mare, post și metanii, și alte milostenii și usteneale în tot chipul.

Glava 15

Pentru cuconii ce vor naște den nunta a patra

Armenópul

Dzice și Armenópul de acest lucru cum ori câți cuconi să vor naște den nunta ce să face fără de leage, aceștia să nu să cheame nice di cei lepădați, nice copii, nice alt nume să aibă, ce să fie streîni de toate; nice la ócine să nu încapă, nice la rămășițele părinților săi.

254

// Glava16

Pentru nunta cea fără leage să nu priimască Besearica

Ioán Postnic

Dzice și acest svânt Ioan postnicul: nunta cea fără de leage să nu o priimască nime la Besearică până când nu să vor despărți; să li se dea canon ca de sânge amestecat, ce să dzice 15 ai să nu să cuminece după canonul lui *svtmtii* Vasílie *Velíkií* ce scrie 68 cap.

Glava 17

Pentru cela ce va avea țiiitoare, ce să dzice ce va ținea muiare în casă fără de cununie

Pravila împăraților Léon și Costantin

- 255 // Dzice și pravila împăraților ca să nu îndrăznească neștine a ținea muiare fără cununie, nice în casa lui, nice într-alt loc, ca să nu gândească neștine că acesta păcat iaste mai iușor decât curviia. Iară de va avea gând să să cunune cu dânsă bine va fi; iară de nu va fi de potriva lui să caute să-ș ia altă muiare cu leage și să să cunune și pre țiiitoare să o gonească să nu o ție în casa sa.

Nichífor, Patriarhul de Țarigrad

- 256 Dzice și acest svânt părinte: „cela ce va avea muiare țiiitoare și de nu va vrea să să cunune cu dânsă // sau să să despărță de dânsă, sau să fie despărțit și oprit de besearică. Nice darurile ce vor aduce la besearică, ce să dzice prescurile să nu le priimască până nu să va ierta de tot despre dânsă și să să despărță. Atunce să fie priimit și el și darurile lui fără nice de o smenteală.”

Glava 18

Pentru cela ce să va fi cununat cu trei fămei și să va afla una dentr-aceale trei că nu i s-au fost cădzând, ci au fost nuntă fără de

leage
Matéiu

- 257 // De va lua neștine doaă muieri cu leage și va lua și a treia fără leage și să va cununa cu tustreale, dup-aceia de să va vădi lucrul că nu li să cade să fie într-un loc și să vor despărți, oare acesta cum va să facă? Putea-va să-și ia altă muiare să fie cu leage au nu va îndrăzni, fiind aceasta a patra cunună? Răspuns: Pre acesta-l iartă Svânta Besearică de vreamă ce aceea cunună au fost fără de leage. Dece-l sloboade fără nice de o smenteală după cum dă învățătură svânta pravilă unde dzice: „Bărbatul cu muiarea ce nu li să va cădea și să vor împreuna prespre leage și // de
- 258 de să vor fi și cununat, întru nemică nu iaste aceea cununie”. Ca și când nu și-are fi fost aceea cunună pentru că lucrurile ceale fără de leage nu sânt priimite nicăiuri, nice adevărate. Dece bărbatul cu muiarea ce să vor fi împreunat fără leage, aceea nu-i nice o împreunare, ce poate fiecine să o despartă. Bărbatul iaste vólnic a-ș lăsa muiarea cându-ș va vrea. Așijdere și pre aceea muiare cineș va vrea acela iaste vólnic ca să o ia și să cunune cu dânsa. Și bărbatul cel fără de leage să n-aibă nice
- 259 o treabă ce numai să caute cu ochii și mai // pre scurt cum nu ș-are fi fost acesta lucru. Dreapt aceia dzice: „Acesta ce va fi fost cu a treia cunună fără de leage să cunune și cu altă fămeaie, fie macăr și a patra.”

Glava 19

Pentru ceia ce să fac frați de Evanghelie, cum nu iaste întru nemică nice să cade ca să să facă

Matéiu

- Vădzând dumnezăieștii părinți atâta mestecătură în Svânta Besearică pentru acest lucru, că mulți să făcea frați pre cruce și pre Svânta
- 260 Evanghelie, bărbați cu fămei și vonici cu // feate și dup-aceia să căia pentru ce-au făcut acesta lucru și mulți să cununa cu surorile ceale de Evanghelie și le lua de le era fămei și nu socotia ocaianicii că întra în foc de vii de vii pentru căce cetind preotul molitvele ceale de facerea frăției și obeștuindu-să cu chizeșie ca aceea den naintea Svintei Cruci și a Svintei Evanghelii să făcea desăvârșit frați buni ca și când vrea fi născuți dentru trup pentru taina besearicii și dup-aceia nu era nice unele de acealea întru nemică ce cine poate să spuie câte spurcăciuni să făcea
- 261 de față la // arătare, dar cu cât mai vartos pre ascuns, numai sânguri părinții cei sufletești, duhovnicii, aceștia știa și cunoștea câte nu le mai putea suferi Svânta Besearică ce să amesteca în toată vreamă și în toate dzile. Deci neputând obicni Svinții Părinți aceastea grozăvii fără leage, tăiară acest lucru să nu să mai facă și deaderă învățătură și tocmiră ca să nu mai fie aceasta frăție nice dănăoară în veaci. Iară de va și apuca

neștine să o facă întru nemică să nu fie, ca și când nu și-are fi fost.

Semeon de Solún

- 262 // Iară cela ce să va înfrătăți cu vreo fâmeaie, de va fi de nuntă să o ia să fie fâmeaie fără nice de o smenteală. Drept aceea ceia ce să vor face frați de Evanghelie în dzua de astăzi pre aceștia foarte să-i cearte cu un canon tare. Și pre popa cela ce va ceti molitvele ca să-l oprească de besearică câtu-i va părea arhiereului.

Glava 20

Pentru cela ce-ș va lăsa muiarea, fiind îndemnat de o altă muiare să o ia pre dânsă

Matéiu

- 263 Muiarea ce va smoni pre bărbat să-ș lase muiarea pentru ca să o ia, dacă-i va despărți, nu o lasă // pravila să să cunune cu acela bărbat de vreamă ce-au fost ea pricina de s-au împărțit acel bărbat de muiare-ș.

Glava 21

Pentru muiarea ce va cădea la robie și de o vor spurca acolo în robie, de va scăpa să-ș vie la casă fie cum va fi să nu o despartă bărbatul

Pravila cea de slobodie

- 264 Slobodiaște Pravila Împăraților de dzice: muiarea ce va cădea la robie și de o vor spurca acei păgâni fără voia ei ce să dzice de-i vor face silă și de va scăpa cândva să vie la casă-ș, nu iaste cu cale nici cu direptate să o clevească neștine pentru curviia // ce va fi făcut acolo, nice să o gonească bărbatul pentru căce i-au fost o silă. Drept aceea dă învățatură această pravilă și iartă acel păcat a ei și dzice să nu o despartă bărbatul, ce să o priimască să-i fie fâmeaie ca și întâi pentru că și pravila besarecii încă au lăsat pre fâmeaie ce i să va face silă de niscare oameni păgâni ca să-i fie ei canonul de cuntenire, ce să dzice să să părăsască, să nu mai facă aceale păcate.

Glava 22

Pentru bărbatul sau muiarea ce vor lăcui îm preună și de va fi unul de dânși eretic

// Săborul al șeasele

- 265 În 72 de capete a canonului al șeaselui săbor învață de grăiaște: „de să va prileji bărbatul pravoslávníc să aibă muiare eretică sau muiarea pravoslávnícă să aibă bărbat eretic să să despartă. Într-alt chip să nu fie, iară de să va întoarce fiecarele de dânși să fie creștin dirept să nu să despartă, ce să lăcuiască împreună”.

Glava 23

Pentru cela ce va face curvie cu soacră-sa, mainte de ce-i va fi luat fata, și ce-i va fi canonul

Matéiu

- 266 // De să va prileji cuiva să fie îmblat cu o fâmeaie și apoi să va fi logodit cu fata ei sau de va fi făcut curvie și cu altă rudă mai departe a logodnicei-și, acesta nuntă să să smentească, să nu să facă de vreme ce-au făcut păcatul mainte de cununie.

Simeón de Solún

Iară de să va fi făcut acest păcat ce iaste sânge amestecat după cununie, pentru vina unuia, nunta să nu să despartă, ce să dzice fâmea de bărbat. Iară canon mare să să dea celuia ce-au făcut acel păcat.

267

// Ioan Postnic

Canonul acestora iaste 15 ai, iară de vor priimi post sau milostenie poate să li să dea și mai puțin după cum va părea duhovnicului.

Glava 24

Pentru preacurvie ce face neștine cu muiare, cu bărbat, care păcat iaste îndoit

Pravila Svinților Apostoli, 48 de capete

- 268 Această Pravilă a Svinților Apostoli învață de grăiaște cum cela ce-ș va goni muiarea den casă fără ispravă și fără vină, acela nu poate ca să să însoare să-ș ia alta, ce să să afurisea // scă până o va lua iară pre dânsă. Așijdere și cela ce va avea cuvinte de-l vor cleveti că îmblă cu vreo muiare de face curvie nu poate ca să să cunune cu dânsă.

- 269 Omul ce va avea muiare și va curvi cu alta și apoi să va părăsi de-a mai facerea păcate cu dânsă și de-i va muri muiarea cea cu leage și de va cerca să să cunune cu aceea muiare ce-au curvit cu dânsă, iară dumnezăieștile pravile smentesc pre acesta și nu-l lasă să să cunune, macăr de s-are fi și părăsit, tot nu-l lasă pentru căce au făcut precurvie cu dânsă încă fiind muiarea lui vie. // Drept-aceaea nu poate să să facă această nuntă pentru căci iaste fără de leage.

Armenópul

Pre cela ce-l vor cleveti că face preacurvie cu vreo muiare, macăr de nu s-are arăta lucrul nice de față, tot nu poate să o ia să-i fie muiare, nice să va putea cununa cu dânsă pentru ca să nu să adevereadze lucrul să cunoască toți.

Vasílie Vélíki

Iară pentru canonul preacurviei, ce să dzice muiare cu bărbat, scrie marele Vasílie ca să nu să cuminece 15 ai.

270

// **Săborul Anghírei**

Iară săborul de la Anghíra în 20 de capete scrie de învață, însă numai aicea ce să află c-au mai iușurát păcatul preacurviei dzicând într-acesta chip: „cela ce va face curvie cu muiare, cu bărbat, adevărat să cade să-i fie canonul îndoit, cum scrie svântul Vasílie de dzice să fie 15 ai, iară acest svânt săbor au socotit după neputința omului și au lăsat să fie canonul acestuia 7 ai ca și altor curvari.”

Ioán Postnic

271

// Iară dumnedzăiescul Ioán Postnic au lăsat mai gios să-l cuminece și al treile an. Însă cu adevărat de să va apuca de canon tare să postească acei trei ai deplin și să mănânce bucate uscate și numai o dată într-o dzi și acealea nu fiecând va vrea, ce tot într-o samă de vreamă, după *dév^mtii ças*⁸⁹. Și să facă în toate dzile câte 250 de metanii, iară, de nu va face așa, cum învață acest svânt părinte, iară dzice să facă cum scrie mai sus după învățătura acelor purtători de dumnedzăire părinți de la Anghíra, de la acel svânt săbor cum au dat învățătură 7 ai.

Glava 25

272

// **Pentru fecioara ce-i va face neștine silă, de o va spurca sau de va face curvie cu voia ei**

Svinții Apostoli

În 67 de capete a Pravilei Svinților Apostoli învață: „carele va face silă vreunii fecioare ce va fi curată și o va spurca, de va fi logodită după cineva, ca să aibă certarea celuia ce va face curvie cu muiare, cu bărbat, iară de nu va fi logodită ca să o ia să-i fie lui muiare și să să cunune cu dânsa, macár fie și săracă, să nu fie de rudă de protíva lui”.

Matéiu

273

// Carele va merge de va strica fata fecioară, iară de va fi cu voia ei și să nu știe nemică părinții ei, ce după-aceia să înțeleagă și să cunoască lucrul ce s-au făcut, daca va vrea să o ia acela ce o va fi stricat să-i fie muiare și de vor priimi și părinții, să să facă aceea nuntă. Iară de nu vor priimi părinții, unii de dâns, a vonícului sau a featei, pentru căce va fi o parte

⁸⁹ În slavonă în original: *ceasul al nouălea*.

274 mai de-a firea, atunce cea ce o va fi stricat să-i dea feței dzeastre o litră de aur, ce să dzice o sută de galbeni. Iară, de nu va avea acela preț că va fi sărac, să i să ia și să i să împarță // bucatele în doaă cu dânsă. Iară de va fi sărac de tot, de nu va avea nemică, să-i radză părul și barba și sprânceanele și să-l bată pre ulițe. Dup-aceia să-l gonească, să-l puie la o închisoare.

Neará, ce să dzice tinerețele

275 Iară la Neará, a părintelui Atánasie, patriarhul de Alexándria scrie așa: „muiarea sau fata ce-ș vor lepăda cinstea lor și să vor împreuna cu bărbați streini, macár de li s-are tâmpla și fără voia lor ce să dzice silă, ca să aibă certare după pravilă, iară celuia ce-i va fi făcut silă ca să i să taie nasul și să dea muierii // sau feței aceiia ce o va fi spurcat a treia parte den toată avuția lui ce va avea. Iară de va fi vrut muiarea sau fata cu voia ei să facă acest lucru și nu-i va fi fost nice o silă, atunce să o tundză și să o poarte pre ulițe și să plătească și gloabă mai marilor aceluia loc, diregătorilor.

Glava 26

Pentru cea ce va spurca fecioară pruncă mică nefiind de vârstă Armenópul

276 Carele va spurca și va strica fecioară pruncă tânără mai gios de vârstă fâmeiască, ce să dzice // 12 ai, să i să taie nasul și să i să ia giuătate de toată averea lui și să dea aceștii cucoane ce i-au stricat fecioria.

Ioán Milostiv

Când va fi fata de 12 ai și o va strica neștine, acesta ca să aibă canon 12 ai ca să nu să cuminine, iară, de va fi de vreo neputință poate fi și mai gios, după cumu-i va părea duhovnicului său.

Glava 27

Pentru călugăriță de-i va face neștine silă Nechífor, Patriarhul de Țarigrad

277 // De va face cineva silă călugăriței și de să va arăta să fie om bun și curată, n-are ce face de nevoie omul și den leage încă-ș iase, să aibă canon 40 de dzile, iară de va fi fost muiare rea, dentăi să aibă canon ca și alte curve 7 ai.

Glava 28

Pentru slujnica ce-i va face stăpânul silă, veri fie muiare, veri fată, cum n-are slujnica nice un canon, ce va da samă stăpânul

Vasilie Veličkii

278 Slujnica ce-i va face stăpânul silă de o va spurca, aceia n-are nice un canon, iară de va fi // fost cu voia ei să aibă canon ca o curvă 7 ai.

Glava 29**Pentru feciori în ce chip să cade să-ș cinstească pre părinții săi****Isús Siráh⁹⁰**

279 „Ascultați pre părintele vostru fii mântuitorului nostru Isus Hristos și faceți cum vă dzic de vreamă ce veți vrea să vă spășiți că Dumnedzău ascultă cuvențele tatălui și a maicei. Dece să faceți după pofta lor că așa iaste scris că cela ce-ș va cinsti tatăl său și îmă-sa va să fie viu în mulți ani; cela ce-ș va aduce amente și să va teame de Dumnedzău acela cin // steaște pre părinții săi. Ruga părinților ce-au născut pre om întâreaște casa feciorilor⁹¹, iară blăstămul lor den temelie deșrădăcineadză. Socoteaște pre părintele tău și pre maică-ta la bătrânețele lor ca să fii izbăvit de toate răutățile și la vreamă de scârbă va să-ți vie veselie și cum să topeaște ghiața de căldură așa să vor topi păcatele tale. Blăstămat iaste înaintea lui Dumnedzău carele-și face rușine tătâne-său și mâne-sa”.

Scrie și Svânta Evanghelie⁹²

280 // Domnul nostru Isus Hristos dă învățătură la Svânta Evanghelie: „Cinsteaște tată-tău și îmă-ta ca să-ți fie bine, iara cela ce va grăi rău de tată-său sau de îmă-sa acela va să dea de moarte rrea. Tatăl și îma sânt feciorului său pre această lume în locul lui Dumnedzău. Drept aceea, să socotească tot feciorul să-ș iubască pre tată-său și pre îmă-sa pentru ca să nu ia urgie de la Dumnedzău și munca de veaci și să nu fie și el suduit și ocărât de feciorii lui”.

Glava 30**Pentru părintele ce-i va fi urât feciorul****// Ioan Póstnic**

281 Părintele să-ș iubască feciorii, cum iubeaște pre unul, așa și pre alt, iară pre unii iubeaște și-i îmblândezaște, pre alții blastămă și-i goneaște. Dup-acea, de nu le va face nice parte tuturor într-un chip să aibă canon ca să nu să cumenece în mulți ai după cumu-i va da lui învățătură duhovnicu său, de vreamă ce iaste așa urâtóriu de fii. Că Domnul

⁹⁰ Marginal: *Siráh, gláh. ř* (= *Isus Sirah*, cap. 3).

⁹¹ Marginal: *Siráh, tŷ** (cf. slavon. *тотъждѣ* „tot acolo, în același loc”) (= *Isus Sirah*, *ibidem*).

⁹² Marginal: *zđk. ř* (= cap. 60).

282 Hristos în pildă⁹³ au dzis: „și-și luă partea sa șieși”. Că și feciorilor, feciori răi, să-și ia partea tocma ce li să să vine, s-au dat învățătură, // iară rămășițele pentru răutățile lor va să le dea Domnul Dumnedzău.

Glava 31

Vinele pentru carele să streineadză feciorii de avuția părinților.

Așjdere și pentru feciorul ce să însoară fără de voia părinților

Armenópul

283 Dăm învățătură tuturor părinților și maicelor, moșilor și moașelor, cum feciorilor și featelor când vor vrea să-ș împartă bucatele și avuția să nu străineadze pre vreunii să-i sărăcească di ce li să va veni pre direptate, nice să-i leapede den moșiia lor fără numai // pentru niscare lucruri reale ce vor fi făcut pentru carele iaste cu cale și pre direptate a-i lepăda carele scriu aicea mai gios. Cea ce-ș rădică mâna asupra părintelui său de-l va bate sau de-l va sudui și-l va ocări; sau de-l va purta pre la leage sau de-l va cleveti; sau cu hicleșúg de va vrea să-i facă moarte; sau de va curvi cu măștehă-sa sau cu țitorea tătâne-său; sau de va cleveti pre părinții săi și pentru cuventele lui ceale reale părinții vor cădea la pagubă mare. Așjdere de să vor afla părinții la nevoie mare sau de vor dzăcea de vreo
284 boală grea multă vreamă // sau să vor afla la sărăcie și la neputință ca aceea și feciorii nu să vor întoarce cătră dânși să-i vadză ce fac, nice vor griji de dânși; și de-i vor pofti părinții să meargă la dânși și ei nu vor merge; sau de să va prileji să-i pârască cineva și părinții vor chema feciorii să fie chizeași dirept dânși sau drept datorii lor și feciorii nu vor vrea. Așjdere, de va vrea părintele să facă scrisoare să împartă feciorilor săi avuția sa, iară vreunul s-au aflat de l-au smentit să nu facă și
285 dup-aceia i s-au vădit hicleșúgul c-au amăgit pre tată-său // pentru să facă strâmbătate celor alalți frați, atunce are voie părintele să nu dea nemică aceluia. Așjdere, de va vrea părintele să-și îndzestreadze vreo fată sau vreo nepoată după putearea lui, iară feciorul nu-l va lăsa acesta încă să pață ca și celalalt, să-ș piardză partea. Așjdere, de va avea omul ceva, vreo rudă și vor ști aceale rude că daca va muri vor rămânea lor toate bucatele lui și ei nu-l vor socoti sau de va cădea la boală sau la altă nevoie ei nu-l vor griji, nice-l vor cu nemică agiutori, are și el atunce
286 voie să nu le lase nemică dentru // avearea lui. Iară de să va prileji altă mai de aproape rudă sau și strein și de-l vor lua să-l grijască și să-l aducă la casa lor și să-l socotească și să cheltuiască la boala și la nevoia lui și de-l vor sluji până la săvârșitul lui, aceștia să-i moștenească tot ce va avea pre urmă, ver rudă, ver strein.

⁹³ Marginal: *Luca*, *Zăc.* *o* (= *Luca*, cap. 79).

Glava 32**Pentru feciorul ce va fi eretic****Pravila Împăraților**

287 De va fi neștine creștin drept, iară feciorul lui va fi eretic, de nu va creade în pravoslăvie, după cum au mărturisit Sventele Săboară, atunce are voie părintele să-l facă să nu aibă nemică dentru // avuțiia lui. Sau cându să va însura feciorul și nu va întreba de tată-său nemică să nu aibă dentru avuțiia tătâne-său, iară de va muri el și va avea feciori, feciorii lui să ceară partea tătâne-său de la moșu-său și să li-o dea, numai îmei lor să nu dea nemică.

Glava 33**Pentru feciori ca să-ș hrănească și să-ș grijască pre părinții lor****Armenópul**

288 Feciorii trebuiaște să-ș socotească foarte și să-ș hrănească pre părinții săi la nevoia și sărăcia lor. Așjidere și părinții trebuie să-ș hrănească feciorii-ș, // pentru hrana lor sânt ei datori, să hrănească unii pre alalți, iară datorie nice să plătească feciorul pentru părinte, nice părintele pentru fecior.

Glava 34**Pentru păcatul malachiei sau curvii. Așjidere, cela ce să va împreuna cu muiare nebotedzată****Ioan Póstnic**

289 Cela ce va face și va lucra acesta lucru a malachiei ca să postească 40 de dzile, să mănânce numai pâine cu apă și să facă metanii câte 100 într-o dzi, iară de nu va putea posti să nu să cuminece un an și să facă // într-o dzi câte 50 de metanii. Iară de să va prileji neștine să fie făcând acest păcat și fiind om de besearecă și de treaba preoții și de va fi făcut păcatul acesta a malachii mainte de hirotonie acesta să facă canonul cum scrie pravila, de-acia să să hirotonească. Iară, ca un nepriceput, de va face acest păcat după ce să va preoți ca să fie oprit de leturghie un an tocma. Iară de-ș va ști și-ș va cunoaște canonul și nu să va părăsi ce va face totdeauna, acesta să fie lepădat de tot. Iară de va fi călugăr // și va face acest păcat 60 de dzile să postească și să facă în toate dzile 100 de metanii. Așjidere și muierile când să vor împreuna cu bărbații și nu vor face păcatul desăvârșit să aibă și eale acesta canon ce scrie mai sus a malachiei.

Glava 35**Pentru curvie**

Iară carele va face curvie, dzice dumnedzăiescul Ioan Zlatoust, 9 ai ca să

nu să cuminece. Așa scrie și svTMt¥i Grigórie Nískii, iară svTMt¥i Vasílie Vêlîkii dzice să postească 7 ai.

Ioan Póstnic

- 291 // Iară patriarhul cel postnic Ioan au lăsat după doi ai să să cuminece cu adevărat de va vrea într-acei doi ai să mănânce bucate uscate tot dănăoară în dzi după al noaăle ceas de dzi și să facă în toată dzua 250 de metanii. Iară de nu va vrea să facă așa, atunce să nu se cuminece 7 ai, după cum scriu acești svinți părinți ce scriu mai sus.

Vasílie Vêlîkii

- 292 Iară cela ce va face curvie cu muiarea nebotedzată, după alt canon ce să cade a curviei, să-l facă încă 5 ai, să mai postească pentru // acesta lucru și să facă metanii și să să cumenece într-acești 5 ai.

Glava 36

Pentru sânge amestecat

Vasílie Vêlîkië

- 293 Cela ce să va împreuna de va face păcat cu soru-sa carea iaste dentr-un trup născut cu dânsa, ce să dzice dentr-un tată și dentr-o îmă, acela 20 de ai ca să nu să cuminece. Iară de va îmbla neștine cu noru-sa acela 11 ai să nu să cuminece. Iară cu vară-ș premare 10 ai post, cu a doo vară 9 ai. Iară de va îmbla cu cumătră-sa 11 ai post. Iară pre cela ce-l va duce diavolul la fină-sa carea-i iaste lui // fată sufletească 20 de ai să postească și să nu să cumenece. Iară de va merge la cumnată-sa, la sora muierii lui, 11 ai post. Așjdere și cela ce va îmbla cu doo surori 11 ai post, iară de să va afla cu măștehă-sa 12 ai post. De aceastea lucruri de toate dă învățatură acest svânt postnic, iară pentru canonul acestora păcate, toată greutatea și iușorul în voia duhovnicului să fie, după cum va răsăjdui el și când va da învățatură, atunce să să cuminece.

Glava 37

Pentru muiarea ce să găsește de are presine

- 294 // **Ioan Postnic**

Muiarea când să va simți că are prisine, atunce ca să nu să cumeneci cu înfricoșata taină până când nu să va curăți, nice să între în beserecă până a șaptea dzi, nice ca să să împreune cu bărbatul său până nu să va curăți. Iară de să va prileji să i să pogoară acest lucru când va fi în beserică, daca să va simți, de va ieși curúnd den beserică să nu aibă nice un canon, iară de nu va ieși, ce să va rușina și va aștepta de va lua anáforă, atunce ca să aibă canon.

295

// Glava 38

Pentru curviia sodomleánilor ce face curvie bărbat cu bărbat.**Așijdere și pentru ceia ce fac curvie cu dobitoace****Grigórie Nískii**

În trei capete a svântului Grigórie Nískii scrie de învață: cea ce va face aceste lucruri scârnave și urâte 18 ai ca să nu să cumenece acesta om.

Vasílie Vélíkii

Iară marele Vasílie Vélíkii dzice să postească 15 ai.

Ioan Póstnic

296

De va priimi neștine 3 ai // să mănânce tot după *дєвѣтїи час* bucate uscate și să facă pre dzi câte 200 de metanii, daca să vor împlea cei trei ani cu acesta canon, poate să să cumenece. Iară de nu va priimi să facă acesta canon să nu să cumenece până în 15 ai, după Pravila lui svtmtii Vasílie Vélíkii. Așijdere și cea ce va face curvie cu dobitoc, acesta încă doisprădzeace ai să să postească.

Glava 39**Pentru preotul ce-ș va cununa feciorul său în loc de preot**

297

De va vrea preotul să-ș blagoslovască nunta feciorului său, ce să dzice să-l cunune, deaca nu să va // găsi alt preot într-acela loc, poate fi că-l va cununa și el, însă să fie altul nănaș să puie cununile.

Pentru a șaptea taină

A șaptea taină sânt măslele.

vβpros: Ce sânt măslele?

wтвѣт: Sânt untdelemn svențit cu molitve.

vβpros: De unde s-au început această obicină?

298

wтвѣт: De la sângr Isus Hristos, Domnul nostru când tremise dintru ucenicii săi doi câte doi și // ieșiră de mărturisia ca să să pocăiască și draci din muți goniia și ungiia cu unt de lemn pre mulți bólnavi și să vendeca⁹⁴. Dup-aceia apostolii și toți creștinii acesta obiceiul l-au avut de l-au ținut carele iaste mai arătat din poslániia lui Iacóv⁹⁵ apostol unde scrie de dzice: „de boleaște neștine dintru voi să cheame popii besearecii să să roage pentru dâns și să-l ungă cu unt în numele lui Dumnedzău și ruga cu credință va vendeca bólnavul și-l va rădica pre dâns Dumnedzău și de va fi făcut și păcate să vor ierta lui”.

⁹⁴ Marginal: *Мѧѧ, зѧѧ. ꙗѧ* (= *Marcu*, cap. 23).

⁹⁵ Marginal: *Ѹакѧѧ, зѧѧ. ꙗѧ* (= *Iacob*, cap. 57).

- 299 // *vβpros*: Ce trebuiaște să să socotească într-aceasta taină?
wtβkt: Întăiu să să socotească într-aceasta taină ca să o facă numai preoții cu molitvele ce să cade, iară alt nime. A doa, să fie untdelemn curat neamestecat cu altă, cu nemică și bólnavul să fie pravoslávnic și să să ispoveduiască mainte înaintea duhovnicului său. A treia, să cade să să cetească în vremea pomazániei molitvele acealea ce să țin de această taină.
vβpros: Ce iaste folosul aceștiia taine?
- 300 // *wtβkt*: Folosul ce purceade dintr-aceasta taină Iacóv apostol au arătat: iertare de păcate și mântuință sufletului, dup-aceia și sănătate trupului și alte bunătăți ce dau omului vindecare de multe neputințe pentru ruga preoților. Că mult poate ruga dreptului cea agiutorită să folosească întru tot celora ce vor ceare cu credință. Ilie proroc, au doară n-au fost om ca și noi? Cu ruga lui închise ceriul de nu ploă 3 ai și 6 luni și iară cu ruga lui deschise cerul de deade ploaie și înverdzi pământul. Socotiți nime ca să nu să arate necredincios!
- 301 // **Sărbătorile ce sânt prespre an întru carele nu să cade nice un lucru să să facă**
Luna lui septevrie, 30 de dzile
 6 Ciúda lui Arhanghel
 14 Dzua cruceii cea mare
 26 Preastavlénia lui Ioán Bogoslov
Luna lui noevrii, 30 dzile
 8 Săborul lui Arhangghel
 13 Ioán Zlatoust
 21 Văvedénia Preácestii
 30 Andreiu *Prβbo zvar*⁹⁶
Luna lui dechevrie, 31 de dzile
 6 *Sv^{mt}tii* Nicoláe
- 302 // **9 Zaceátia sventei**⁹⁷ **Ánei**
 13 Cinci măcenici
 25 Dzua nașterii Domnului Isus Hristos
Luna lui genvariu 31 de dzile
 1 Vasilie *Vélíkii*
 6 Bogoiávlenia, ce să dzice botedzul
 7 Ioán Crâstitel
 25 Grigórie Bogoslov

⁹⁶ În slavonă în original: *întăiul chemat*.

⁹⁷ În text scris *sventie*.

- 27 Ioán Zlatoust
 30 Trei СВѢТІТЕЛѢ⁹⁸
Luna lui februar, 28, 29 de zile
- 2 Streaténiia
 24 Obreaténiia capului lui Ioan
Luna lui mart, 31 de zile
- 9 Patruzeci de svinți
 25 Blagoveașténiiile Preacéstei
Luna lui april, 30 de zile
- 303 // 23 Svtmtii Gheorghie
 25 Marco Evanghelist
Luna lui mai, 31 dzile
- 8 Ioan Bogoslov
 21 Svtmtii Costantin și Eléna
 25 A treia obreaténiia a lui Ioan
Luna lui iunie, 30 dzile
- 24 Nașterea lui Ioan
 29 Svinții Apostoli Petru și Pavel
 30 Săborul celor 12 apostoli
Luna lui iulie, 31 dzile
- 20 Svtmtii Ilie proroc
Luna lui avgust, 31 dzile
- 6 Preaobrajéniile
 15 Uspéniia Precistei
 29 Useacnovéniia lui Ioan Crâstitel
- 304 // **Tocmala posturilor ce sânt prespre an și hârții pre ce vreme să dezleagă**
- 305 Noi creștinii avem 4 posturi prespre an. Dentăi iaste postul cel mare 7 săptămâni ce să dzice postim 48 de dzile de nu mâncăm nice peaște, nice untdelemn, numai bucate uscate, iară sâmbăta și duminica cine va vrea poate mânca și hertură cu untdelemn și să bea și câte puținel vin și la obreaténiia lui Ioan și la 40 de mucenici, or în ce dzi să vor tâmpla. // Iară la blagoveaștenii s-au blagoslovit să să mănânce peaște fiecă dzii și să fie miercuri, fie vineri. Iară de va fi săptămâna cea mare să nu mănânce peaște, ce să mănânce untdelemn și să bea vin și aceasta numai până în gioi mari.
- Al doile post iaste a Svinților Apostoli, carile nu s-au ales să să știe cât iaste, ce numai atâta avem învățatură să lăsăm carnea den duminica mare ori în câte dzile a lunii să va tâmpla și să postim până în 29 de

⁹⁸ În slavonă în original: *Ierarhi*.

306 dzile a lui iunie cându să prăznuiască dzua Svinților Apostoli. Iară cându să va tâmpla dzua svinților miercuri sau vineri vrem răzdruși numai // la peaste și la vin, iară nu la alte bucate de frupt. Însă acesta post iaste mai iușor, să dezleagă și la peaste, numai luni și miercuri și vineri să să oprească toate ca și în postul cel mare.

Al treile post iaste postul Preácistei. Acesta lăsăm carnea den 31 a lui iulie și postim până în 15 a lui avgust, iară cându să va prileji lăsatul cărnii în dzi de post, atunce să va lăsa carnea iulie 30. Acesta post încă să postească ca și postul cel mare pentru ce că pre Svinția Sa avem toată nedeajdea ca să ne mântuiască de toate // nevoile noastre ca o putearnică ce nice un lucru nu iaste ca să nu i să poată pentru căce iaste a dooa după Svânta Troiță. Drept aceia să cade să o cinstim ca pre o a lui Dumnedzău născătoare carea iaste folositoare a tot rodul omenesc. Deci numai la praznicul preobrajéniilor să va mânca peaste. Așijdere, când să va tâmpla dzua adormirei Svinții Sale miercurea sau vinerea și atunce vrem face liubov la peaste, iară la alte bucate de frupt nice într-un chip.

308 Al patrul post iaste postul născutului. Acesta postim 40 de dzile. Lăsăm carnea în luna lui // noevrie în 14 dzile cându-i pámentea lui svtmt^z Fílip Apostol. Iară de să va tâmpla miercuri sau vineri vom lăsa carnea noev 13. Într-acesta post încă iaste blagoslovit să să mănânce peaste numai luna, miercurea și vinerea să nu îndrăznească nime fără de la praznicul Precistei, la văvedenie. Iară de va putea ținea neștine și în toate dzile, nemica nu va sminti. Iară în dec 25 de dzile să vor mânca de toate fealurile de bucate fiecă dzi va fi pentru dzua nașterii.

309 Dup-aceia iaste dator tot creștinul și fără de voia lui ca să postească toate miercurile și vinerile câte-s prespre an // cum are fi pre postul cel mare după învățatura Pravilei Svinților Apostoli, fără numai când să vor prileji niscare dzile vestite carile dezleagă Svânta Besearică carile sânt însămunate aicea într-acest izvód.

Pentru dzilele ceale dezlegate ce sânt prespre an

310 Den dzua den născut până la bogoiavlénie sânt 12 dzile fără dzua agiunului când să face aghiazma. Dup-aceia să fac harți de să mănâncă de toate fealurile de bucate săptămâna lui Mitáriu Fariséi. Așijdere // și săptămâna brândzei, o dzi ca altă însă numai frupt alb să să mănânce, miercuri, vineri, carnea să lipsească. Așijdere și săptămâna paștilor ce să cheamă sveátlanea, tot o dzi ca altă, razdreășenie la toate bucatele. Așijdere și săptămâna rosáliilor den dzua de sB, éstvié stġo dxá⁹⁹ până la ne^d vsă^x stġ^q100. Încă trebuie a tot creștinul să știe și aceasta: că sânt 3

⁹⁹ În slavonă în original: Pogorârea Duhului Sfânt.

¹⁰⁰ În slavonă în original: Odovania praznicului pogorârii Sfântului Duh.

- dzile de post usebite de altele carile sânt aceastea: întâi dzua crucii, septevrie 14 dzile, ori în ce dzi să va prileji, fie sâmbătă, fie duminică. A doo iaste aseamenia aceștiia agiunul de la [...] ¹⁰¹.
- 311 // A treia iarăș tot într-un chip agiunul de la bogoiavlénie când să botează apa. Aceaste 3 dzile să cade a tot creștinul să le postească cumu să cade și încă, când are putea neștine și de-are fi destóinic, să să și cuminece cu preacinstitul trupul și sângele Domnului nostru Isus Hristos pentru mai mult dar ce dobândește omul la dzile vestite ca aceaste, că atunce vine îndoit darul lui Dumnedzău că pentr-aceia sânt tocmite sărbătorile ceale, să să părăsască omul de toate lucrurile și să margă la besearică să dea laudă lui Dumnedzău și să ceăie de tot ce-i va
- 312 // trebui și trupeaște și sufleteaște că de-acolea vine agiutoriu, iară nu de aiurea, după cumu-i scris: „Spre măguri suflete să ne rădicăm, dincătroo vine ție agiutoriu” ¹⁰². Măgurile sânt svintele învățături acelor șapte Săboară spre carile-i întărită și întemeliată. Măgura cea mare, Besearica ce să cheamă Sionul cum scrie la psalm ¹⁰³: *іако́бра си́онь не́по́движѣтса* *vBvĂky* ¹⁰⁴. Acesta Sion iaste Besearica carea iaste întărită spre ceale șapte măguri cum scrie Svânta Scriptură ¹⁰⁵: „și-ț voi da 12 pomi cu toate fealurile de poame și atâtea izvoară de vor cură miare și lapte”. //
- 313 Aicea arată la vedeară învățaturili Svinților Apostoli ce-au dat Besarecii: „și iară-ț voi da, dzice, 7 măguri foarte mari. Oare carile vor să fie astădzi altele fără ceale 7 săboară ce-au fost a toată lumea? Și încă dzice: în care măguri vor creaste flori, trandafiri și crini, care flori sânt mai scumpe și mai cu bună mirézmă decât toate florile. Aceaste flori sânt învățaturile și obiceiiele acelor svinte săboară carele cu miresma lor împlu toată lumea de mirésma darurilor Dumnedzăirei, cum grăiaște
- 314 bucinătoriu Besarecii cel mare, // Pavel apostol. Și mirézma înțelesului ¹⁰⁶ său ne-au arătat noao pentru căce sintem a lui Hristos mirésma cea bună dumnedzăiască celor de mântuință, sintem mirésma cea de înviere spre viața de veaci, iară celor de perire spre moartea lor cea de veaci. Ferice de ceia ce le vor mirosi acealea flori, spre mântuința lor, iară amar celora ce le vor puți spre perirea lor, cum sânt o samă de oameni de nu le place miresma acelora flori scumpe, ce-au răsădit Dumnedzău într-aceale 7 măguri și le-au adăpat cu aceale izvoară dulci

¹⁰¹ Fraza este neterminată, deși numerotarea paginilor este corectă.

¹⁰² Marginal: *ψ' ω^m rK̄* (= Psalmul 120).

¹⁰³ Marginal: *tΨ^m, rk̄* (= *ibidem*, 124).

¹⁰⁴ În slavonă în original: *Că muntele Sion nu se va clătina în veaci*.

¹⁰⁵ Marginal: *ḡ êz^drΨ, gl̄ăk̄. v̄* (= 3 Ezdra, cap. 2).

¹⁰⁶ Marginal: *v̄ K̄σ̄, ză^f. oV̄* (= 2 Corinteni, cap. 72).

- 315 și scumpe, învățăturile Svinților Apostoli // ce dzic că nu stau bine tocmealele și ustăvurile Besearicii cum sânt posturile și alte obiceiaie ce au deprins de la besearica răsăritului carea iaste Sionul. Drept-aceaia, trebuie a tot creștinul spre aceeaia măgură să-ș rădice gândul și sufletul iară nu aiuri. Nice să îndrăznească neștine a muta vreunele de acestea ca nu cumva să cadză den nălțimea acelora măguri după cum scrie Pravila Svinților Apostoli, 69 de capete. Oricare episcop sau preot sau diacon sau țârcovnic sau ceteț sau peaveț pre svintele posturi de nu va posti sau miercurea și vinerea să fie le // pădat den cinstea sa, iară de va fi mirean să fie afurisit. Așjdere și în 18 capete a svântului săbor de la Gáigra pre aceasta tocmală au lăsat învățătură: oricine den clírosul Besearicii, fără de vreo nevoie sau boală a trupului, de să va înălța cu firea și cu mândriia lui va dezlega niscare dzile de post de carile fereăște besearica sau de va gândi în firea sa cu gând stătătoriu cum nu stau bine niscare lucruri de carele s-au tocmit și s-au dat besearicii de la Svinții Apostoli și de la ceale 7 săboară, acela ca să fie anátema. Aicea trebuie a socoti și
- 317 foarte // a să păzi după cumu-i scris. Cela ce te trage socoteăște unde te duce ca nu cumva să te surúpe, să te ponorăști și să cadzi și trupeăște și sufleteăște cum dzice dumndzăiescul Iacov¹⁰⁷ apostol la posláníia lui: *нелъжѣте найстина*¹⁰⁸. Și iarăși Pavel apostol¹⁰⁹: *страхоже нѣкое чаһнѣ сѣда ѡгньна ревнѡ*¹¹⁰ *poaști xotTMwago sβprotívniã' strá, ioešt bβpásti vβrǫca ba živaġo*¹¹⁰. *Тѡмѡ слава ѡдръжава ввѣкы амин*¹¹¹.
Mi ógo grĀ; nii i ñekl' ċímiĭ rav
Евстратиѣ вѣв Логофет,
*Tr"do lübeznoe*¹¹²!

¹⁰⁷ Marginal: *zĉ. nĕ* (= cap. 55).

¹⁰⁸ În slavonă în original: *Nu mărturisiiți împotriva adevărului!*

¹⁰⁹ Marginal: *Evrĕw^m, zĉ. tĕ²* (= Evrei, cap. 321).

¹¹⁰ În slavonă în original: *Înfricoșătoare dar așteptarea judecății și iuțimea focului care-i va mistui pe cei potrivnici. Înfricoșată este turma ce va arde de vie.*

¹¹¹ În slavonă în original: *Că a ta este slava și puterea în veci, amin!*

¹¹² În slavonă în original: *Mult păcătoșul și de nici o treabă rob Eustratie, fost logofăt, iubitor de muncă.*

- 318 // **Capetele ce sânt într-această carte**
 Când au lăsat Hristos Botedzul? Glava 1 list¹¹³ 8
 Ce iaste botedzul și de ce treabă? Glava 2
 Oare botedzul spală toate păcatele au numai cealea ce sânt făcute dintăi?
 Glava 3 list t^{sk}14
 Ce trebuiaște la botedz? Glava 4 list 9
 Oare poate să să boteadze omul și al doile rând? Glava 5 list 10
 Oare în ce chip să cade să boteadze pruncul? Glava 6 list 11
 Pentru preutul ce boteadză în trei Părinți și în trei Fii și în trei Duhuri
 Svinte. Glava 7 list 13
- 319 // Pentru cuconii ce nu să vor ști botedzați sânt au ba. Glava 8 list 14
 Pentru preutul ce-l vor chema să boteadze și va fi pruncul în cumpână de
 moarte și să va teame că-l va scăpa nebotedzat. Glava 9 list 17
 De câte dzile să cade să fie pruncul cându-l vor botedza? Glava 10 list 21
 Ca să boteadze de nevoie și mireanul daca nu să va afla preot. Glava 11
 list t^{sk}
 Cum sânt închise ceriurile omului celui nebotedzat, iară daca să boteadză i
 să deșchid. Glava 12 list 23
 Pentru preutul ce-ș va botedza fiul sângur ca un preot. Glava 13 ... list 25
 Pentru preutul când va botedza să nu fie mâncat sau băut. Glava 14
 list 26
- 320 // Pentru preutul ca să boteadze mainte de Svânta Liturghie fie făt, fie fată.
 Glava 15 list 27
 Pentru cuconi ca să nu îndrăznească nime a-i botedza în postul cel mare,
 fără numai când va fi bólnav. Glava 16 list 28
 Pentru pruncul ce va muri nebotedzat pentru nesocotița preotului sau a
 părinților pruncului. Glava 17 list 30
 Învățătura Pravilei Svinților Otęți. Glava 18 list 31
- Pentru a dooa taină carea iaste mirul.**
 Oare ce iaste mirul și de ce treabă iaste Svintei Besearecii. Glava 1 list 33
- 321 // Pentru ce să miruiaște cu mir pruncul când să boteadză? Glava 2 list 36
 Oare poate neștine să să miruiască al doile rând? Glava 3 list 27
 Oare poate fiece preot să făcă mir daca nu va avea? Glava 4 list 28
 Oare poate preutul să pomăzuiască cu mir vechiu și împuțit? Glava 5
 list t^{sk}
 Mirul sângur oare poate ca să fie taină? Glava 6 list t^{sk}
- Pentru taina a treia.**

¹¹³ În slavonă, listβ „frunză, foaie”.

¹¹⁴ Prescuratare a slavon. τοῦ καὶ „tot acolo, în același loc”.

- A treia taină iaste Dumnedzâiasca Liturghie.
- Ce iaste Liturghiia? Glava 1 list 39
- 322 // Cui iaste dată aceasta puteare ca să poată sluji aceștiia taine? Glava 2 list 39
- Când au dat Hristos aceiaia puteare preoților? Glava 3 list t¹⁵
- Carea iaste făptura aceștiia taine și cum să săvârșeaște? Glava 4 .. list t¹⁵
- Pâinea și vinul să schimbă în trupul și în sângele lui Hristos au trupul și sângele lui Hristos să schimbă în pâine și în vin? Glava 5 list 41
- Oare cui iaste de folos aceasta jârtvă? Glava 6 list 47
- Arătarea proscomidiei în ce chip să va face. Glava 7..... list 49
- Pentru câte treabe să săvârșeaște Dumnedzâiasca Liturghie în Svânta Beserecă? Glava 8 list 54
- 323 // ¹¹⁵ Oare cade-să omului mirean să să cuminece cu cinstit trupul și sângele lui Hristos? Glava 9 list 55
- Ce să socoteaște anafora? Glava 10 list 57
- Întrebare: Care păcate să iartă după moarte pentru Svânta Liturghie? Glava 11 list 60
- Oare pot să folosească liturghiile sufletelor celor morți? Glava 12 . list 63
- Pentru ceia ce dau de-ș fac ceale 40 de liturghii, ce să dzice o sărăcústă Glava 13 list 72
- Pentru prescurile ce să duc la jârtâvnic. Oare iaste blagoslovit să aducă prescuri la beserecă muiare ce va fi după eretic sau păgân? Glava 14 list 81
- 324 Ca să știe neștine pentru ce să fac // liturghii după moarte, a treia dzi și a noa dzi și la 40 de dzile. Glava 15 list 83
- Pentru sufletele celor direpți și celor păcătoși, unde să vor fi gășind? Glava 16 list 85
- Pentru preotul cântând liturghie să va prileji vreo sminteală de-și va vărsa potiriul cu Svintele Daruri. Glava 17..... list 88
- Pentru svintele daruri de să va mucedzi svântul ágneț sau să va usca de nu va putea preotul să-l potribască. Glava 18 list 97
- Pentru preot cumu să cade ca să aibă umiválnîță în svântul oltáriu. Glava 19 list 98
- 325 Mireanul ca să nu între în svântul // oltáriu. Glava 20 list 99
- Pentru preotul când va cânta liturghie și-i va cădea dzveázda. Glava 21 list 100
- Pentru cela ce va avea svadă cu cineva și va ținea pizmă și nu să va împăca. Glava 22 list 101
- Pentru mireanul daca va merge în beserică să nu iasă până nu va svârși

¹¹⁵ În original tkĕ, greșeală de tipar.

- preotul slujba. Glava 23 list 103
 Pentru mireanul ce va vrea să să cuminece ca să nu să împreune cu
 fămeaia-ș. Glava 24 list 104
 Pentru mireanul de i să va prileji să aibă săblăznă în vis într-acea dzi când
 va vrea să să cuminece. Glava 25 list 108
 Pentru mireanul ce va vărsa într-acea dzi când să va cumineca. Glava 26
 list 110
 326 // Pentru preotul ce să va scălda în dzua ce va vrea să cânte liturghie. Glava
 27..... list 111
 Pentru preotul ce-i va cură sânge den nas când va vrea să cânte liturghie.
 Glava 28 list 112
 Pentru preotul când va avea săblăznă în vis spre dzua ce va vrea să cânte
 liturghie. Glava 29 list 113
 Pentru preoți când vor vrea să cânte liturghie să să ferească de preuteasele
 lor. Glava 30 list 115
- Pentru a patra taină.**
 A patra taină iaste slujba preoției.
 Oare ce iaste taina preoției? Glava 1 list 117
 Poate fi preot fieștece om? Glava 2 list 120
 327 Câte stépe ne sânt înaintea // preoției? Glava 3 list 120
 Oare cu ce să aleage preotul de vlădic? Glava 4 list 121
 Pentru toți ceia ce au hirotonie asupra sa, vlădici, popi, diáconi, țârcóvnici,
 în ce chip să cade să ție pravila besearicii. Glava 5 list 122
 Pentru cuvântul lui David, împărat și proroc: „De șapte ori te laud într-o
 dzi, Doamne!” Glava 6 list 123
 Pentru preotul ce-l va opri vlădicul de liturghie și el va cânta liturghie
 prespre voia lui. Glava 7 list 124
 Pentru preotul ce va avea vrajbă cu vreun mirean și va cânta liturghie.
 Glava 8 list 130
 328 Pentru preoții ce vor avea ande sine // svadă și vrajbă și vor cânta liturghie.
 Glava 9 list 131
 Pentru preotul ce va vărsa într-acea dzi ce va fi cântat liturghie. Glava 10
 list 135
 Pentru preotul ce-l vor chema la vreun om bolnav să-l ispoveduiască și el
 nu va merge. Glava 11 list 136
 Pentru preotul ce va cânta liturghie fără de antimís. Glava 12 list t⁹
 Pentru preotul ce nu-ș va griji besearica. Glava 13 list t⁹
 Pentru unealtele besearicii de să va tâmpla să ardză. Glava 14 list 117
 Pentru preotul ce nu-ș va griji treabele și poslușániile lui Dumnedzău.
 Glava 15 list 128
 329 Pentru popii ce vor fi vânători // de hiară sau de paseri. Glava 16 . list 139

- Pentru preotul ce va descânta sau să va descânta. Glava 17..... list 140
- Preotul preotul părăș. Glava 18 list t⁹*
- Pentru preotul ce nu-ș va ceti ceasurile și va cânta liturghie. Glava 19
..... list 141
- Pentru preoți cum nu să cade să-ș giudece pre arhierul lor. Glava 2
..... list 142
- Pentru preotul ce să va face vraci de va vrăciui boale. Glava 21 ... list t⁹*
- Pentru socotința și giudețul celuia ce va vrea să să cuminece să ia Svânta
Priceașténie de la preot mirean. Glava 22 list 143
- 330 Pentru preotul ce nu va fi destóinic de preoție și să va părăsi de Svânta
Liturghie de bună voia sa și-ș va // ispovedui păcatul. Glava 23 ... list 145
- Pentru preoții ce să vor amesteca fie la ce slujbă cu preoți sau țarcóvnici
carii vor fi lepădați den cinstea sa. Glava 24 list 152
- Pentru ceia ce vor lua camătă, preoți sau călugăr sau și mireani. Glava 25
..... list 153
- Pentru cei preoțiți de vor fi chizeáš de cineva. Glava 26 list 156
- Pentru clíros ca să nu margă la crășmă. Glava 27 list 157
- Pentru vasele besearcii de le va lua neștine den besearică fără
blagoslovenie. Glava 28 list 160
- Pentru călugări și alți slujitori a besearcii ca să-i giudece numai vlădicul
lor. Glava 29 list 163
- 331 // **Pentru a cincea taină.**
A cincea taină iaste pocăința și ispoveadania.
Oare câte parți are pocăința? Glava 1 list 165
- Ce iaste ispovedania? Glava 2 list 168
- Ce iaste a treia parte a pocăinței? Glava 3 list 171
- Canonul svinților apostoli. Glava 4 list 172
- Pentru duhovnicul ce va vădi păcatele. Glava 5 list 173
- Pentru cei tineri, feți sau feate, de ce vârstă să vor apuca de duhovnicie.
Glava 6 list 175
- Pentru ceia ce să vor ispovedui de bună voie cu toată usárdiia lor. Glava
7..... list t⁹*
- 332 Pentru canonul celui păcătoș în ce chip s-au fost dând mai di de // mult.
Glava 8 list 175
- Pentru putearea vlădicilor ce li s-au dat a mări și a micșora canonul fie cui.
Glava 9 list 180
- Pentru preoții mireani sau călugări să ia voie de la vlădic când vor vrea să
fie duhovnici oamenilor. Glava 10 list 181
- Pentru duhovnici ca să aibă loc usebít când vor ispovedui. Glava 11
..... list 182
- Pentru duhovnici în ce chip să cade să deșchidză firea celuia ce să va

- isповедui cătră dâns. Glava 12 list 183
- Pentru ceia ce vor priimi canonul cu dragoste și cu toată usârđiia. Glava 13
..... list 188
- 333 Pentru ceia ce să isповeduiesc și // nu priimăsc canonul ce li să dă. Glava
14..... list 189
- Pentru priimirea canonul și cum sânt mai greale păcatele unora decât
altora. Glava 15 list 192
- Pentru vrăji și pentru ceia ce mărg la vrăjitori și ceia ce leagă nunta. Glava
16 list 194
- Pentru ceia ce caută în steale așjdere și ceia ce poartă la sine avgăre. Glava
17..... list 196
- Pentru furi și pentru gazda cea de furi ce ascund furtușagul. Glava 18
..... list 197
- Pocăința furului ce să va pocăi de bună voie. Glava 19 list 198
- Pentru canonul tâlhariului. Glava 20 [list 199]
- 334 // Pentru ucidere de bună voie. Glava 21 list 199
- Pentru ucigătorii ce să va apuca de bună voie să postească și să facă
canon. Glava 22 list 200
- Pentru cela ce va face ucidere la războiu. Glava 23 list t⁹*
- Pentru furul ce dezgroapă morții. Glava 24 list 201
- Pentru ceia ce fură besearica. Glava 25 list 202
- Pentru cela ce-ș va călca și nu-ș va ținea giurământul și cela ce giură
strâmb. Glava 26 list 203
- Pentru clevétnic și cela ce nu iubeaște binele altúia și pentru cela ce ascultă
la fereastră. Glava 27 list 20[6]
- 335 Pentru muiarea ce va bea ierbi să nu facă cuconi și pentru ceia // ce-ș va
omorî pruncul deaca-l va naște. Glava 28 list 207
- Pentru muiarea ce-ș va piarde pruncul din zgău, fără de voia ei, sau de-l va
naște mort. Glava 29 list 209
- Pentru muiarea ce-ș va urî pruncul sau de-l va lepăda daca-l va naște.
Glava 30 list 210
- Pentru muiarea ce-ș va năđuși cuconul lângă sine în somn. Glava 31
..... list 211
- Pentru curvele ce-ș vor omorî pruncii în zgău sau daca-i vor naște [și-i vor]
lepăda. Glava 32 list 212
- Pentru cela ce va mânca carne mortăciună sau de jiganie spurcată. Glava
33 list t⁹*

- 336 Pentru muierea ce va muri de prunc și pentru moașe când să cade să le //¹¹⁶
priimască în beserecă. Glava 34 list 213
Pentru moașele ce poslușesc la nașterea pruncilor. Glava 35 list 215
Pentru omul păcătos ce va face niscare lucruri bune, oare poate ca să aibă
iertare de păcatele lui? Glava 36 list 216
Pentru omul ce iaste mort și vor dzice oamenii că iaste vârcolac. Glava
37..... list t^z
Pentru fiecă spurcăciune de va cădea fie în ce vas. Glava 38 list 221
Pentru cela ce-ș va face moarte sângur cu voia sa. Glava 39 list 223
Pentru cela ce va lua de la vecinul său vreun lucru să-ș trebuiască ceva și-l
337 va ținea până să va uita, // deacii nu-l va mai da. Glava 40 list 224
Pentru a șasea taină.
A șasea taină iaste cununiia ce să dzice nunta.
Ce iaste aceasta nunta? Glava 1 list 225
Când au întărit Dumnedzău nunta? Glava 2 list 226
Oare nunta iaste taină? Glava 3 list 227
Cum și în ce scop să cade să fie nunta? Glava 4 list 230
Pentru ce iaste pusă și tocmită nunta? Glava 5 list 233
Pentru nunta cea dentăi și ce iaste nunta și pentru nunta ce să cheamă cu
leage. Glava 6 list 236
Nunta să cade să fie de vârsta ce scrie leagea și Svânta Pravilă. Glava
7..... list 237
338 // Pentru nunta ce va vrea să să facă întâi să socotească stепенele oare
cade-să au ba și să nu caute numai de feal bun și de bogat ce mai vârtos să
fie de o vârstă. Glava 8 list 238
Pentru tocmaia nuntei ce să va face fără blagoslovenia arhierelui. Glava 9
..... list 240
Numele nuntei dentăi și a doa și a treia în ce chip să cade să li să zică.
Glava 10 list 242
Pentru nunta a treia. Glava 11 list 243
Cunoștința acestor fealuri de nunte, a treia și a patra. Glava 12
..... list 245
Isprava Svinților Oțeți ce-au lăsat pentru a patra nuntă. Glava 13 . list 250
Pentru nunta ce să va face prespre leage. Ce canon i să va da? Glava 14
..... list 251
339 // Pentru cuconii ce vor naște den nunta a patra. Glava 15 list 253
Pentru nunta cea fără de leage ca să nu o priimască besearica. Glava 16
..... list 254

¹¹⁶ Paginile 336, 337, 338, 339 au fost preluate din exemplarul „unicat” de la Biblioteca Academiei Române din București – CRV 47.

	Pentru cea ce va avea țiitoare în casă. Glava 17	<i>list t¹⁷</i>
	Pentru cea ce să va fi cununat cu trei fămei. Glava 18	<i>list 256</i>
	Pentru ceia ce să fac frați de Evanghelie. Glava 19	<i>list 259</i>
	Pentru cea ce-ș va lăsa muiarea, fiind îndemnat de altă muiare pentru să o ia pr-insă. Glava 20	<i>list 262</i>
	Pentru muiarea ce va cădea la robie și de o vor spurca acolo. Glava 21	<i>list 263</i>
340	Pentru bărbatul sau muiarea ce vor lăcui împreună și va fi unul // ¹¹⁷ d-inși eretic. Glava 22	<i>list 265</i>
	Cela ce va face curvie cu soacră-sa. Glava 23	<i>list t²³</i>
	Pentru preacurvie ce va face neștine cu muiare, cu bărbat. Glava 24	<i>list 267</i>
	Pentru fecioara ce-i va face neștine silă. Glava 25	<i>list 272</i>
	Cela ce va strica și va spurca fecioară pruncă, nefiind încă de vârstă. Glava 26	<i>list 275</i>
	Pentru călugăriță de-i va face neștine silă. Glava 27	<i>list 276</i>
	Pentru slujnica ce-i va face stăpânu său silă. Glava 28	<i>list 277</i>
	Pentru feciori în ce chip să cade să-ș cinstească pre părinții. Glava 29	<i>list 278</i>
341	Pentru părintele ce-i va fi urât // feciorul. Glava 30	<i>list 281</i>
	Vinele ce streineadză feciorii de avuția părinților. Glava 31	<i>list 282</i>
	Pentru feciorul ce va fi eretic. Glava 32	<i>list 286</i>
	Pentru feciori ca să-ș hrănească și să grijască pre părinții săi. Glava 33	<i>list 287</i>
	Pentru păcatul malăchiei. Glava 34	<i>list 288</i>
	Pentru curvie. Glava 35	<i>list 290</i>
	Pentru sânge amestecat. Glava 36	<i>list 292</i>
	Muiarea ce are presine. Glava 37	<i>list 294</i>
	De curviia sodomleánilor. Glava 38	<i>list 295</i>
	Pentru preotul ce-ș va cununa feciorul sângur în loc de preot. Glava 39	<i>list 296</i>
	Pentru a șaptea taină.	<i>list 297</i>
	Pentru sărbătorile câte-s prespre an.	<i>list 301</i>
	Pentru posturile ce sânt prespre an.	<i>list 304</i>
	Pentru dzilele ce sânt dezlegate.	<i>list 309</i>

¹¹⁷ Paginile 340 și 341 au fost preluate din „dubletul” nr. 1, cota CRV 47, aflat la Biblioteca Academiei Române din București.

